

TARTALOM

2025/1.

KUCZIK JÁNOS ZOLTÁN

Köszöntő (13-14)

ELSŐ RÉSZ

Az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) béketámogató misszióiban való részvételünk (15)

ERDÉLYI GÉZA

Az ENSZ Ideiglenes Igazgatási Missziója Cipruson (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus – UNFICYP Ciprus) 1964, - 2024 (17-24)

BARKÓCZI CSABA

Az ENSZ Ideiglenes Igazgatási Missziója Koszovóban (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo – UNMIK) 1999 –, 2024 (25-35)

MÁSODIK RÉSZ

Az Európai Unió (EU) polgári válságkezelő tevékenységéhez való magyar hozzájárulás (37)

MOLNÁR JÓZSEF

A Palesztin Rendőrség támogatásával foglalkozó Európai Uniós Koordinációs Iroda, Palesztina (EU Coordinating Office for Palestinian Police Support - EUPOL COPPS, Palestine) 2006-, 2024 (39-47)

DANCS RÓBERT

Európai Külügyi Szolgálat Katonai
Törzs Főügyelet, Brüsszel, (EU Mi-
litary Staff Wach Keeping Capabi-
lity – EU MS WKC) 2007-, 2024
(49-57)

KOZMA TIBOR

EU Megfigyelő Misszió, Georgia
(EU Monitoring Mission in Geor-
gia – EUMM) 2008-, 2022-2024
(59-66)

BALASSA BENCE

Az EU Integrált Határigazgatást
Segítő Missziója Líbiában (Euro-
pean Union Integrated Border Ma-
nagement Assistance Mission in
Libya – EUBAM Libya) 2013-,
2024 (67-72)

**KASSAI ANDRÁS –
SZABÓ MÁRIA**

Az EU Ukrajnai Tanácsadó Misszi-
ója (EU Advisory Mission –
EUAM, Ukraine) 2014-, 2024
(73-79)

GYURISS ISTVÁN

EU Koszovói Különleges Törvény-
széke és Ügyészsége, Biztonsági és
Védelmi Egység, Hollandia (EU
Kosovo Specialist Chambers &
Specialist Prosecutor's Office – EU
KSC) 2015-, 2024 (81-85)

STELMACH LÁSZLÓ

Az EU Képességfejlesztő Missziója Szomáliában (European Union Capacity Building Mission in Somalia – EUCAP, Somalia) 2016-, 2024 (87-95)

PATAKI ZOLTÁN

Az EU Tanácsadó Missziója a Közép-Afrikai Köztársaságban (EU Advisory Mission to the Central African Republic -EUAM RCA) 2019-, 2024 (97-102)

HEGEDŰS JÁNOS

Az EU Polgári Missziója Örményországban (European Union Mission in Armenia - EUMA) 2022-, 2024 (103-108)

VAS ZSOLT

A Bűnüldözési Együttműködés Európai Ügynöksége (European Union Agency for Law Enforcement Cooperation – EUROPOL) munkájához való magyar hozzájárulás 1998-, 2024 (109-118)

HAJNAL GÁBOR

Nemzetközi határrendészeti feladatok (az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség – European Border and Coast Guard Agency – FRONTEX /2004/ keretein belül, valamint két- és többoldalú megállapodások alapján) 2004-, 2024 (119-130)

GAÁL ANDRÁS

Az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (European Union Agency for Law Enforcement Training – CEPOL) polgári válságkezeléshez nyújtott támogatása 2000-, 2024 (131-136)

FÖLDESY ÉVA

A Közép-Európai Rendőr Akadémia (Mitteleuropäische Polizeiakademie – MEPA) hozzájárulása Európa biztonságához 1992-, 2024 (137-139)

HARMADIK RÉSZ

Egyéb nemzetközi rendészeti tevékenység (141)

HORVÁTH GÉZA

Rendészeti együttműködés a Délkelet-európai Együttműködési Központ (Southeast European Law Enforcement Center – SECI): keretein belül 1999-, 2024 (143-151)

VARGA GÁBOR

A Nemzetközi Rendészeti Akadémia (International Law Enforcement Academy – ILEA) szerepe a nemzetközi biztonság erősítésében 1995-, 2024 (153-156)

NEGYEDIK RÉSZ

Nemzetközi egyezmények és kétoldalú megállapodások alapján zajló együttműködések (157)

EGRI RÓBERT

A Belügyminisztérium hatáskörébe tartozó nemzetközi rendőri tevékenység, nemzetközi egyezmények és kétoldalú megállapodások alapján, 2024 (159-166)

BULEJSZA TAMÁS

Magyar belügyi összekötőtiszt Törökországban 2021-2024 (167-180)

NÉMETH JÓZSEF

Zárszó (181)

Summary (183)

A kiadvány szerzőinek rövid önéletrajza (191-231)

SZERZŐK

2025/1.

DR. BALASSA BENCE

rendőr alezredes,
képzési tanácsadó,
EUBAM Líbia Integrált Határőri-
zetet támogató EU CSDP misszió

BARKÓCZI CSABA

címzetes rendőr alezredes,
biztonsági tiszt,
Koszovói Különleges Törvényszék
(KSC)

DR. HABIL. BODA JÓZSEF

nyugállományú nemzetbiztonsági
vezérőrnagy, delegált tag, Nemzeti
Köszolgálati Egyetem Tanácsadó
Testülete

BULEJSZA TAMÁS

rendőr alezredes,
rendőr összekötő tiszt,
Ankara/Törökország

DANCS RÓBERT

rendőr alezredes,
nemzeti szakértő,
EU Katonai Törzs (EUMS) Műve-
leti Igazgatóság civil és katonai
missziók főügyelet

DR. EGRI RÓBERT

rendőr alezredes,
kiemelt főreferens, tanácsadó,
Belügyminisztérium Európai
Unió és Nemzetközi Helyettes
Államtitkárság

ERDÉLYI GÉZA

rendőr százados,
parancsnokhelyettes,
UNFICYP misszió katonai rendész
egység

DR. FÖLDESY ÉVA

rendőr alezredes,
osztályvezető,
Nemzetközi Oktatási Központ
(NOK) Közép-európai Rendőr Aka-
démia (KERA) Magyar Nemzeti
Iroda (MNI)

GAÁL ANDRÁS

rendőr alezredes,
Nemzetközi Oktatási Központ
CEPOL Magyar Nemzeti Iroda

GYURISS ISTVÁN JÓZSEF

rendőr alezredes,
főigyeletes,
Győr-Moson-Sopron Megyei
Rendőr-főkapitányság
Tevékenység Irányítási Központ

DR. HAJNAL GÁBOR

rendőr alezredes,
osztályvezető,
Országos Rendőr-főkapitányság
Rendészeti Főigazgatóság Határ-
rendészeti Főosztály Határképvis-
leti Osztály

HEGEDŰS JÁNOS

rendőr alezredes,
osztályvezető,
Somogy Vármegyei Rendőr-
főkapitányság

HORVÁTH GÉZA

rendőr ezredes,
igazgató,
Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ

KASSAI ANDRÁS

rendőr alezredes,
kiemelt főelőadó,
Rendőrségi Oktatási és Kiképző
Központ Kiképzési és Tanfolyam-
szervezési Főosztály Külszolgálati
és Békétámogató Osztály

DR. KOZMA TIBOR

rendőr alezredes,
misszióvezető-helyettes,
European Union Monitoring Mis-
sion, Georgia (EUMM)

MOLNÁR JÓZSEF

rendőr őrnagy,
Senior Criminal Investigation
Advisor,
EUPOL COPPS

STELMACH LÁSZLÓ

rendőr alezredes,
biztonsági tiszt,
magyar kontingensparancsnok,
EU Képességfejlesztő Missziója
Szomáliában (European Union Ca-
pacity Building Mission in Soma-
lia – EUCAP Somalia), Biztonsági
és Ügyeleti Főosztály (Security
and Duty of Care Department, Mo-
gadishu, Szomália)

DR. SZABÓ MÁRIA

rendőr őrnagy,
nemzeti szakértő,
EUAM Ukrajna Misszió

VARGA GÁBOR

rendőr alezredes,
osztályvezető,
Nemzetközi Oktatási Központ
Nemzetközi Rendészeti Akadémia
Magyar Titkárság

DR. VAS ZSOLT

rendőr alezredes,
koordinátor,
Országos Rendőr-főkapitányság
Bűnügyi Főigazgatóság

Köszöntő

Tisztelt Olvasó!

A kiadvány a rendőrség nemzetközi szerepvállalását mutatja be, elsősorban a 2024-ben végrehajtott békefenntartói és polgári válságkezelői tevékenységekre fókuszálva.

Az összefoglalót a tavalyi évben a Rendőrségi Tanulmányok VII. évfolyam, 2024/2. számában megjelentek folytatásának szánjuk. A jelenleg zajló missziók bemutatásán túl az idei szám arra is vállalkozott, hogy a két- és többoldalú egyezmények alapján végzett, nemzetközi téren zajló erőfeszítéseinket és a nemzetközi oktatási intézményekben történő magyar rendőri tevékenységet is bemutassa.

Beszámolókat olvashatunk a Bűnüldözési Együttműködés Európai Ügynöksége (EUROPOL), az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (FRONTEX), a Délkelet-Európai Rendészeti Központ (SELEC) munkájához való magyar hozzájárulásról. Ezen kívül megismerkedhetünk az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (CEPOL), a Közép-Európai Rendőr Akadémia (KERA/MEPA) és a Nemzetközi Rendészeti Akadémia (ILEA) képzési tevékenységével és azon belül a magyar hozzájárulással.

A rendszerváltoztatás óta eltelt több mint harminc esztendő alatt számos békefenntartó missziót hajtottunk végre a Magyar Honvédséggel közösen. Ezek közül is kiemelendő az a húsz esztendő, amelyet a Sínai-félszigeten teljesítettek közösen katonáink és rendőreink a Többnemzetiségű Erők és Megfigyelők (MFO) elnevezésű nemzetközi szervezetben, ahol mi biztosítottuk a katonai rendészeti szakértőket 1995 és 2015 között.

A 2024-es év az afrikai békefenntartó missziók, az Angola és Mozambik műveletek harmincadik évfordulójára is emlékeztetett bennünket. E műveletekben rendőrök, határőrök és katonák vállvetve láttak el megfigyelői és tanácsadói feladatokat. Köszönet illeti őket a helytállásukért.

A magyar rendőri békefenntartás jelentős eredménye, hogy az 1989 óta zajló békefenntartó és válságkezelői missziókban nem volt személyi vesztesége hazánknak. Ez köszönhető a szerencsén túl a több évtizedes polgári

válságkezelési tapasztalatok eredményes felhasználásának, a magas szintű felkészítésnek, az egészségügyi és logisztikai biztosításnak és a parancsnoki gondoskodásnak.

Dr. Kuczik János Zoltán
rendőr vezérőrnagy
rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes

ERDÉLYI GÉZA

ENSZ Békefenntartó Erő Cipruson (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus – UNFICYP Ciprus) 1964–, 2024¹

Az UNFICYP az egyik legrégebb óta működő ENSZ békefenntartó misszió, amelyet 1964-ben hoztak létre. A Ciprus-probléma politikai rendezésének hiánya miatt mandátumát azóta is folyamatosan évente meghosszabbítják.

Az ENSZ Biztonsági Tanács 186. számú (1964) határozatának értelmében a misszió mandátuma:

- a harcok kiújulásának megakadályozása,
- a közrend és közbiztonság visszaállítása és fenntartása,
- a normális életfeltételekhez való visszatérés elősegítése.

Ciprus 1878-tól brit protektorátus, majd 1914-től a brit hadsereg által megszállt terület, ezt követően 1925 és 1960 között pedig brit gyarmati terület volt. Az 1960-ban Nagy-Britannia, Görögország és Törökország között lezajlott tárgyalásokat követően végül elnyerte függetlenségét, de a görög ciprusi többség és a török ciprusi kisebbség közötti folyamatos etnikai zavargások továbbra is megmaradtak, mivel a görögök a független Görögországhoz szerettek volna csatlakozni, ellentétben a törökökkel, akik inkább a sziget lakosságárányos felosztását szorgalmazták. A Cipruson állomásozó brit katonai erők parancsnoka, Peter Young vezérőrnagy volt az, aki a probléma rendezését és a harcok megakadályozásának módját a két fő közösség elkülönítésében látva 1963 decemberében a térképen egy zöld filctollal kijelölte a két közösséget elválasztó demilitarizált zónát, amely

¹ Ez a dátum az adott misszió kezdetét jelenti, a második szám pedig azt az időszakaszt, amelyről a tanulmány szól.

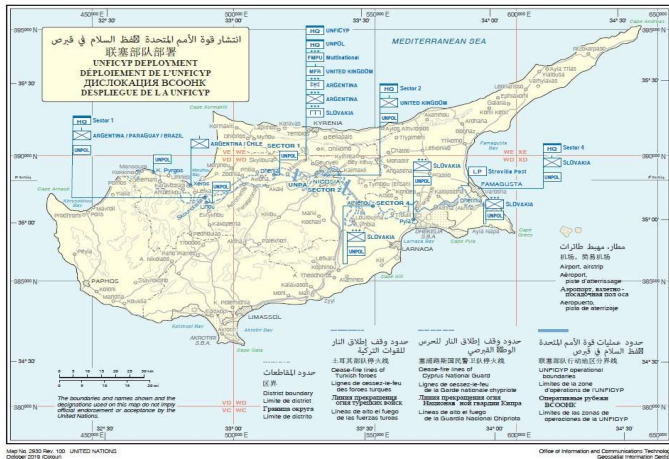
zöld vonalként (Green Line) vált ismertté. Ezt követően 1964-ben az ENSZ Biztonsági Tanács 186. sz. határozatában létrehozta az UNFICYP-missziót, majd békefenntartókat vezényelt a területre.

A kezdeti években úgy tűnt, hogy a misszió stabilizálni tudja a szigeten a helyzetet, viszont 1974-ben kénytelen volt megnövelni létszámát és kiterjeszteni feladatkörét, mivel egy, a görög ciprusi nacionalisták általi puccsot követően Törökország katonai megszállást – amelyet Atilla-hadműveletnek nevezett – hajtott végre a sziget északi, addigra leginkább törökök által lakott területén. Törökország Ciprus északi részét a nemzetközi közösség tiltakozását figyelmen kívül hagyva azóta is irányítása alatt tartja.

Az ütközőzóna (vagy pufferzóna) a szigetet nyugat-keleti irányban szeli át, mintegy 180 km hosszan, az északi és déli tűzszüneti vonalak között. Az ütközőzónától északra található területen Törökország 1983-ban egyoldalúan kikiáltotta az „Észak-Ciprusi Török Köztársaságnak” nevezett bábállamot, amelyet az ENSZ határozatban elutasított.

Az UNFICYP egyik különlegessége, hogy az első olyan ENSZ-misszió, amelynek a katonáin túl már a kezdetek óta önálló rendőri komponense (United Nations Police – UNPOL) is van. Az UNPOL jelenleg is az ütközőzóna rendőri szervezete, beleértve a sziget délkeleti részén – az ütközőzóna területén található – egyedülálló módon bikommunálisként fennmaradt falut, Pylát. A Ciprusi Köztársaság 2004 óta tagja az Európai Uniónak. Bár az ütközőzóna továbbra is de facto kettéosztja az országot, mégsem számít az EU külső határának, sőt, igazából határnak sem. A török ciprusi lakosok, még akkor is, ha az északi területen élnek, a Ciprusi Köztársaság állampolgárai, viszont a török telepések – akik 1974-et követően érkeztek a szigetre – és leszármazottjaik viszont nem. Az elmúlt években további problémát vetett fel a gyakorlatban igenis valós kettéosztottság kapcsán, hogy az ENSZ-ütközőzóna porózus jellege miatt azok az illegális bevándorlók, akik Törökországból tömegével érkeznek a sziget északi részére, ellenőrzés nélkül átjuthatnak a Ciprusi Köztársaság, így az Európai Unió területére.

A sziget különleges helyzetéhez még egy további adalék, hogy területén található két brit katonai támaszpont is – Akrotiri és Dhekelia – mintegy 21 350 brit katonával. Ezek a területek az 1960-ban aláírt megállapodás részeként továbbra is Nagy-Britanniához tartoznak.

1. számú kép
Az UNFICYP-misszió műveleti térképe²

² Forrás: <https://unficyc.unmissions.org/map-unficyc-deployment>

Erdélyi Géza: ENSZ Békfenntartó Erő Cipruson (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus – UNFICYP Ciprus) 1964, – 2024

2. számú kép

A 2024. évi magyar rendészeti kontingens, akkor 3 fővel:
Gergely Ádám r. törzsőrmester., Erdélyi Géza r. százados és
Király Fruzsina r. törzsőrmester

3. számú kép

Az UNPOL kontingensében 2024-ben: Dr. Kovács Alexandra r. alezredes a 4. szektorban, szektorparancsnok-helyettes – összekötő

Az UNFICYP-misszió három műveleti területre oszlik. Az argentin kontingens által felügyelt 1. szektor központja a Skouriotissa település melletti San Martin Camp, a brit kontingens által felügyelt 2. szektor központja Nicosiában, az egykor patinás szálloda területén, a Ledra Palace Hotelben található, és a 4-es szektor – amelyet a szlovák kontingens felügyel – központja, a Camp General Stefanik Famagusta városában található. A 3-as

szektor megszűnt, amikor 1993-ban a kanadai kontingens kivonult, és feladataikat a 2-es és a 4-es szektorok vették át.

Magyarország 1993 óta vesz részt az UNFICYP-misszióban, 1995-től önálló kontingenssel, viszont 2018. augusztus 31-én 54 főt kivontak a műveleti területről. Azóta a 4-es szektor katonai állományát kizárólag a szlovák kontingens adja. A 2019-es évben – az augusztustól átvett katonai rendész parancsnokhelyettesi beosztással együtt – 12 fő volt a magyarok létszáma az UNFICYP-nél, amely 2020 augusztusában 1 fővel csökkent, mivel az ügyeletes tiszti beosztást Oroszország kapta meg. Jelenleg a katonai komponensben Magyarországról 11 fő teljesít szolgálatot: 6 fő törzstiszt (beleértve az egyébként a rendőrség állományába tartozó katonai rendész parancsnokhelyettest), valamint 5 fő katonai rendész (akik közül ketten szintén a rendőrség állományában szolgálnak), mindannyian a misszió nicosiai központjában. A rendőri komponensben 2023-ban két fő képviselte a rendőrséget, mely létszám 2024 évre egy főre csökkent, így a katonai komponensben és az UNPOL-ban szolgáló egy rendőr alkotta magyar rendőri kontingens jelenleg összesen 4 fő. A kontingensparancsnok 2025 januárjában a katonai rendész parancsnokhelyettes, Erdélyi Géza r. százados volt.

Magyar rendőrök 2016 márciusa óta vannak jelen a ciprusi misszióban, akkor két fő került katonai rendész járőr beosztásba. Ez a két hely azóta is folyamatosan a rendőrség állományából van feltöltve. További három fő katonai rendészt a Magyar Honvédség vezényel az egységhez. A katonai rendész egység feladata a misszióban többek között az öltözködési, alaki szabályok betartásának ellenőrzése, folyamatos járőrszolgálat biztosítása, a közlekedési balesetek helyszínein, valamint bűnügyi helyszíneken a szükséges intézkedések foganatosítása, nyomozati és bűnmegelőzési tevékenységek, valamint biztosítási feladatok.

Az UNPOL-ban Magyarország 2023 óta képviselteti magát. A misszió mandátumából eredően az UNPOL megbízatásának célja *„a harcok megismétlődésének megelőzése, és szükség esetén a közrend fenntartásához és helyreállításához, valamint a normális körülményekhez való visszatéréshez*

való hozzájárulás”. A megbízatások teljesítésében betöltött szerepe miatt az UNPOL többdimenziós stratégiát alkalmaz. Figyelemmel kíséri és szabályozza a civil tevékenységeket, és segít a bizalom kiépítésében a két közösség között azáltal, hogy elősegíti és támogatja a köztük lévő interakciót.

Az UNPOL-komponenst az UNFICYP rendőrségi főtanácsadója vezeti, és tizenhét ország 69 rendőréből és egy polgári kisegítő személyből áll. Az UNPOL-tisztek az Egyesült Nemzetek Védett Területén található UNFICYP főhadiszállásán és a szigeten, hét helyen tartózkodnak, az ütközőzónában vagy annak közelében. A megbízásnak megfelelően az UNPOL nem rendelkezik végrehajtói hatáskörrel. A rendőri szerep betöltéséhez a CYPOL (ciprusi rendőrség) és a TCP (ciprusi török rendőrség) együttműködésére kell támaszkodnia. Az UNPOL segíti az ENSZ-főtitkár jó szolgálatait az átfogó békemegállapodás elérését célzó intézkedések végrehajtásában a 2008-ban létrehozott Bűnügyi és Bűnügyi Technikai Bizottság munkájának segítése révén, hogy elindítsa és elősegítse a helyi bűnüldöző szervek közötti együttműködést.

Az UNPOL feladatai a következők:

- A pufferzóna közrendjének támogatása, fenntartása.
- A pufferzónában tartott bemutatók támogatása és figyelemmel kísérése.
- A pufferzónában lévő két közösség közötti viták megoldásának támogatása.
- A polgári személyek bejutásának támogatása és a polgári tevékenységek szabályozása a pufferzónában.
- Kérésre mindkét oldal rendőri szolgálatainak segítése az ENSZ-en kívüli személyek által elkövetett bűncselekmények kivizsgálásában.
- Segítségnyújtás mechanizmusok létrehozásában és szükség esetén a meglévő kezdeményezések megerősítésében a büntetőügyekben tett közös erőfeszítések fokozása érdekében. Magyarország jelenleg

egy rendőrtiszttel van jelen az UNPOL kötelékében. A rendőri státuszt minden esetben járőrként lehet megkezdni, mert csak több hónapot követően, pályázat elnyerése esetén lehet magasabb beosztásba kerülni.

BARKÓCZI CSABA

Az ENSZ Ideiglenes Igazgatási Missziója Koszovóban (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo – UNMIK) 1999 –, 2024

A misszió jelentős átalakuláson ment át annak 1999-es az ENSZ BT 1244. számú határozat alapján történt létrehozása óta. Míg a misszió fő feladata a közigazgatási teendők végrehajtásában, az önkormányzatiság megteremtésében, a közrendvédelmi és igazságügyi feladatok ellátásában, majd a helyi infrastruktúra helyreállításában való segítségnyújtásban nyilvánult meg, ezen végrehajtó funkciókat több fázisban átadták a már megfelelő tudással bíró helyi erőeknek. Így a misszió ezt követően tréneri, irányítói, tanácsadói teendőket látott el (2004–2008).

A misszió jelenlegi mandátuma¹

Az Egyesült Nemzetek ideiglenes koszovói igazgatási missziójának (UNMIK) mandátumát a Biztonsági Tanács 1244. (1999) számú határozatában állapította meg. Megbízatásának megfelelően a misszió hozzájárul a békés és normális élet feltételeinek megteremtéséhez Koszovó minden lakosa számára, valamint a regionális stabilitás előmozdításához a Nyugat-Balkánon.

A misszió prioritásai:

- a közösségek közötti bizalomépítés,
- az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartása,
- a nemek közötti egyenlőség,

¹ Forrás: <https://unmik.unmissions.org/mandate>
Letöltés ideje: 2025.01.22.

– a nők és fiatalok szerepvállalásának előmozdítása.

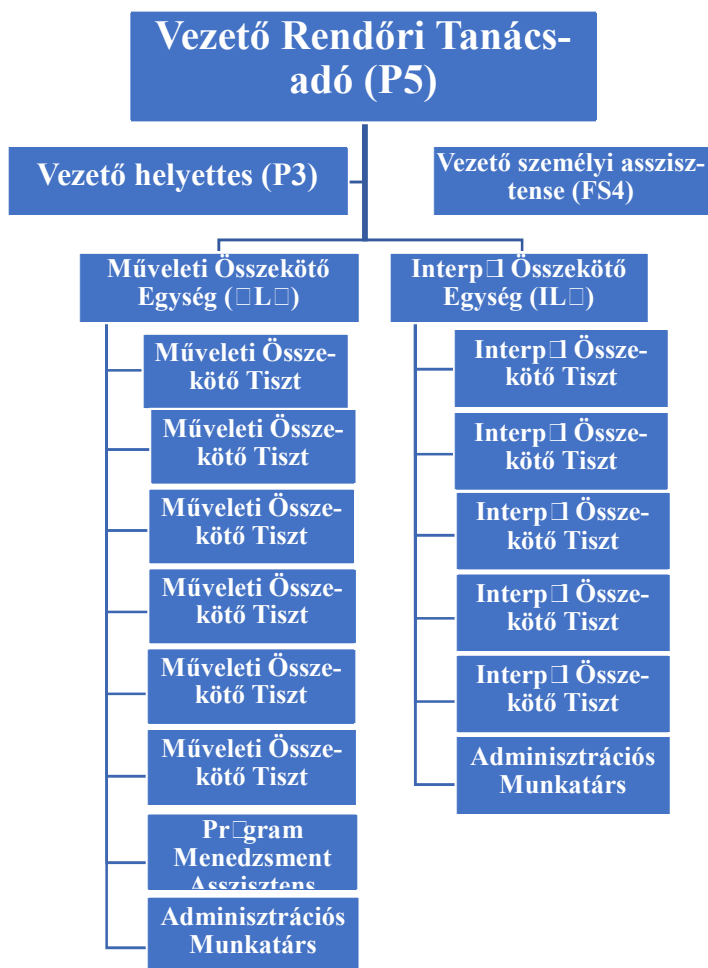
A misszió szoros koordinációt és együttműködést tart fenn az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1244. (1999) számú határozata értelmében működő koszovói egyéb nemzetközi polgári és biztonsági jelenlétekkel, nevezetesen a Koszovói Erőssel (Kosovo Force – KFOR), az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezettel (EBESZ) és az Európai Unióval. Jogállamisági misszió Koszovóban (European Union Rule of Law Mission in Kosovo – EULEX), amelyet a főtitkár 2008. november 24-i jelentésével (S/2008/692) és a Biztonsági Tanács elnökének 2008. november 26-i nyilatkozatával összhangban hajtanak végre (PRST/2008/44).

A misszió szorosan együttműködik az ENSZ fejlesztési partnereivel is. Az UNMIK székhelye Pristinában található, és regionális irodát tart fenn Mitrovicában, valamint közösségi támogatási irodát Pejë/Pećben. Emellett az ENSZ belgrádi irodája fontos politikai és diplomáciai szerepet tölt be, valamint kapcsolatot tart Szerbia politikai vezetésével. A missziónak összesen 374 alkalmazottja van, ebből 356 civil (112 nemzetközi személyzet; 220 nemzeti személyzet; 24 ENSZ-önkéntes) és 18 egyenruhás (8 katonai megfigyelő; 10 ENSZ-rendőr).

UNMIK Rendőrség (POLICE-UNPOL)

Érdekes számadat, hogy az UNMIK rendőrsége 1999-ben 53 országból több mint 4000 fő rendőr, rendészeti szakember részvételével kezdte meg a munkáját. A függetlenség kikiáltását, majd az államapparátus működtetéséhez szükséges bizonyos jogi funkciók átadását és az EULEX létrejöttét követően a misszió létszáma különböző fázisokban fokozatosan csökkent. Az UNMIK rendőri komponense mára egy kis létszámú egység, jelenleg mintegy 10–12 fő. 2008 decembere óta az ENSZ-rendőrség tagjai limitált végrehajtói jogosítványokkal, fegyvertelenül, civil ruhában láthatnak el feladatokat.

A fókuszban a megfigyelés, információgyűjtés, kapcsolattartás, projekt-folyamatok irányítása (UNPOL Műveleti Iroda), valamint a Bűnügyi Rend-
őrség Nemzetközi Szervezete (International Criminal Police Organization
– INTERPOL) feladatokkal kapcsolatos összekötői teendők végrehajtása
áll (UNPOL Interpol Összekötő Iroda).

1. számú ábra
Jelenlegi szervezeti felépítés

UNPOL Műveleti Iroda

- A jogállamiság területével kapcsolatos kérdésekben kapcsolatot tart az érintett nemzetközi szereplőkkel, mint például a Koszovói Erők (KFOR), az EULEX, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) és a nagykövetségek képviselőivel.
- Az UNPOL parancsnoka és a misszió vezetése által meghatározott iránymutatások szerint információt gyűjt a Koszovói Rendőrség és más bűnüldöző hatóságok tevékenységével kapcsolatban az esetleges hiányosságok azonosítása érdekében, különös tekintettel a súlyos és szervezett bűnözés területére.
- Figyelemmel kíséri a misszió egyes egységei és más helyi és nemzetközi partnerek által készített napi helyzetjelentéseket, így előkészíti azokat tematikus elemző jelentések készítéséhez.
- Magas szintű jelentéstervezeteket készít a misszió felső vezetése számára.
- Részt vesz a programozási tevékenységek (projektek) tervezésében, azok előkészítésében és végrehajtásában, valamint feladatai közé tartozik a kapcsolattartás a belső és külső partnerekkel és kedvezményezettekkel az említett tevékenységekkel kapcsolatban, és szükség esetén jelentést tesz a tevékenységekről és az előrehaladásról.

UNPOL Interpol Összekötő Iroda feladatai

4-5. számú kép
Barkóczy Csaba munka közben

- napi szintű kapcsolattartás a Koszovói Rendőrséggel (International Legal Cooperation Unit – ILECU) és annak támogatása a nemzetközi rendőrségi együttműködéssel kapcsolatos valamennyi kérdésben;
- a Koszovói Rendőrség és más bűnüldöző hatóságok közötti információcsere, információáramlás és az operatív együttműködés elősegítése;
- a koszovói helyi és nemzetközi rendőri hatóságok közötti kapcsolattartás és koordináció az az országot elismerő és nem elismerő országok rendőrhatalásai között;
- az INTERPOL nemzeti irodák és a helyi hatóságok bejövő és kimenő információkéréseinek kezelése;
- nemzetközi elfogató parancsok elhelyezése, karbantartása, valamint adatlekérdezések végrehajtása különböző INTERPOL-adatbázisokban;
- a Koszovói Rendőrség vonatkozásában az összes általuk indított nyozott jelzés elhelyezése és karbantartása (valamennyi jelzés kategóriában);

- a koszovói lakosok által külföldön elkövetett, határokon átnyúló bűncselekményekre vonatkozó információcsere, valamint az ezzel kapcsolatos statisztikák figyelemmel kísérése és összeállítása;
- a misszió felső vezetése számára jelentéstervezetek készítése a meghatározott témakörökben;
- részvétel projektek tervezésében és végrehajtásában, melyek az UNMIK UNPOL egységéhez köthetők. Továbbá e tevékenységről jelentés készítése.

A magyar jelenlét szinte folyamatosan megfigyelhető az UNMIK rendőri komponensében. Szívesen fogadják a magyar jelenlétet mind az ENSZ, mind a helyi hatóságok oldaláról. Utóbbinak oka lehet az a diplomáciai tényező, hogy Magyarország elsők között ismerte el Koszovó függetlenségét 2008-ban.²

Az a pozitív arány, ami a magyar jelentkezők sikeressége mögött megfigyelhető, igazolja azok szakmai felkészültségét és tapasztalati gazdagságát, ami miatt a különböző feladatokra kiválasztják őket. Az UNMIK rendőrség jelenleg két különféle típusú munkakörre keres szakembereket: műveleti összekötőtisztet és INTERPOL összekötőtisztet.

A misszió a jövőjét tekintve vélhetően még hosszú ideig megőrzi jelenlegi funkcióját. Koszovó északi régiójában, valamint általában véve is Koszovó és Szerbia között permanens a feszültség. Ezt több különböző konfliktus okozta a két nemzet között, melyek megnyugtató rendezése – a nemzetközi politikai és diplomáciai erőfeszítések ellenére – nem történt meg. Az Európai Unió hathatós közreműködése és támogatása ellenére is változatlan a helyzet.

² Forrás: <https://www.beinkosovo.com/countries-that-have-recognized-kosovo-as-an-independent-state/>

Letöltés ideje: 2025.01.22.

Jelenlegi biztonsági helyzet

Biztonsági szempontból a mai napig kiemelendő az engedély nélkül tartott fegyverek nagy száma. A másik gond az állandóan jelen lévő etnikai konfliktus. A 2023. szeptemberi Banjska/Bajskë-i esemény még mindig beszédtema. A közlekedési balesetek száma továbbra sem mutat csökkenést. A levegő minősége továbbra sem javult.

2024-ben is több – az alábbiakban a teljesség igénye nélkül említett – olyan incidens történt, ami tovább növelte az országszerte, de főként északon tapasztalható etnikai feszültséget.

Február elején újabb graffitik jelentek meg Észak-Koszovóban „Amikor a hadsereg visszatér Koszovóba, az Északi Brigád élni fog” felirattal.

Márciustól az északi lakosok részére elkezdték kézbesíteni a villanyszámlákat az Elektrosever cégtől, beleértve Severna Mitrovica/Mitrovicë e Veriut, Zvečan/Zveçan, Leposavić/Leposaviq és Zubin Potok településeket. A számlák átalánydíja 21,60 euró lett. (Megjegyzés: az említett területeken élő szerbek addig egyáltalán nem fizettek villanyszámlát éveken keresztül, a koszovói háború időszaka, a 26 évvel ezelőtti NATO beavatkozás és az ENSZ területre érkezése óta.)

Márciusban Banjska/Banjskë településen, Zvečan/Zveçan településen öt darab eldobható, könnyen hordozható páncéltörő rakétavetőt találtak, amelyek a faluban 2023. szeptemberben elkövetett terrortámadáshoz kapcsolódnak. A rendőrségi beszámoló szerint a rakétavetőket a Banjska kolostor közelében találta meg a KFOR tűzszerész csapata.

Áprilisban Leposavić/Leposaviq településen egy autó alatt fel nem robbant eszközt találtak, amiről kiderült, hogy egy PENT típusú (szerb gyártású) robbanóanyag, ezen felül egy elektromos detonátor, egy 9 voltos akkumulátor, 6 db mágnes és egy vezeték került elő a helyszínről. A robbanóanyag elhelyezésére bosszú és megfélemlítés jeleként kerülhetett sor.

Áprilisban a rendőrök éles lőszereket, két AK-47 lőfegyvert és lőszereket foglaltak le Joševik/Joshevik és Zvečan/Zveçanban településen.

Május 5-én éjjel Leposavić/Leposaviq településen megpróbálták megölni Marko Jablanovicot, a helyi Progresszív Demokrata párt tagját, aki éppen egy bárba ment be, amikor észrevette, hogy egy maszkot viselő személy, kezében egy irányába tartott gépfegyverrel felé halad. A támadónak többszöri kísérletre sem sikerült lőnie a Skorpió típusú gépfegyverrel (ami vélhetően beragadt). Az elkövető elmenekült a helyszínről, sérülés nem történt.

Az említett események hatására biztonsági okokból megfigyelőkamerákat telepítettek Zvečan/Zveçan térségébe. A terv az, hogy végül összesen 200 új megfigyelőkamerát telepítsenek Koszovó északi részén. Az intézkedés célja az eddigi konfliktusok és egyéb fegyveres és erőszakos bűncselekmények számának a csökkentése.

Július 6-án a Koszovói Büntetés-végrehajtási Szolgálat hivatalosan bejelentette Faton Hajrizi (koszovói állampolgár) szökését, akit 2000-ben, az UNMIK-ban szolgáló orosz katona meggyilkolásáért ítélték el. Hajrizi ekkor 15 éves volt, és a gyilkosságért 27 év börtönbüntetésre ítélték. A vushtrri/vučitrni smrekonicai büntetés-végrehajtási központból a büntetésének letöltése alatt ez volt a kilencedik szökése. Az eset folytatása, hogy július 18-án éjjel a Bosznia-Hercegovina és Szerbia közötti Lipnicki Sor határátkelőnél Hajrizi lelőtt egy rendőrt, míg egy másikat súlyosan megsebesített. Ezt követően Szerbiában hajtóvadászatot szerveztek az elfogására. Másnap, július 19-én Ivica Dacic szerb belügyminiszter hivatalosan is közölte, hogy a rendőrség megpróbálta elfogni a gyanúsítottat Bosznia-Hercegovina nyugati határa közelében, de lövöldözés alakult ki, melynek során Hajrizi életét veszítette.

Szeptember 4-én Zubin Potok körzetben, Pridvorica/Pridvoricë faluban kézigránátot dobtak egy k-szerb házára, aki a helyi polgármester, Izmir Zeqiri munkatársa. A kora délelőtti történet incidens során személyi sérülés nem történt, egy autóban és a ház egyik ablakában keletkezett kár.

A fentiekben említett esetek hatására kialakult feszült biztonsági helyzet miatt a Koszovói Rendőrség és a KFOR Többnemzetiségű Különleges Egység (Multinational Specialized Unit – MSU) mobil és helyhez kötött

jelenlétét Mitrovicában a várost ketté választó Ibar folyón átívelő főhíd környékén kiterjesztették, és jelenleg is érvényben van. A KFOR MSU és az EULEX Készenléti Rendőri Egység (Formed Police Unit – FPU) rendszeresen járőrözik Észak- Mitrovicában, minden északi településen és etnikailag vegyes területen. Az EULEX továbbra is a hét minden napján, napi 24 órában az Európai Csendőrséggel (European Gendarmerie Force – EU-GENDFOR) megerősített járőrözést végez. Működnek a Koszovói Rendőrség ellenőrző pontjai a Bistrica/Bistricë hídon, Leposavić/Leposaviq településen és a Gazivoda-tó közelében, Zubin Potok településen.

A fentiekén túlmenően a helyi biztonságot befolyásolja a sajátos „balkáni” közlekedési kultúra (a szabályok be nem tartása). A nemzetközi szervezetek személyzetének azt tanácsolják, hogy óvatosan és nagy odafigyeléssel vezessenek, hogy elkerüljék a közlekedési baleseteket. Továbbra sem javasolt a készpénzzel történő fizetés a nagy számban előforduló pénzhamisítások miatt. A nemzetközi szervezetek munkatársait készpénzes fizetés helyett a biztonságos kártyás tranzakciókra ösztönzik. Hatalmas gondot okoz még országszerte a környezettudatosság teljes hiánya, az eldobált szemét mennyiségén túl súlyosabb tényező a levegőszennyezés, főként a téli fűtési időszakban. A város közelében lévő erőmű kéménye még mindig nem rendelkezik szűrőberendezéssel, ezáltal közvetlenül mérgezve a környék levegőjét.

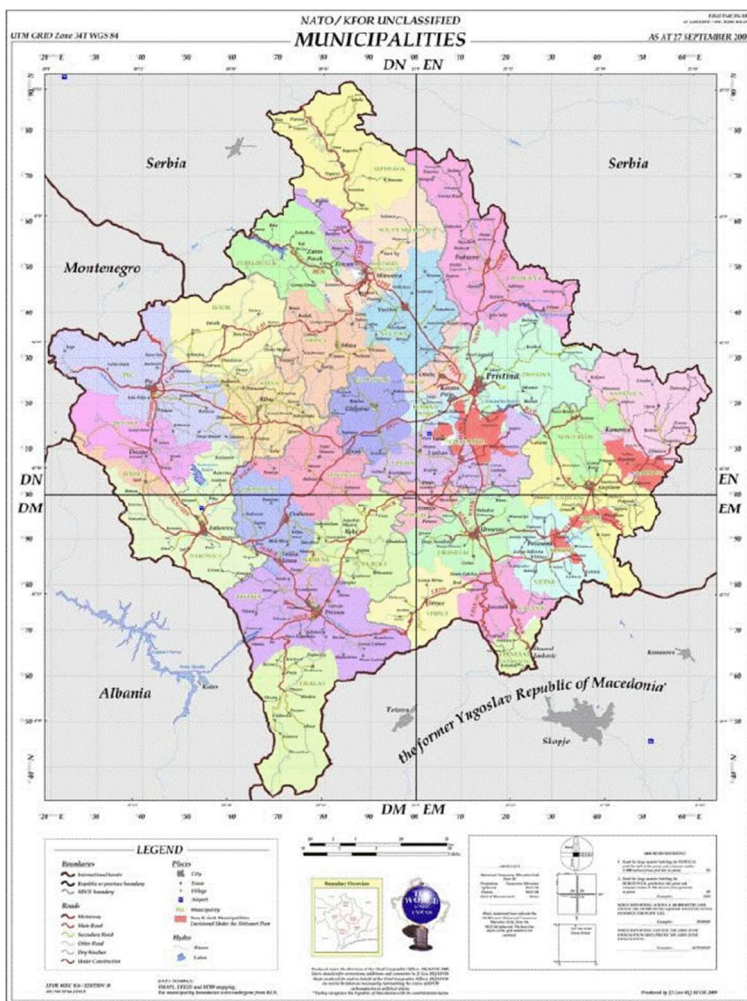
Az országgal kapcsolatos összefoglalás

2024-ben szerencsés évkezdetre volt az országnak, mivel a január 1-től érvényes vízumliberalizáció kapcsán bevezetett új szabályok lehetővé teszik a koszovói útlevéllel rendelkező személyek számára, hogy legfeljebb 90 napos tartózkodás céljából vízummentesen beutazhassanak az EU-ba. Emiatt kezdetben jelentősen megnövekedett a határforgalom, valamint az év első két hónapja alatt 116 ezer fő igényelt útlevelet, ez a szám az év felére 263 850-re nőtt. Felmérések szerint az első hat hétben körülbelül 150 000

– korábban a magánszektorban foglalkoztatott – munkavállaló hagyta el Koszovót. Ez a szám a mérések szerint április végére elérte a 400 ezret.

Január 3-án a koszovói kormány döntött arról, hogy feloldják azt a korlátozást, melynek értelmében a Koszovó területén közlekedő szerb járművek rendszámablájának nemzeti hovatartozást kifejező felületeit le kell ragasztani. A szerb belügyminisztérium ezen intézkedést már előző hónapban feloldotta, így ez is mutatja, hogy a felek képesek felülbírálni korábbi döntéseiket.

A helyi rendőrség március 26-án hirdette meg a KRESZ újonnan elfogadott módosítását. A törvény célja a közúti biztonság fokozása, a közúti közlekedésben részt vevők életének és vagyonának védelme, valamint a zökkenőmentes forgalom biztosítása. A kulcsfontosságú rendelkezések közé tartozik például pénzbírság kiszabása olyan szabálysértésekért, mint a biztonsági öv használatának elmulasztása, a telefonhasználat vezetés közben, a lejárt jármű-nyilvántartási okmányok és a gyorsjárat. Ismétlődő szabálysértések esetén a szankciók fokozódnak. Az új szabályzás célja továbbá az illegális versenyzések felszámolása is. A szabálysértőket pénzbírsággal, vezetéstől eltiltással és járműelkobzással sújthatják a szabálysértés súlyosságától függően.

6. számú kép
Koszovó térképe

MOLNÁR JÓZSEF

**A Palesztin Rendőrség támogatásával foglalkozó Európai
Unió Koordinációs Iroda, Palesztina
(EU Coordinating Office for Palestinian Police Support –
EUPOL COPPS, Palestine) 2006–, 2024**

Az EUPOL COPPS misszió 2006-os létrehozása óta szenteli magát annak a célnak, hogy kifejezze az Európai Unió elkötelezettségét a palesztin nép demokratikus társadalmi berendezkedését biztosító intézményrendszer működését és végeredményben a nemzetközi közösség nagyobb része által támogatott önálló államépítésre való felkészülésnek a támogatását illetően.

A misszió mandátuma a Palesztin Hatóságnak az Izrael által elismert területére terjed ki. A misszió műveleti területe ennek megfelelően kizárólag Cisz-Jordánia, székhelye a Palesztin Hatóság közigazgatási központja, Ramallah. A misszió éves költségvetése 13,246 M euro. A misszióknak jelenleg 71 fő nemzetközi tanácsadója és 35 helyi alkalmazottja van. A pályázat útján elnyerhető tanácsadói helyekre a 27 tagállam, valamint olyan országok tisztviselői jelentkezhetnek, amelyekkel az EU ilyen irányú megállapodást írt alá. Jelenleg az EU-n kívülről csak Kanada képviselteti magát. Magyarországot egyedül képviselem rendőri tanácsadóként.

A misszióknak nincsen végrehajtói jogköre, tanácsadással és támogatással segíti azoknak az uniós politikai törekvéseknek a megvalósulását, amelyek a tárgyalásos úton elérendő átfogó békemegállapodással és a két állami rendezéssel érhetik el az izraeli–palesztin konfliktusnak a nemzetközileg támogatott lezárását. Az EUPOL COPPS tevékenységét palesztin vezetés (ownership) alatt gyakorolja, így biztosítva a kivitelezett projektek fenntarthatóságát.

Az EU a palesztin területen működtet egy másik, a közös biztonság- és védelempolitikához kapcsolódó (Common Security and Defence Policy-

CSDP) missziót is, az Európai Unió határellenőrzést segítő misszióját a rafahi határátkelőhelyen (European Union Border Assistance Mission at the Rafah Crossing Point – EUBAM Rafah).

Fauda – azaz káosz, zűrzavar. Az ismert sorozat címe és annak jelentése tökéletesen leírja a Közel-Kelet és azon belül Izrael és Palesztina állapotát, különösen a 2023. október 7-i Hamas-támadás óta. Az EUPOL COPPS misszió működésének, napi nehézségeinek megértéséhez szükség van a térség és az elmúlt kicsivel több mint egy év eseményeinek megismeréséhez.

Palesztina, Izrael és legfőképp Jeruzsálem három fő világvallás eszmei központja. Ennek megfelelően nem csak a zsidó és a muszlim hívők képviseltetik magukat, hanem a keresztény egyház különböző ágai is. Izrael lakosságának kb. 75%-a zsidó (melyet tovább árnyal, hogy közel-keleti vagy Európából bevándoroltakról beszélünk), kb. 20%-a arab, kb. 5% egyéb nemzetiségű. Az 5%-ban találunk etióp bevándorlókat, örményeket és kurdokat is. Gáza teljes mértékben arab lakosságú, és az egyiptomi tradíciókhoz húz, míg Ciszjordánia 80% arab, 20% zsidó lakosságú, és inkább a jordániai hagyományokból merít. A fentiekből látható, hogy az itt élő társadalom rendkívül összetett.

Izrael állam az arabokat négy kategóriába sorolja. A Gázai övezetben lakó palesztinok nem rendelkeznek úti okmánnyal, csak különleges engedéllyel hagyhatják el az övezetet. A '48-as arabok Izrael területén élnek, izraeli útlevéllel rendelkeznek. A Kelet-Jeruzsálemben élő palesztinok izraeli állandó tartózkodási kártyával bírnak, valamint izraeli vagy jordániai útlevéllel rendelkeznek. A Ciszjordániában élő palesztinok palesztin igazolvánnyal rendelkeznek, emellett jordániai útlevéllel utazhatnak. A jordániai útlevél nem jelöl az ő esetükben állampolgárságot. Amennyiben biztonsági incidens miatt az izraeli hatóságok lezárják az egyes területeket, a palesztin polgárok csak a lakcímük szerinti területen tartózkodhatnak. A menekülttáborok lakói a palesztin igazolvány mellett az UNRWA által kiállított menekültkártyával igazolják magukat.

Izrael függetlenségének 1948-as kikiáltása óta vív háborúkat arab szomszédjai ellen. Ezen háborúk során jelentősen megnövelte területét, azonban

az elfoglalt területek csak megszállás alatt állnak, anektálásra nem került sor. Izrael fenntartja a katonai ellenőrzést a többségében palesztinok lakta Gázai övezet és Ciszjordánia felett. Ciszjordániában településeket épít a nemzetközi joggal ellentétben. 1993-ban az Oslói Megállapodás látszólag a megbékélés irányába terelte a feleket, de a dokumentum több területen olyan feltételeket támaszt, amelyek további vitákra adnak okot. Ciszjordánia 11 közigazgatási területre oszlik. Az Oslói Megállapodás Ciszjordániát A, B és C kategóriába osztja közigazgatásilag. Az A zónába a Palesztin Hatóság által felügyelt terület tartozik. A B zóna felett a Palesztin Hatóság gyakorol közigazgatási felügyeletet, de a biztonsági területen közös a felügyeleti jog Izraellel. A C zóna felett Izrael látja el mind a közigazgatási, mind a biztonsági feladatokat. A zónák között az átjárást az izraeli hadsereg által felállított állandó és ideiglenes ellenőrzési pontok nehezítik, amelyek a palesztin rendfenntartó erőknek sem engednek átjárást. Egyik zóna sem alkot homogén, a többitől elkülönülő területet.

Mind az izraeli, mind a palesztin társadalmat súlyos belső feszültségek is gyötrik.

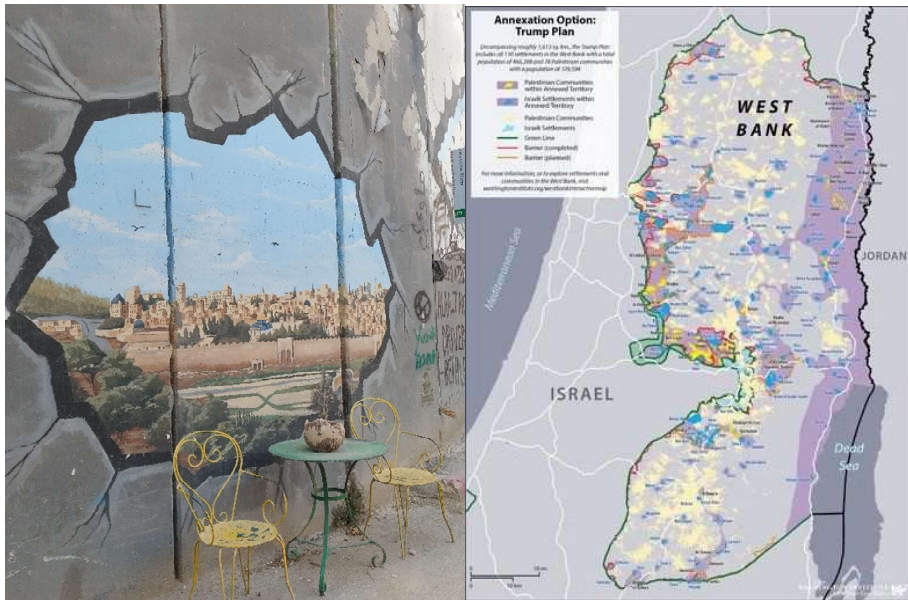
2022. december 29-én ismét megválasztották Benjamin Netanjáhu-t izraeli miniszterelnöknek. Kabinetje erősen jobboldali elemekre épít. Megválasztásának pillanatában is több bűncselekmény – korrupció, csalás – elkövetésének gyanúja miatt folyt nyomozás ellene. Legutóbbi meghallgatása 2024. december 10-én volt, több halasztás után. A bírói függetlenség elleni fellépése miatt folyamatosak voltak a kormánya elleni tüntetések. A 2023 októberi események eskalációja miatt bevezették az ortodox zsidóság hadkötelezettségét. Az eddig csak a vallásos tevékenységgel foglalkozó közösségek azonnal tüntetésbe kezdtek.

A Hamasz támadása során elhurcolt túsok szabadon bocsátása érdekében a civil társadalom napi szinten tüntet a kormányzat ellen. A háborús költségek emelkedése, a turizusból származó bevételek elmaradása miatt a lakosság bevételei elértéktelenednek, a vállalkozások tönkre mennek. Ez a folyamat további elégedetlenséget és az utóbbi évek legmagasabb kívándorlási számát eredményezte.

A Palesztin Hatóságot a 89 éves Mahmud Abbas vezeti 2004 óta. A cisz-jordániai területen ez idő óta nem tartanak választást – részben az attól való félelemben, hogy azt a Hamasz nyerné meg –, így rendeleti úton kormányoznak. A rendeleti kormányzás akadálya a palesztin intézmény- és jogrendszer megreformálásának, mivel új törvények elfogadásához itt is parlamenti jóváhagyás lenne szükséges.

Az „állam” bevételeit Izrael szedi be és osztja vissza a Palesztin Hatóság részére. Ez a visszaosztás különösen október 7. után erősen akadozik, a Palesztin Hatóságot a csődtől a külföldről érkező segélyek mentették meg több alkalommal. A fentiek miatt a közigazgatásban dolgozók – köztük a rendőrök – hosszabb ideje a fizetésük felét kapják meg, ha megkapják egyáltalán. Mivel az izraeli hatóságok a támadások után visszavonták a legtöbb munkaengedélyt, a palesztinok bevételei is megszűntek, a vagyon elleni bűnözés megnövekedett. 2024 tavaszától sok esetben az izraeli munkaadók csempészték át a belső határon a munkásaikat, hogy a termelést fenn tudják tartani.

A lakosság bizalma a Palesztin Hatóság irányába alacsony. Alapvetően korruptnak tartják a rendszert. A kormányzatba vetett bizalom hiánya meghatározza a rendőrségbe vetett bizalmat is. A bizalmatlanságot csak erősíti a tehetetlenség az izraeli védelmi erők rendszeres és önkényes behatolása és intézkedései ellenében is. A Palesztin Hatóság, hegemoniáját biztosítandó, 2024 decemberében elindított egy folyamatot, amiben a menekülttáborok feletti kontrollt igyekszik biztosítani. Ez a tevékenysége fegyveres összecsapásokhoz vezetett a milicisták és a hivatalos palesztin rendfenntartó erők között, több halálos áldozatot követelve.

7-8. számú kép
Betlehem, a fal 2024 és a terület térképe

Izrael ellen 2023. október 7-én meglepetésszerű támadást intézett a Hamasz, mely rajtaütések során számtalan áldozat után, több mint 1000 túszt vittek magukkal, akik egy része ma is fogságban van.

Izrael azonnal háborút indított a Hamasz felszámolására a Gázai övezetben. A konfliktushoz idővel csatlakozott az Irán által támogatott jemeni Huti milícia és a Libanonban állomásozó Hezbollah, az „Ellenállás Tengelye”. Míg Jemen területére csak légi csapásokat mértek, addig a Hezbollah felszámolására szárazföldi csapatokat is bevetett Izrael. A harcok során bevontak Libanon területére is.

A háború során az „Ellenállás Tengelye” napi szinten hajtott végre rakétacsapásokat Izrael területére. Ebbe a hadviselésbe Irán is közvetlenül, több alkalommal becsatlakozott egy regionális háború rémét lebegtetve.

2024 decemberére Izrael elérte, hogy az iráni hadi képességek jelentősen meggyengültek, és a hónap elején a Hezbollahnal is képlékeny tűzszünetet kötött. Ezzel egy időben, a szomszédos Szíriában az iszlamista felkelők meglepetésszerű villámhadjáratban elűzték Bashar al-Assad diktátort. Válaszul az izraeli haderő (Israel Defence Forces – IDF) bevonult a Golán fennsík demilitarizált övezetébe, és lebombázta a szír hadsereg legtöbb bázisát, megsemmisítve a hadianyagot, nehogy az a felkelők kezére kerüljön. A szíriai állam sorsa e sorok megírásának idején képlékeny, és nem tudni, hogy fogja befolyásolni a Közel-Kelet jövőjét.

A nyílt háború árnyékában az antiterrorista akció jelszavával Izrael rendszeresen behatol Ciszjordánia területére, ahol rendszeresen sérüléssel és halállal járó akciókat hajt végre, valamint csendben támogatja a telepek erőszakos akcióit is.

Ebben a környezetben igyekszik az EUPOL COPPS misszió elősegíteni a palesztin jogi környezet és a Palesztin Hatóság égisze alatt működő szervezetek reformját és működésük „nyugati” sztenderdeknek megfelelő kialakítását, fejlesztését és működtetését.

A misszió létrehozásának a közvetlen előzménye az EU-nak a közkeleti békefolyamathoz rendelt Különleges Képviselői Hivatala (EU Special Representative for the Middle East Peace Process – EUSR MEPP) keretében 2004-ben létrehozott, kifejezetten a palesztin rendőrséget támogatni hivatott iroda (EU Coordination Office for the Palestinian Police Support) létrehozása volt.

A misszió mai formájában 2006. január 1-jén született meg. Eredetileg az EU a Palesztin Hatóság rendőri szerveinek támogatását, fejlesztését tűzte ki célul (European Union Police Mission for the Palestinian Territory). A misszió 2008-ban kapott új funkciót, ekkor kiegészítették a Jogállamisági Szekcióval (Rule of Law Section), a szervezet új neve pedig ettől kezdve: EU Palesztin Rendőrséget Támogató Koordinációs Hivatala (EU Coordinating Office for Palestinian Police Support), illetve a Palesztin Rendőrséget és a Jogállamiságot Támogató Európai Misszió (European Mission for the Support of Palestinian Police and Rule of Law).

A Misszió célkitűzései szerint biztonsági-rendészeti és igazságszolgáltatási területen támogatja a Palesztin Hatóságot, hogy az az európai uniós és nemzetközi standardoknak megfelelően tudja kialakítani jogi kereteit, illetve a jogszabályokat alkalmazó és végrehajtó szervezeteinek felépítését és működését, felkészülve az önálló állami szerepre.

Mandátuma alapján az EUPOL COPPS feladata a Palesztin Hatóság megfelelő intézményeinek segítése a közrend és biztonság, valamint az igazságügyi reform területén, mindezt palesztin vezetés mellett, a fenntarthatóság érdekében. Az EUPOL COPPS tevékenysége során együttműködik más, a palesztin területeken működő nemzetközi szereplőkkel, tevékenységük összehangolása és az átfedések elkerülése érdekében.

A Misszió kiemelten támogatja a polgári rendőrség szervezetét – azon belül is nagyobb hangsúlyt kap a bűnügyi terület –, a bűnelkövetők fogva tartásáért felelős szerveket, igazságügyi területen a bírók, ügyészek működését, egészen a minisztériumi szintektől a végrehajtó állományig. A Misszió tevékenysége során részt vesz a nemzetközi standardoknak megfelelő rendészeti jogszabályi háttér kialakításában, figyelemmel az emberi jogokra, a nemek közötti egyenlőség és a nők jogainak érvényesítésére. A palesztin bűnügyi és igazságszolgáltatási szektor tekintetében törekszik a hatékonyabb, ellenőrizhető és áttekinthető működés fejlesztésére, a szereplők közötti hatékonyabb együttműködésre és ezáltal a helyszíni helyzet javítására és operatív eredmények elérésére.

Az együttműködés a palesztin hatóságokkal 2023 októbere után hónapokra megbénult. Az oldódás 2024 tavaszán kezdődött meg. A kapcsolatok újjraépítése, különösen a rendőri vezetők közötti magas rotáció miatt, időt és rengeteg energiát igényel. Ennek ellenére a Misszió nyitott új területek „meghódítására”, és nyitott olyan területek felé, mint például Nablus vagy a menekülttáborok, amelyek eddig a biztonsági helyzet miatt nem voltak megközelíthetőek.

Kiemelt területe a Misszió biztosította együttműködésnek a nemek közötti egyenlőség témaköre, de a kulturális különbség továbbra is akadályát képezi az európai standardok teljes körű átvételének. Ennek ellenére a

Misszió törekszik a palesztin nők minél nagyobb arányú bevonásába a napi tevékenység végzése során, és találkozókat szervez a témakörben. A misszió felvilágosító kampányt folytatott a családon belüli erőszak visszaszorítására, illetve közreműködött a 106-os segélyhívó kialakításában, ami kifejezetten a családi erőszak elszenvedőinek a bejelentővonala.

A Misszió fejleszti a Polgári Rendőrség szervezeti, szakmai és technikai felszereltségi szintjét, erősíti a rendőrség és a lakosság bizalmi kapcsolatát. Mindezt olyan események, tréningek szervezésével, amelyek lehetővé teszik a Misszió által biztosított eszközök szakszerű, eredményes és jogi kereteknek megfelelő használatát, valamint igyekszik új perspektívákat is bemutatni a felhasználóknak. Lehetőség szerint a palesztin kollégák számára külföldi képzési lehetőséget is igyekszik biztosítani. A Misszió törekszik arra, hogy szakértői a lehető legtöbb képzéssel járuljanak hozzá a palesztin rendfenntartó erők fejlesztéséhez.

9-10. számú kép

Konferencia a bűnügyi alaptanfolyamról, (Ramallah) és Molnár József a Jerikói Rendőr Akadémián

A Misszió munkatársai tanácsadással segítik a büntetőjogi kódex és a büntetés-végrehajtási törvény reformját, de közreműködnek egyéb szakmai útmutatók kialakításában is.

A büntetés-végrehajtási szakértők áldozatos munkájának köszönhetően 8 évi várakozás után 2024. szeptember 22-én megnyitotta kapuit a jenini börtön. A szakértők továbbra is arra törekednek, hogy a fogvatartottak helyzete javuljon, mind az előzetes letartóztatás során alkalmazott fogdákbán, mind a börtönökben.

Nem elhanyagolható terhet ró a Misszióra is a gázai konfliktus. Bár a háborús helyzet lezárására még várni kell, mind a helyi, mind a nemzetközi szereplők folyamatosan keresik a majdani szerepüket és lehetőségeiket a Gázai Övezet helyreállításában. Annak ellenére, hogy konkrét formában még nem körvonalazódott ki a Misszió esetleges szerepvállalása, a téma folyamatos tárgyalások és egyeztetések alapja.

DANCS RÓBERT

Európai Külügyi Szolgálat Katonai Törzs Főügyelet, Brüsszel (EU Military Staff Wach Keeping Capability – EU MS WKC) 2007-, 2024

Az évezred fordulójára nyilvánvalóvá vált, hogy az Európai Uniónak (EU) nemcsak gazdasági erejét kell megőrizni és növelni a világban, hanem a politikai érdekeit is ki kell terjesztenie az EU védelmében. A politikai érdek lényege az volt, hogy azokban az államokban, ahol kritikus politikai, katonai, civil válsághelyzet alakult ki, amely negatív hatással lehetett az EU-ra, ott olyan katonai és rendőri békefenntartói missziókat hoztak létre, amelyeknek a fő feladata az volt, hogy a fogadó állam területén támogassák a biztonsági szektorbeli reformokat. E stabilitásnak két nyertese van, az adott állam, ahol megszilárdul a politikai és gazdasági hatalom – ezzel elindulhat a demokratikus fejlődés a biztonság útján –, valamint az EU, hiszen a politikai és gazdasági fenyegetettsége megszűnik.

Az akkori Európai Unió vezetői ezt felismerve 1999-ben a Maastricht-i Szerződéssel létrehozták az Európai Biztonsági és Védelem Politika (EBVP)¹ szervezetet, amely tulajdonképpen az Európai Biztonsági és Védelmi Identitás² átalakításból jött létre. Az első EBVP-misszió 2003-ban indult az akkori Macedón Köztársaság³ (ma Észak-Macedónia) területén (Concordia-hadművelet), mely akkor még NATO⁴-eszközöket használt, majd azt váltotta fel az EUPOL Proxima rendőri misszió. Mind a 2003-as, mind pedig a 2004-es év meghatározó volt az EBVP történelmében, hiszen ezekben az évben telepítettek katonai missziót Bosznia-Hercegovinába – EUFOR ALTHEA –, valamint egy kisebb létszámú rendőri kontingenst az

¹ European Security and Defence Policy – ESDP

² European Security and Defence Identity – ESDI

³ Former Yugoslav Republic of Macedonia – FYROM

⁴ North Atlantic Treaty Organisation

Európai Unió bosznia-hercegovinai rendőri missziója (European Union Police Mission in Bosnia-Herzegovina) néven.

Mindezek a tények olyan kihívások elé állították az Európai Uniót, amellyel a fennállása óta még nem kellett szembenéznie, megbirkóznia. Ezek további politikai lépéseket generáltak, amelyek következtében 2009-ben a Lisszaboni Szerződésben további védelempolitikai célok fogalmazódtak meg, és az EBVP átalakult, majd megszületett a Közös Biztonság- és Védelempolitika (KBVP)⁵, valamint létrehozták az EU Külügyi Szolgálatot (EKSZ)⁶.

A korábban említett változások alatt olyan tapasztalatokat szerzett az EU a válságkezelésben, amelyek bizonyították azon döntések meghozatalát, amelyek további szerkezeti változásokat tettek indokolttá. Ennek következménye lett az, hogy 2006-ban Javier Solana, az EU Tanácsának Főtitkára és egyben az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikájának főképviselője⁷ bejelentette egy Főügyelet (Wach Keeping Capability – WKC) felállítását. Ezt követően 2007-ben az Európa Tanács 10116/07. számú határozatával megalakították a Főügyeletet, amely később az Európa Tanács 2010/427/EU számú határozata alapján integrálódott az Európai Külügyi Szolgálatba, azon belül is az EU Katonai Törzsbe (EUKT)⁸, majd az EUKT-n belül 2018-ban az újonnan megalakuló Művelési Igazgatóság⁹ alá rendelték.

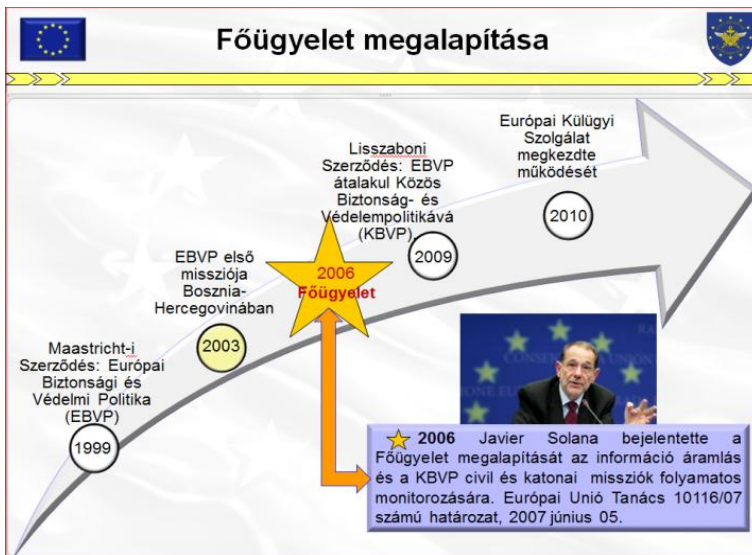
⁵ Common Security and Defence Policy – CSDP

⁶ European Union External Action Service – EEAS

⁷ European Union's High Representative for Common Foreign and Security Policy, Secretary General of the Council of the European Union – SG/HR

⁸ European Union Military Staff – EUMS

⁹ Operation Directorate

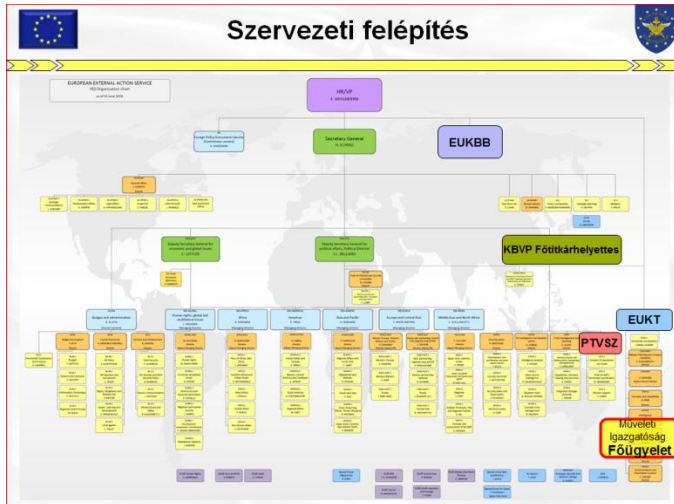

11. számú kép
Főügyelet megalapítása¹⁰

A Katonai Törzs főügyelete egy egyedi struktúrával és feladatrendszerrel ellátott katonai ügyelet, amely a napi és rendkívüli feladatait területi (missziók) és stratégiai (civil és katonai felsővezetői) szinten látja el. A struktúráját illetően az EU Katonai Törzsében ez az egyetlen olyan egység, amely vegyes szerkezetű. A civil és katonai missziók miatt az európai uniós tagállamok felajánlásai alapján nemzeti szakértőkből áll a 12 fős egység, így különböző nemzetiségű rendőri és katonai hivatásos tisztek teljesen egyenértékű közös feladatot látnak el azonos katonai beosztásban és besorolásban. Az egység vezetőjének nemzetisége állandó, mely posztot az olasz haderőnemek egymás között váltogatják rotációs rendszerben. A 12 ügyeletes beosztás ún. „non-quota” poszt, így bármely EU-tagállam delegálhat jelölteket létszámkorlátozás nélkül. Az EU Katonai Törzs (EUKT)

¹⁰ Forrás: EKSZ Katonai Törzs Főügyelet

általános főigazgató-helyettes beosztásába Horváth Gábor honvéd vezérőrnagyot nevezték ki a tagállamok egyöntetű szavazatával 2022 szeptemberében.

12. számú kép
EKSZ Katonai Törzs Főügyelet
(rövidítések¹¹)

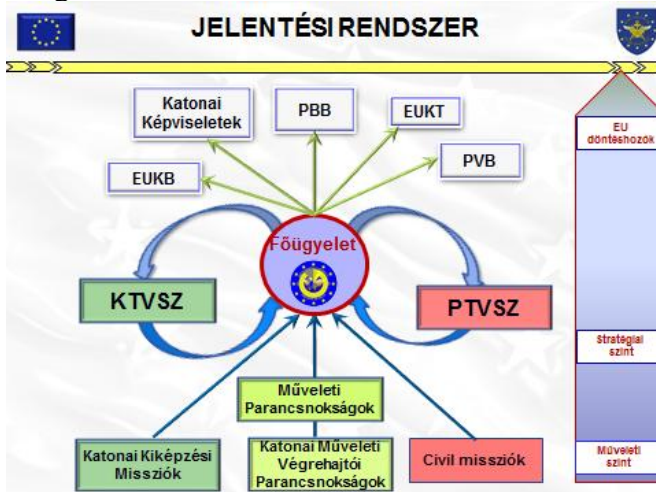
A WKC kiemelt fő feladatai

- Monitorozás a hét minden napján a nap 24 órájában (24/7) az EU KBVP civil és katonai misszió felett.
- A missziókba és a missziókból érkező minősített dokumentumok kódolása, dekódolása, továbbítása különböző minősített elektronikai rendszereken, valamint azok archiválása. Folyamatos biztonsági kapcsolattartás a missziókkal, valamint kapcsolattartás a társ-szervekkel és szervezetekkel.

¹¹ EUKBB: EU Katonai Bizottsága / EU Military Committee – EUMC

PTVSZ: Polgári Tervezési és Végrehajtási Szolgálat / Civilian Planning and Conduct Capability – CPCC

- A PTVSZ, KTVSZ¹², EUKT, valamint a BBIM¹³ (korábban VTI¹⁴) tagjainak missziós területre vagy válságövezetbe történő szakmai utazásának nyomon követése és a velük való kapcsolattartás.
- Válsághelyzet esetén a döntéshozók informálása, rendkívüli válságbizottság összehívása.

13. számú kép
EKSZ Katonai Törzs Főigyelet
(rövidítések¹⁵)

- Heti beszámolók készítése és prezentálása az EU Katonai Törzs vezetőinek a missziós területen történt civil és katonai eseményekről.

¹² Katonai Tervezési és Végrehajtási Szolgálat / Military Planning and Conduct Capability – MPCC

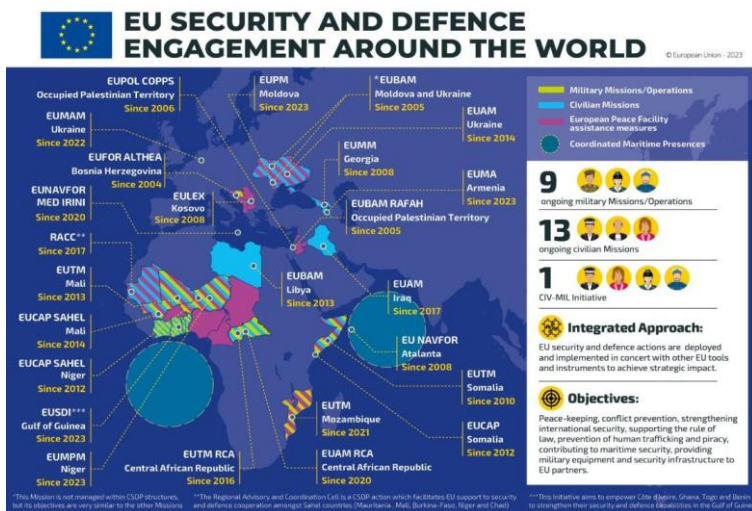
¹³ A Béke és a Biztonság Integrált Megközelítése (megj.: a szerző szabad fordítása) / Integrated Approach for Security and Peace – ISP

¹⁴ Válságkezelési és Tervezési Igazgatóság /Crisis Management and Planning Directorate – CMPD

¹⁵ PVB; Polgári Válságkezelési Bizottság / Committee for Civilian Aspect of Crisis Management – CivCom

PBB: Politikai és Biztonsági Bizottság / Political and Security Committee – PSC

Az EU KBVP-nek 12 civil, 8 katonai, továbbá egy hibrid civil-katonai missziója van, valamint a térképen nem jelölt tanácsadói és koordinációs „misszió” (EU Regional Advisory and Coordination Cell for the Sahel – RACC) az afrikai Sahel övezetben. Összesen három kontinensen van jelen az EU 2025-ben:

14. számú kép
EU EKSZ

Európában

Civil missziók:

- EULEX Kosovo¹⁶ (Jogállamiságot építő és támogató misszió)

EUMM Georgia¹⁷ (Megfigyelői misszió)

EUAM Ukraine¹⁸ (Tanácsadói misszió)

EUM Armenia¹⁹ (Megfigyelői misszió)

EUPM Moldova²⁰ (Biztonságtámogatói misszió)

¹⁶ EU Rule of Law Mission in Kosovo

¹⁷ EU Monitoring Mission

¹⁸ EU Advisory Mission

¹⁹ EU Mission in Armenia

²⁰ EU Partnership Mission in the Republic of Moldova

Katonai missziók:

- EUFOR ALTHEA²¹ (Stabilizációs és képzési misszió)
- EUNAVFOR Med Operation IRINI²² (Migrációval összefüggő földközi-tengeri misszió)
- EUMAM Ukraine²³ (Katonai segítségnyújtási misszió)

Közel-Keleten:

Civil missziók:

- EUPOL COPPS²⁴ (Jogállamiságot építő és támogató misszió)
- EUBAM Rafah²⁵ (Határmegfigyelő és támogató misszió)
- EUAM Iraq²⁶ (Tanácsadói misszió)

Afrikában:

Civil missziók:

- EUCAP SOMALIA²⁷ (Tengeri biztonságot támogató misszió)
- EUCAP Sahel Mali²⁸ (Jogállamiságot támogató misszió)
- EUBAM Libya²⁹ (Integrált határigazgatást támogató misszió)
- EUAM RCA³⁰ (Tanácsadói misszió)
- RACC³¹ (Tanácsadói és koordinációs misszió)

²¹ EUFOR ALTHEA

²² European Union Naval Force Mediterranean Operation IRINI

²³ EU Military Assistance Mission in support of Ukraine

²⁴ EU Police and Rule of Law Mission for the Palestinian Territories (EU Co-ordinating Office for Palestinian Police Support)

²⁵ EU Border Assistance Mission for the Rafah Crossing Point

²⁶ EU Advisor Mission in Iraq (Support of Security Sector Reform)

²⁷ EU Capacity Building Mission in Somalia

²⁸ EU Capacity Building Mission in Mali

²⁹ EU Border Assistance Mission in Lybia

³⁰ EU Advisory Mission in the Central African Republic

³¹ EU Regional Advisory and Coordination Cell for the Sahel

Katonai missziók:

- EU NAVFOR Somalia Operation ATALANTA³² (Tengeri biztonsági és kalózkodás elleni misszió)
- EUTM Somalia³³ (Kiképzési misszió)
- ASPIDES³⁴ (Tengeri biztonsági misszió)
- EUTM CAR³⁵ (Kiképzési misszió)
- EUTM Mozambique³⁶ (Kiképzési misszió)

Civil - katonai misszió:

- GoG INITIATIVE³⁷ (Civil – katonai támogatói misszió)

A Magyar Rendőrség nemzeti szakértő kontingens tagjai (2025):

Dancs Róbert r. alezredes	(ORFK)	2021–2025
dr. Oláh Béla r. alezredes	(KR)	2022–2026
Szél Ferenc r. őrnagy	(KR)	2022–2026

³² EU Naval Force Somalia Operation ATALANTA

³³ EU Training Mission in Somalia

³⁴ EU Naval Force Operation ASPIDES

³⁵ EU Training Mission in Central African Republic

³⁶ EU Training Mission in Mozambique

³⁷ EU Security and Defence Initiative in Support of West African Countries of the Gulf of Guinea – Civilian and Military Mission

15-16. számú kép
Dancs Róbert r. alezredes (balra), Szél Ferenc r. őrnagy (középen) és dr. Oláh Béla
r. alezredes (jobbra)

KOZMA TIBOR

EU Megfigyelő Misszió, Georgia (EU Monitoring Mission in Georgia – EUMM) 2008-, 2022–2024

2021 októberében, sikeres pályázatot követően örömmel értesültem arról, hogy elnyertem az Európai Unió Megfigyelő Misszió, Georgia (EU Monitoring Mission in Georgia – EUMM) misszióvezető-helyettesi beosztását. A vezetői beosztás hazai paraméterekre vetítve megfelel egy dandártábornoki beosztásnak. Ezzel egy régóta kitűzött célomat sikerült valóra váltanom, és szakmai karrierem egyik legfontosabb pozícióját kaptam meg. Ez nemcsak egyéni siker, hanem nemzeti szinten is jelentős eredmény.

Az EU jelenleg több kontinensen összesen 13 polgári válságkezelő műveletet tart fenn, a georgiai művelet az egyik legjelentősebb, éves költségvetési kerete meghaladja a tíz milliárd forintot. Ezek a műveletek nem homogének, jelentős eltérés mutatkozik nemcsak a mandátumok, hanem a rendelkezésre álló források, a telepített személyi állomány és az egyes missziók által kialakított képességek között is.

Az EUMM Georgia telepítése 2008 októberében, a 2008. augusztusi fegyveres konfliktus lezárásaként történt. A konfliktus Georgia nemzetközileg elismert területén zajlott, és két állam – Georgia és az Orosz Föderáció – illetve két elszakadt terület: Abházia és Dél-Oszétia részvételével. A konfliktus fegyveres szakasza öt napig tartott, majd ezt követően született meg a hatpontos fegyverszüneti megállapodás. Békeszerződés megkötésére nem került sor, Abházia és Dél-Oszétia státusza továbbra sem rendezett. Az Európai Unió következetesen Georgia területi egysége mellett áll ki, és nem ismeri el Abházia és Dél-Oszétia önálló államiségét. A misszió

mandátuma fegyvertelen, és alapvetően megfigyelő jellegű az ABL (adminisztratív elválasztó vonal) mentén, amelyet négy pontban lehet összefoglalni: stabilizáció, normalizáció, bizalomépítés és az EU tájékoztatása.

Külszolgálatomat 2022. március 23-án kezdtem meg, és hosszabbításokat követően várhatóan 2026. márciusig fog tartani. A 2022-es év első időszaka a beosztásomhoz kapcsolódó feladatok megismeréséről, illetve a misszióba való beilleszkedésről szólt. Ebben az időszakban a Covid-19 miatt korábban bevezetett speciális szabályok fokozatos kivezetése volt jellemző. A kitelepüléstől kezdve folyamatosan azt tapasztaltam, hogy a misszió műveleti képességeit egyre kevésbé korlátozták speciális szabályok, és 2022 év végére a misszió visszatért a Covid időszak előtti képességeinek teljes spektrumához.

Feladataim elsődleges eleme az EUMM vezetésének megjelenítése, valamint a C2 (parancsnoki és irányítási) funkció folyamatos fenntartásának biztosítása. A misszióvezető-helyettesi szerepemen kívül állandó delegált hatáskörök szerint látom el a feladataimat. Az egyik legfontosabb munkaköröm a főbb szervezeti elemek közötti folyamatos, a szervezet egészére kiterjedő horizontális vezetési koordináció, a műveletek összehangolása és a kapcsolódó engedélyezések elbírálása. A horizontális koordinációs feladataim összesen 14 különböző területet ölelnek fel. A saját önálló vezetői feladatköröm egyik kiemelkedő területe a belső fegyelmi ügyek kezelése, amelyekben a teljes személyi állomány (340 fő) vonatkozásában elrendelhetem a fegyelmi eljárásokat, felügyelem a folyamatokat, és a lefolytatott vizsgálatok alapján hozom meg a fegyelmi döntéseket. A jelentési időszak során több mint 10 fegyelmi ügy volt, ezekben magyar állampolgár nem volt érintett.

Az EUMM külső képviselte is fontos feladatot jelent, amely ismétlődő kiemelt programokon, nagyköveti szintű diplomáciai megbeszéléseken való részvételt jelent. Rendszeresen képviselem a missziót parlamenti és kormányzati delegációk fogadásán, jellemzően miniszteri, államtitkári, illetve nagyköveti szinten. Folyamatos munkakapcsolatot tartok fenn az akkreditált EU Delegációval és az EU különleges képviselőjével, valamint az

EU-tagállamok nagyköveteivel, más diplomáciai vezetőkkel. A protokolláris feladatokon túl közreműködöm nemzetközi ügyek, problémák megoldásában. Politikai szempontból különösen fontos volt egy 2022-es eset, amikor egy amerikai állampolgárt jogtalanul elfogtak és fogva tartottak Dél-Osztétia és az Orosz Föderáció hatóságai. Az ügy eredményes megoldását szakmai sikerként könyveltem el. Két alkalommal kaptam köszönőlevelet az Egyesült Államok georgiai nagykövetétől, illetve utazó amerikai nagykövetétől.

17-18. számú kép

Szalay-Bobrovniczky Kristóf honvédelmi miniszter látogatása a Georgia – Dél-Osztétia adminisztratív elválasztó vonal mentén, Patara Khurvaleti település közelében (2023. június 6.), valamint Karl Nehammer osztrák kancellár látogatása a Georgia – Dél-Osztétia adminisztratív elválasztó vonal mentén, Odzisi település közelében (2023. január 30.).

Képviselem az EUMM missziót a georgiai kormánnyal folytatott politikai tárgyalások során. Ezen feladatkörömben rendszeres megbeszéléseket folytatok a kormány honvédelmi, belügyi és külügyi államtitkáraival. A missziót képviselve 2023-ban részt vettem a Genfben időszakonként megrendezésre kerülő nemzetközi tárgyaláson. Négy esetben az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) nagykövetével társ levezető elnöke voltam az Ergenti incidens megelőzési és reagálási mechanizmussal kapcsolatos (Incident Prevention and Response Mechanism – IPRM) megbeszéléseknek. A külszolgálatom közel hároméves időszaka

során két rendkívüli esemény történt, mindkét esetben megbízott misszióvezetőként vezettem a válságkezelő központi műveleti törzset, és sikeresen zártuk az események kezelését.

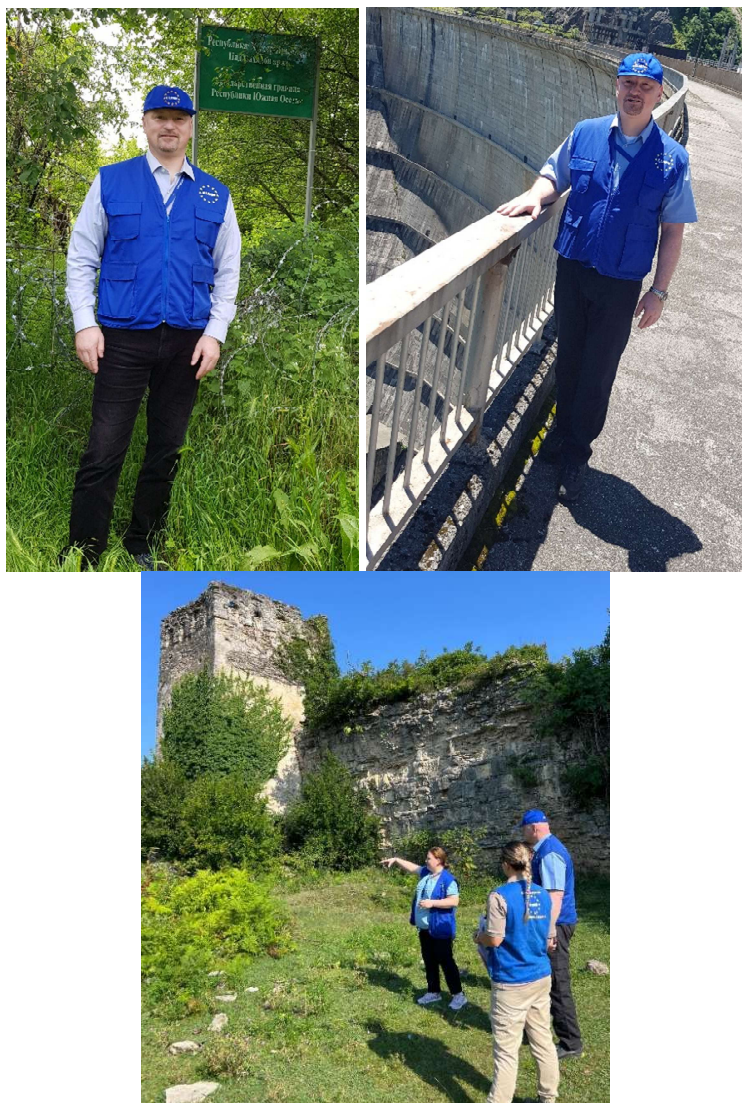
19-20. számú kép

Az Ergneti IPRM 2024. november 19-i találkozó megnyitó beszédét tartom, valamint az IPRM résztvevők balról jobbra haladva: EBESZ (vezető: Viorel Mosanu nagykövet), EUMM (vezető: Kozma Tibor D/HoM), Georgia delegáció (vezető: Irakli Antadze), Orosz delegáció (vezető: Aleksander Viktorovich Zhurov), Dél-Osztét delegáció (vezető: Yegor Kochiev)

Kiváló munkakapcsolatot alakítottam ki Sikó Anna Mária nagykövet asszonnyal, valamint a Magyar Nagykövetség további munkatársaival. Az aktív együttműködés kiterjedt a Magyarország Európai Unió Melletti Állandó Képviseletén dolgozó szakdiplomátákra is, és lefed minden olyan területet, amely Magyarország külpolitikai érdekeit érinti, illetve segíti hazánk biztonság- és védelempolitikai célkitűzéseinek érvényesítését.

Meghívás alapján előadást tartottam Németországban (Garmisch-Partenkirchenben 2022. október 31-én, téma: ENSZ békefenntartás), és részt vettem Berlinben egy nemzetközi konferencián (2022. június 27. – július 1., téma: Európa új kihívásai). Az EU Polgári Válságkezelő Központban (Brüsszel, CPCC) négy vezetői szemináriumon vettem részt. 2024. február 19-én Budapesten két előadást tartottam angol és magyar nyelven a Magyar Külügyi Intézetnél, valamint a Mathias Corvinus Kollégiumban.

A misszió alapfeladatát jelentő (ideiglenes) közigazgatási határvonal menti (Administrative Boundary Line – ABL) megfigyelői tevékenység is igyekeztem elsajátítani, a műveleti területet bejárni, megismerni.

21-22-23. számú kép

Járőrszolgálat során a Dél-Oszét ABL mentén, járőrszolgálat során az Enguri gát felső részénél, közel az Abház ABL-vonalhoz, valamint a kulturális örökségek megismerése az Akház ABL-vonal közelében.

2022 októberében az Európai Unió Tanácsának döntése alapján (2022/1970), az EUMM személyi keretére és műveleti támogatására alapozva a misszió mandátumot kapott arra, hogy két hónapos időszakra, 40 fővel megfigyelői feladatokat lásson el Örményországban, az örmény–azerbajdzsáni határ mentén. Ez a művelet, az EU Megfigyelői Kapacitás (EU Monitoring Capacity – EUMCAP) mandátuma szerint, 2022. október 20-tól 2022. december 19-ig zajlott. A Tanács későbbi döntése alapján a művelet 2022. december 20-án új fázisba lépett, és új név alatt EU Tervezési és Értékelő Csoport (EU Planning Assessment Team – EUPAT) folytatódott, megtartva a 40 fős műveleti keretet további két hónapon keresztül. Az új fázisban a művelet kettős jelleget öltött: megőrizte a megfigyelői feladatait, és tervezési feladatokat is ellátott az új EU polgári művelet (EU Mission in Armenia – EUMA) kialakítása érdekében.

Az EUMM misszióvezető nem tervezett távozása miatt, megbízás alapján 2022. december 15-től 2023. február 20-ig megbízott (ad interim) ideiglenes misszióvezető voltam. Ebben az időszakban két különböző EU-művelet irányításáért voltam felelős Georgiában és Örményországban. Fontos szakmai sikernek könyvelem el ezt az időszakot. Rendkívüli terhelés mellett sikerült a politikai döntéshozó akaratának megfelelően, rekord rövid időn belül egy új művelet alapjait lerakni Örményországban. Ezzel egy időben eredményesen vezettem a Georgiába települt EU-műveletet.

Szintén megbízott ideiglenes misszióvezető voltam 2023. december 15-től 2024. április 2-ig. Ez a helyzet a korábbi misszióvezető távozása és az új misszióvezető kitelepülése közötti időszak miatt alakult ki. Ezen hónapok során indult el a misszió stratégiai felülvizsgálata, amely a következő kétéves időszakra tervezett mandátumát, szervezeti kereteit és költségvetését tekintette át. A misszióra háruló feladatot, ami ebben a szakaszban a műveleti felülvizsgálatot jelentette, eredményesen vezettem le. 2024 áprilisában egy jól működő missziót adtam át a kiérkező új parancsnoknak, Mme. Patricia Bettina Boughani francia csendőr vezérőrnagy asszonynak.

A misszió „láthatóságának” megteremtése minden esetben kiemelt feladatom, ezért gyakran veszek részt diplomáciai és egyéb rendezvényeken.

A médiával való kapcsolattartás és tájékoztatás nyújtása fontos eleme a feladatkörömnek. A misszió minden évben különdíjjal ismeri el a béke érdekében kifejtett legjobb újságírók és riporterek munkáját. A 2023-as és 2024-es év során engem ért az a megtiszteltetés, hogy a legjobbaknak járó díjat a misszió nevében átadhattam.

24-25. számú kép

EUMM Special Price for Peace Journalism díjátadó (2024. február 2.).

A képen a három díjazott és a díjat átadó Kozma Tibor, az EUMM megbízott misszióvezetője látható.

Az új EUMM központ (MHQ) átadó ünnepsége Tbilisziben (2023. január 15.).

A képen látható: Charles Fries, az EEAS helyettes főtárhára, Lasha Darsalia, Grúzia első számú helyettes külügyminisztere és Kozma Tibor, az EUMM megbízott misszióvezetője

A külszolgálati feladataim ellátását sikeresnek ítélem meg. Az éves értékelések során minden esetben kiváló minősítést kaptam. Előre tekintve, a szakmai karrierem folytatását a jelenlegi irány megtartása, illetve kiterjesztése mentén képzelem el.

26. számú kép
OSCE (EBESZ) főtitkár látogatása Georgiában

BALASSA BENCE

Az EU Integrált Határigazgatást Segítő Missziója Líbiában (European Union Integrated Border Management Assistance Mission in Libya – EUBAM Libya) 2013–, 2024

A misszió vázlatos bemutatása a líbiai kihívások tükrében

Az EUBAM Líbia Integrált Határőrizet-támogató Missziót 2013-ban hozta létre az Európai Unió Tanácsa a tagállamok egyhangú támogatásával, formálisan a Líbiai Egységkormány felkérésére, hogy járuljon hozzá a demokratikus átmenethez, és segítse elő egy demokratikus és politikailag stabil líbiai rendészeti intézményrendszer kialakítását.

Az EUBAM misszió tipikus civil (nem katonai) non-executive (végrehajtó hatáskörrel nem rendelkező), az EU Külügyi Szolgálata (EEAS – European External Action Services) által a CPCC-n (Civilian Planning and Conduct Capability – gyakorlatilag az EEAS civil válságkezelő misszióinak műveleti főparancsnoksága) és a CivOps Commanderén (Civilian Operations Commander – az EU civil válságkezelő misszióinak stratégiai irányításáért felelős parancsnok) keresztül irányított és felügyelt CSDP (Common Security and Defense Policy – Közös Védelem- és Biztonságpolitika) misszió, amely a bevált gyakorlat kereteire támaszkodva, tagállami rendészeti, valamint a bűnügyi igazságszolgáltatási rendszer egyéb elemeiben jártas (ügyész, bíró) nemzeti szakértők bevonásával törekszik a mandátumában nevesített célok elérésével támogatást nyújtani a befogadó ország rendészeti szerveinek.

Az integrált határőrizet helyben történő támogatása, mint a mandátum fő fókuszában álló rendészeti tevékenység az évek, évtizedek óta fokozódó migrációs nyomás előtérbe kerülésével vált európai prioritássá. Ennek további nyomatókat adott a Mediterrán térség, elsősorban Olaszország nemzeti érdekeinek szem előtt tartása, tekintettel arra, hogy a Száhel-övezetben

az évek során egyre bizonytalanabbá váló politikai és biztonsági helyzet elől mind többen igyekeztek/igyekeznek elmenekülni egy jobb és biztonságosabb élet reményében északra, és átszelve a Szaharát, ezrek, tízezrek kötnek ki a líbiai partokon, ahonnan földrajzi értelemben Málta, Olaszország partjai és így a vágyott európai célok karnyújtásnyira vannak csupán. Mindez természetesen a határon átnyúló bűnözés és az azzal összefüggő szatellit-bűnözés (többek között emberkereskedelem, embercsempészet, prostitúcióra kényszerítés, gyermekek, nők, egyéb sérülékeny társadalmi csoportok kihasználása, jogaik semmibevétele, fegyver-, drog- és a kulturális örökség/régészeti emlékekkel való csempészeti tevékenység, rablások, emberölések) eszkalációjához vezetett.

Líbia általános politikai, kormányzati és az ezekkel szorosan összefüggő biztonsági helyzete sem segíti az átlátható, hatékony bűnüldözői, határőrizeti, integrált rendészeti tevékenységet az országban. Líbia a 2011-es Arab Tavaszt és a korábban 43 évig az országot vasmarokkal de facto diktátorként irányító Moammer Kadhafi ezredes meggyilkolása után egy nyílt rövid, reményteli időszakot követően nagyon hamar politikai káoszba, polgárháborúba sülyedt, a területi ellenőrzést egymással is harcban álló félkatonai (paramilitáris) milíciák, fegyveres csoportok vették át, Tripoliban nemzeti egységkormány alakult, amelyet az Egyesült Államok és az Európai Unió is elismer, majd erre mintegy válaszul az ország keleti felében a jelentős katonai erővel és befolyással rendelkező idős Halifa Haftar tábornok megalakította saját kormányát Bengáziban. A helyzet pikantériáját, komplexitását tovább fokozza, hogy szinte valamennyi olaj- és földgázlelőhely délen, míg az átfejtésre és exportra alkalmas tengeri terminálok keleten, azaz Haftar tábornok fennhatósága alatt állnak. Így a bevételek szempontjából, amelyek a Líbiai Nemzeti Bankon keresztül folynak be a központi költségvetésbe, nagyon nem mindegy, hogy a politikai játszmák eredményeként ki, mikor, melyik terminált zárja le, megakadályozva ezzel a nyugaton székelő, az EU által elismert és támogatott Nemzeti Egységkormány bevételekhez jutását, ami komoly társadalmi elégedetlenséghez, forrongáshoz vezet/vezethet.

Mintha ez nem volna elég, a 2014–2017 között időszakban a hatalmi vákuumot és káoszt hatékonyan kihasználva felerősödött az iszlám fundamentalizmus, megjelentek nemzetközileg is aktív terrorszervezetek és ezek legveszélyesebbje, az Iszlám Állam (Islamic State of Iraq and Syria – ISIS) is. Városokat foglaltak el, és vontak ellenőrzésük alá. Rémuralmuknak keleten szintén Haftar vetett véget, felszámolva egységeiket és kiszorítva a Daesh-t (Iszlám Állam) az országból.

2019-ben Haftar tábornok erőivel Tripoli külvárosáig nyomult, hogy az országot a saját uralma alatt újraegyesítse. Az áttörésnek és a főváros elfoglalásának, mely a nyugati erők, a Tripoli Nemzeti Egységkormány elűzését jelentette volna, csak a térségbe vezényelt olasz és török katonai erők intervenciója tudott véget vetni. Ennek nyomán könnyen láthatóvá válik, hogy Líbia saját belső feszültségei és viszonyai nem érthetőek meg teljes mértékben anélkül, hogy figyelemmel ne lennénk a regionális és világpolitikai szereplőkre, akik az ország sérülékenységét, szervezetlenségét és a belső megosztottságát maximálisan kihasználva tevékenykednek/befolyásolnak a térségben. (A teljesség igénye nélkül ezek: a korábbi gyarmattartó Olaszország, külön utas külpolitikai irányvonallal (azaz nem mindig az egységes EU-álláspontot képviselve) jelen van Franciaország, valamint Törökország, Katar, Oroszország (a korábbi Wagner-csoport kezében olajkutak, repterek vannak délen, illetve bányákat felügyelnek, számukat több ezresre becsülik, valamint komoly instabilitást és kiszámíthatatlan erőközpont-változást hozhat a rendszerbe az orosz katonai jelenlét meggyöngyülése Szíriában és ennek következményeként az erők áttelepítése Kelet-Líbiába, ami jelenleg is zajlik) és természetesen az Egyesült Államok, illetve Kína (puha/szoft diplomácia, gazdasági érdekeik mentén). Az ok – ahogyan az mindig is lenni szokott – anyagi természetű. Líbiában található a világ ismert olajkészletének hatalmas része, ráadásul ez a nyersolaj rendkívül tiszta, jó minőségű; de a földgázkincs is igen jelentős. Az ország Csáddal határos területein gazdag arany- és gyémántbányák várnak kitermelésre, a Szahara alatt hatalmas (bár nem, vagy csak rendkívül lassan megújuló) édesvízkészletek húzódnak. Kadhafí több ezer km-es vezetékeket

építtetett a '80-as, '90-es években, hogy ezt a vizet északra vezessék, Tripoli édesvízellátása a mai napig ezeken keresztül történik.

Ennek a rövid cikknek a keretei nem alkalmasak a szerteágazó politikai és biztonsági problémák valamennyi aspektusának megvilágítására, de vélhetően ennyiből is leszűrhető, hogy az Európai Uniónak miért prioritás, hogy az EU perspektívájából kvázi csak egy hajóútra lévő déli szomszéd Líbia rendészeti szerveit segítse és támogassa egy hatékonyabb határőrizeti rendszer és rendészeti struktúra felállításában.

Az EUBAM misszió mandátumát a vonatkozó költségvetéssel együtt kétévente hosszabbítják meg. A jelenlegi mandátum 2025. június 30-ig van érvényben. A misszió főhadiszállása Tripoli nyugati városrészében, Janzur kerületben, a Palm City elnevezésű, őrzött táborban, az Egyesült Nemzetek Líbiai Támogató Missziója (United Nations Support Mission in Libya – UNSMIL) helyi táborának szomszédságában, közvetlenül a tengerparton található.

A misszió vezetője 2024. január 1-től egy cseh diplomata, korábban a Cseh Köztársaság Tunéziába akkreditált nagykövete, Jan Vycital.

A misszió a mandátumából következően elsősorban stratégiai, képzési és technikai tanácsokat, támogatást nyújt a líbiai hatóságok számára, a határon átnyúló bűnözés olyan aspektusaiban, mint a terrorizmus elleni harc, az embercsempészet és a menekültekkel kapcsolatos válságkezelés, valamint a szervezett bűnözés. Műveleti tanácsadással és mentorálással, valamint kapacitásnövelő projektek indításával és támogatásával is jelen van a misszió a területen, valamint oktatási-kiképzési tevékenységgel és eszközbeszerzéssel, infrastruktúra-fejlesztéssel. A misszió műveleti/működési tevékenysége legfőképpen Tripoli fővárosra és annak biztonságosabbnak mondható közvetlen környékére terjed ki. A misszió háttéirodát tart fenn Tuniszban. A misszió engedélyezett létszáma 61 fő nemzetközi szakértő és 30 fő nemzeti munkavállaló.

27-28. számú kép

A tevékenységi terület térképe, valamint a szerző balról a második

Határőrizet Líbiában, mint realitás

Líbia területe 1 760 000 km². Franciaországnál több mint háromszor, Magyarországnál közel tizenkilencszer nagyobb. Lakossága az 1950-es években 2 millió fő sem volt, jelenleg – becslésen alapuló – adatok alapján sem több, mint hatmillió fő. Az ország északi, földközi-tengeri partszakasza mintegy 50 km-es sávjának kivételével, mely 2 200 km hosszan nyúlik, Líbia területének 98%-a lényegében lakhatatlan sivatag, a déli és keleti határok csupán térképeken léteznek, a földrajzi, éghajlati és biztonsági viszonyok (többek között beduin, tuareg törzsek, milíciák) miatt nem beszélhetünk transzparens, integrált határvédelemről, a helyi közösségek délen az embercsempészetből és a kapcsolódó bűncselekményekből élnek. Fentiek ismeretében könnyű belátni, hogy egy ilyen hatalmas méretű, ugyanakkor ilyen természetű nehézségekkel (polgárháború, milíciák, nemzeti megosztottság, iszlamista terrorfenyegetés, határokon átívelő bűnözés, migráció, regionális politikai kitettség) országban nem beszélhetünk integrált határvédelemről. A határellenőrzés legfeljebb pontszerűen valósul meg egyes átkelőkön, a legforgalmasabb utakon. A parti őrség néhány motorcsónakkal rendelkezik, és nyilván a nemzetközi repülőterek jelentik az olyan belépési pontokat, amelyeken a határőrség és a bevándorlási hatóságok és vámhatóság érdemi aktivitást képesek kifejteni.

A misszió határvédelemmel kapcsolatos zászlóshajó projektje a Tunéziával közös határszakaszt érinti, itt az együttműködés keretében megfigyelőtoronyokat és mélységi felderítő eszközöket, nagy hatótávú kamerákat, éjjellátó eszközöket telepít az EUBAM Határőrizetet Támogató Egysége. A projekt a második fázisban van jelenleg, a megfigyelő tornyok és a környező infrastruktúra már állnak, a technikai eszközök telepítése zajlik.

Képzési, kiképzési területen az EUBAM a líbiai vámhatósággal is együttműködik, okmányellenőrzéssel és nemzetközi szervezett bűnözéssel kapcsolatos témájú képzések keretében.

Együttműködés a Bűnügyi Főigazgatósággal és a Kábítószer Bűnözés Elleni Igazgatósággal

A misszió rendészeti egysége két fő partnerrel áll támogatói, együttműködési kapcsolatban, az egyik a Bűnügyi Főigazgatóság, a másik a Kábítószer Bűnözés Elleni Igazgatóság. Az együttműködés irányai szerteágazók, képzések szervezéséből, a felszerelés és az infrastruktúra fejlesztéséből, illetve EU-tagállamok társszerveinél megvalósuló tanulmányi és munkalátogatásokból állnak.

KASSAI ANDRÁS – SZABÓ MÁRIA

Az EU Ukrajnai Tanácsadó Missziója (EU Advisory Mission – EUAM, Ukraine) 2014–, 2024¹

Az EU Ukrajnai Tanácsadó Missziójában 2022. április 25. –2024. október 24. között dolgoztam. Először a 2 fős magyar kontingens tagjaként, majd 2023. szeptemberétől egyedüli magyar kirendelt nemzeti szakértőként (SNE).

Bár a pozíciót 2022 januárjában nyertem el, a februárban kitört háború miatt a Misszió teljes nemzetközi állományának Lengyelországba és Moldovába történt kimenekítését követően ideiglenesen a lengyelországi határvárosban, Rzeszów-ban felállított Főhadiszállásról katonai konvojval tért vissza a misszió teljes nemzetközi állománya Kijevbe 2022 nyarán. A háborús kockázatra tekintettel az EUAM Ukrajna misszió minden nemzetközi kollégának előírta a „*Veszélyes Környezet Tudatosság Tanfolyam*” - azaz a Hostile Environment Awareness Training (HEAT) elvégzését. Ennek 2022. júniusában Svédországban eleget tettem.

Az EUAM Ukrajna polgári missziót a Maidan téri eseményeket követően, 2014. július 22-én hozták létre. A méltóság forradalmának nevezett 2013–2014-es események atrocitásai elmélyítették az ukrán közvélemény bizalmatlanságát a kormánnyal, a rendvédelmi és biztonsági erőkkel szemben, miután Kijevben és más városokban rohamrendőrök és ismeretlen lö-

¹ Dr. Szabó Mária r. őrnagy Jogi Reform Kiemelt Tanácsadóként szolgált az EUAM Ukrajnai missziójában 2022–2024 között. 2022. április 25–2024. október 24. között. A tanulmányt az ő 2024. szeptember 30-i éves jelentésének részét képezi, melyet Kassai András r. alezredes, iránytiszttal továbbított.

völdözők csaptak össze a tüntetőkkel, melynek során a rendvédelmi szervek a tömegbe lőttek.

Ezt követően az ukrán kormány segítséget kért az EU-tól a bűnüldöző szervek és a jogállamiság intézményrendszerének megreformálásához, az emberek rendvédelmi erőkhöz és az igazságszolgáltatásba vetett bizalmának helyreállítása érdekében.

Az EU azért hozta létre és tartja fenn a missziót már több mint 10 éve, hogy biztosítsa az ukrán polgári biztonsági ágazat reformjának végrehajtását, az integrált határigazgatás kiépítését, valamint a jogállamiságot erősítő, átlátható, fenntartható, elszámoltatható és hatékony polgári biztonsági szolgálatok kialakítását. Ezen felül pedig kiemelt célként tűzte ki azt is, hogy hozzájáruljon az országban tapasztalható jelentős mértékű korrupció elleni hatékony küzdelemhez is.

Az EUAM Ukrajna megbízatása 2022-ben jelentős mértékben kiigazításra került, tekintettel Oroszország Ukrajna elleni agressziójára és az azóta is tartó háborúra. A misszió ennek megfelelően támogatást nyújt az ukrán hatóságoknak Oroszország Ukrajna elleni, provokáció nélkül indított és indokolatlan katonai agressziójával összefüggésben elkövetett nemzetközi bűncselekmények kivizsgálásához.

2024. május 14-én az EU Tanácsa döntött az EUAM tanácsadó misszió megbízatásának 2027. május 31-ig történő meghosszabbításáról. Egyúttal jóváhagyta a misszió 3 évre szóló új mandátumát, amely a korábbi feladatok mellé beemelte Ukrajna felszabadított és szomszédos területein (Liberated and Adjacent Territories – LAT) az ukrán bűnüldöző hatóságok többlettámogatását, valamint azt, hogy az ország uniós csatlakozási folyamatának keretében végrehajtott reformokhoz is biztosítson a misszió támogatást.

Az EUAM jelenlegi mandátuma tartalmazza a misszió korábbi alapfeladata, a tanácsadói tevékenység megerősítésén túl a helyi partnerhatóságok (rendőrség, ügyészség, bíróság, nemzetbiztonsági szolgálatok, határőrség, vámservek) tagjainak képzését és továbbképzését. Ezen felül az uniós legjobb gyakorlatok megismertetését célzó tanulmányutakkal, valamint

konferenciák, workshopok szervezésével is támogatja az ukrán társszervek és partnerek személyi állományának szakmai képzését.

A kooperáció keretében a misszió főként az ukrán belügyminisztériumot és az ukrán nemzeti rendőrséget, továbbá a Főügyész Hivatalát (Office of the Prosecutor General – OPG) segíti.

A misszió az új mandátuma keretében támogatja a helyi hatóságokat a tavaly májusban elfogadott Átfogó Stratégia (Overarching Strategy – OAS) eredményes végrehajtásában, amely a teljes jogalkalmazási szektor – ideértve a polgári nemzetbiztonsági szektort is – reformját is magában foglalja. Kulcsfontosságú a jóváhagyott, de még hatályba nem lépett OAS Akcióterv végrehajtásának előkészítése. E feladatra külön főosztály jött létre a misszióon belül.

Strukturális oldalról a misszió egy mobil egységgel rendelkezik, valamint a Kijevben található főhadiszállás és 2 Annex épület mellett kirendeltséget tart fenn Lvivben és Odesszában. A harkivi és mariupoli kirendeltségek a háborús kiemelt kockázatra tekintettel jelenleg nem működnek.

A Jogi Reform Kiemelt Tanácsadóként az alábbi feladatokat láttam el:

- Jogszabálytervezetek véleményezése, különös tekintettel a jelenlegi büntető anyagi jogi szabályok és az eljárási törvény módosítására, valamint a tervek szerint 2026 után hatályba lépő új büntető törvénykönyv szabályaira
 - a terhelt távollétében zajló tárgyalás,
 - a kollaboráció,
 - a gyermekbarát igazságszolgáltatás feltételeinek biztosítása,
 - a zárt tárgyalás feltételei és szabályai,
 - tanúvédelem,
 - a tárgyalást megelőző kényszerintézkedések és eljárási határidők,
 - a konfliktus alapú szexuális erőszak szabályozása,
 - az ügyészek egyenruha-viselésének szabályai

- a) Stratégiai dokumentumok elemzése, véleményezése, javaslattevéllel
- az ukrán kormányzati tervek szerint a Krím-félsziget visszafoglalását követő intézkedésekről a katonai és a polgári igazgatás során (különös tekintettel a rendezetlen állampolgári státuszokra, a jogellenesen tartózkodókra és a kollaboráns orosz népesség kollektív kiutasítására),
 - az Alternatív Igazságszolgáltatás bevezetéséről, a visszafoglalt/felszabadított területek közigazgatásának és igazságszolgáltatásának helyreállítása,
 - az Átmeneti Igazságszolgáltatási Stratégia,
 - a Reintegrációs Stratégia,
 - Együttműködési Stratégia a misszió és az ukrán parlament között
- b) Helyi társszervekkel való kapcsolattartás
- c) Az ukrán parlament (Verkhovna Rada) jogszabály-előkészítő és jogalkotó tevékenységének nyomon követése és a Büntető Igazságszolgáltatási Osztály feladatkörét érintő jogszabálytervezetek összegyűjtése
- d) Jogi kutatómunka az ukrán jogszabálytervezetek szabályozási tárgyának megfelelően
- e) Szakterületi munkacsoportokban való részvétel (emberkereskedelem, áldozatvédelem, gyermekvédelem)
- f) Féléves jelentések előkészítése
- g) Az ukrán jogalkotási tervekkel összefüggő uniós tagországi

gyakorlatok részletes bemutatása és SWOT-elemzése², a legjobb gyakorlat bemutatása

- h) A helyi jogalkotási területekhez kapcsolódó európai bírósági esetjog (EU Bírósága, Európai Emberi Jogi Bíróság) feldolgozása, elemzése
- i) Beszámolók a Magyarországot érintő fontosabb eseményekről (orosz hadifoglyok Magyarországra érkezése és esetleges menekültügyi státusza, határincidensek az ukrán–magyar határszakaszon, a magyar elnökség célkitűzéseinek és programjának bemutatása)
- j) Projekttervezésben való aktív részvétel
- k) Az ukrán Átfogó Stratégia (OAS) végrehajtásának negyedéves értékelése 2 stratégiailag kiemelt területen (az ukrán jogalkotás eredményei és hiányosságai, az Átmeneti Igazságszolgáltatási Stratégia kidolgozása és végrehajtása)
- l) A misszió Közbeszerzési Bizottságában tagként történő részvétel
- m) A misszió Szociális Bizottságában tagként történő részvétel
- n) A vonatkozó jogalkotási területen a magyar nemzeti gyakorlat és szabályozás bemutatása (katonai ügyészség integrációja a polgári ügyészségbe, kézi lőfegyverek használatának engedélyezése és kereskedelmük felügyelete/ellenőrzése, jogi személyek büntetőjogi felelőssége, áldozatvédelem, katonai rendészet működése és szervezetrendszere, a rendszerváltást követő átvilágítás gyakorlata és tanulságai a jogi szabályozás és a bírói joggyakorlat tükrében, az integritás kérdése a bírói és ügyészségi rendszerben, bírák szakmai kiválasztása, szakképzése, továbbképzése, ügyészek képzésének rendszere és továbbképzésük, mediáció és alternatív büntetések, ügyészek fegyelmi felelőssége, Magyarország álláspontja az Európai Ügyészséghez való csatlakozás kérdésében)

² Swot: Strengths – erősségek, Weaknesses – gyengeségek, Opportunities – lehetőségek, Threats – veszélyek.

Hasznos tudnivalók, tapasztalatok a misszióról

- A misszióba a háború kitörését követően érkeztem, ami a külszolgálatban töltött éveimet, mind a munkavégzést, mind a szabadidő eltöltését, továbbá a hazautazást is lényegesen és negatívan befolyásolta. A korrupció miatt 2024-ben egyszerűen lehetetlen volt vonatjegyhez jutni a közvetlen budapesti járatra.
- A FlixBusszal való hazautazás pedig a menetrendileg tervezett 23 órás út kapcsán a jelentős (gyakran 10 órás) késések miatt rendkívül fárasztó volt, így a kialvatlanság okán szükséges pihenés gyakorlatilag 2 teljes napot elvett a kiadott szabadságokból is, az oda-vissza utazást követően.
- Sajnálatos módon a misszió eltörölte a korábbi rendszert, amely a nemzetközi kollégáknak is félévente 10 munkanap teleworking lehetőséget adott.
- Ez a változás a misszióban töltött utolsó 2 évben jelentős stresszt okozott, mivel a rendszeres és egyre gyakoribbá és hosszabbá váló (4–6 óra) éjszakai légiriadók miatti kialvatlanságot az ún. flexi hour (1 órával későbbi munkakezdés, vagy 1 órával korábbi távozás) rendszer egyáltalán nem kompenzálta megfelelően. A kialvatlanság és fáradtság okán megnőtt a misszióban a fluktuáció, a kisebb balesetek előfordulása. Romlott a munkatársak koncentrációs képessége, és a hatékony munkavégzési képességük jelentősen csökkent, mellyel párhuzamosan megnőtt a betegszabadságon töltött idő.
- A háború a missziót is váratlanul, de nem felkészületlenül érte. Azonnal evakuálták a nemzetközi kollégákat Moldovába és Lengyelországba. Utóbbiban működött átmenetileg rzeszówi székhellyel a misszió főhadiszállása is 2022 szeptemberéig.
- A misszió a háború okozta veszélyhelyzet miatt képzés központúvá vált. Kéthetente voltak biztonsági tréningek, továbbá havi rendszerességgé váltak a műholdas rádiókapcsolati próbák is, egy

esetleges evakuáció előkészítése érdekében. Minden egyes kijevei rakétatámadást vagy drónbecsapódást követően a misszió biztonsági szolgálata telefonos létszámmellenőrzést tartott.

- A nemzetközi kollégák általánosságban jól felkészültek, túlnyomórészt hivatásos állományúak, és sokkal nagyobb létszámú kontingenssel képviseltetik magukat a misszióban, mint Magyarország. Ez azért is szomorú, mert tovább rontja a két ország kapcsolatát és a magyarokkal szembeni ellenérzéseket és előítéletes gondolkodást.
- Mivel a misszió különös figyelmet fordít a nemek létszamarányának kiegyensúlyozottságára (*gender balance*), annak érdekében, hogy minél több nő vegyen részt a misszió munkájában, arra is figyelmet fordítottak, hogy a nőket ne érje semmilyen hátrányos megkülönböztetés, illetve szexuális zaklatás. E tekintetben 2024-ben bevezették az úgynevezett „*Bizalmas Tanácsadó (Confidential Counsellor)*” rendszert, amely anonim módon segíti az érintetteket, nem csupán a nemi diszkrimináció, de bármilyen más hátrányos megkülönböztetés, munkahelyi konfliktus, valamint a háborús helyzet okán kialakult és megnövekedett munkahelyi stressz esetén.

29. számú kép

Fotò a kijevei misszió központi épületéről,
a 2022. október 10-i Üvegííd elleni támadást követően

GYURISS ISTVÁN

**EU Koszovói Különleges Törvényszéke és Ügyészsége, Biztonsági és Védelmi Egység, Hollandia
(EU Kosovo Specialist Chambers & Specialist Prosecutor's Office – EU KSC) 2015–, 2024**

A misszióba való kitelepítésem 2022. január 24-én történt meg. Ottrok Norbert r. főtörzsszázlós volt a kontingens parancsnoka egészen 2022. május 14-ig, szerződése lejártáig. A beosztást a Magyarországra történő visszatérésekor vettem át. A külszolgálatba történő vezénylésem 2025. január 24-én hatályát veszítette.

A szervezet alapító mandátuma ideiglenes jellegű, amely különös felhatalmazást és joghatóságot biztosít a koszovói jog hatálya alá tartozó emberiség elleni bűncselekmények, háborús bűnök és egyéb bűncselekmények tekintetében, amelyeket Koszovóban 1998. január 1. és 2000. december 31. között követtek el Koszovó vagy a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság állampolgárai ellen.

2010-ben Dick Marty svájci politikus készített egy Európa tanácsi jelentést, amelyben az szerepelt, hogy a Koszovói Felszabadító Hadsereg (KLA/UCK) háborús bűnöket követett el. E jelentés nyomán az Európai Unió Koszovói Jogállamisági Missziója (EULEX Koszovó) különleges nyomozócsoportjának ügyésze megállapította, hogy elegendő bizonyíték áll rendelkezésre háborús bűnök, emberiség elleni bűncselekmények, valamint a koszovói jog elleni egyes bűncselekmények üldözéséhez.

A Koszovói Hatóságok és az Európai Unió megállapodtak a súlyos vádak kezelésének módjáról. Ennek következtében a koszovói közgyűlés 2015. augusztus 3-án elfogadta a koszovói alkotmány 162. cikkét, valamint a szakosított kamarákról és a szakosított ügyészségről szóló törvényt. A

KSC&SPO személyzete nemzetközi bírákból, ügyészekből és tisztviselők-ből áll. A bíróság az ügyészség kérésére Koszovón kívül működik, biztosítva a tanúk, bírák és ügyészek védelmét.

A magyar kontingens jelenleg egy főből áll (Czibulya Gábor bv. százados), azonban a kontingens létszáma 2025 elején további két magyar rendőrrel fog bővülni. Ezen felül három magyar volt rendőr szerződésesként teljesít szolgálatot az SSU-nál. A misszió során szerzett tapasztalatok alapján ez a munkakör kevésbé hasonlít a klasszikus missziókra, sokkal inkább egy magas biztonsági szintű munkahelyi környezethez.

A szolgálati feladataink közé tartozik az objektum teljes körű védelme, különösen fontos (VIP) személyek biztosítása, biztonsági incidensek kivizsgálása, tanúvédelmi intézkedések végrehajtása, valamint fogva tartott személyek kezelése és szállítása. Emellett a legmodernebb biztonsági technológiák alkalmazását is megtanultuk, beleértve az épületvédelmi informatikai rendszereket, a megfigyelőrendszerek kezelését, valamint a csomagátvizsgáló berendezések üzemeltetését.

A Koszovói Különleges Kamarák (KSC) jelenleg több büntetőügyet is tárgyal. Az alábbiakban összefoglalom a folyamatban lévő és nemrégiben lezárt ügyeket.

1. Hashim Thaçi és társai ügye (KSC-BC-2020-06): Hashim Thaçi volt koszovói elnök, valamint Kadri Veseli, Rexhep Selimi és Jakup Krasniqi ellen 2020 novemberében emeltek vádat gyilkosság, kínzás és üldöztetés miatt az 1998–1999-es koszovói háború idején elkövetett cselekményekkel összefüggésben. A per 2023 áprilisában kezdődött, és jelenleg is folyamatban van.
2. Salih Mustafa ügye (KSC-BC-2020-05): Salih Mustafa, a Koszovói Felszabadítási Hadsereg egykori parancsnoka, 2022 decemberében

- 26 év börtönbüntetést kapott önkényes fogva tartás, kínzás és gyilkosság vádjával. 2023 decemberében a fellebbviteli bíróság megerősítette az ítéletet, de a büntetést 22 évre csökkentette.
3. Pjetër Shala ügye (KSC-BC-2020-04): Pjetër Shala ellen 2021 márciusában emeltek vádat háborús bűnök, köztük önkényes fogva tartás, kínzás és gyilkosság miatt. A per jelenleg is folyamatban van.
 4. Hysni Gucati és Nasim Haradinaj ügye (KSC-BC-2020-07): A Koszovói Veteránok Szövetségének két vezetőjét, Hysni Gucatit és Nasim Haradinajt 2022 májusában ítélték el az igazságszolgáltatás akadályozása és a tanúk megfélemlítése miatt. Mindkettőjüket 4 év 3 hónap börtönbüntetésre ítélték, amelyből jelentős részt már letöltöttek, és feltételesen szabadlábra helyezték őket.
 5. Sabit Januzi és társai ügye (KSC-BC-2023-10): 2023 októberében letartóztatták Sabit Januzit és Ismet Bahtijarit az igazságszolgáltatás akadályozásának vádjával. Később, 2023 decemberében Haxhi Shalát is letartóztatták hasonló vádakkal, és az ügyeket egyesítették. 2024 decemberében mindhárman bűnösnek vallották magukat, és 2025 februárjában ítéletet hirdettek: Shala 3 év, míg Januzi és Bahtijari 2-2 év börtönbüntetést kaptak.
 6. Isni Kilaj és társai ügye (KSC-BC-2023-12): 2024 decemberében vádat emeltek Isni Kilaj és mások ellen tanúk befolyásolása miatt. Az ügy jelenleg az előzetes szakaszban van.

Ezek az ügyek jól mutatják a KSC elkötelezettségét az igazságszolgáltatás előmozdítása és a háborús bűnök felelőseinek elszámoltatása iránt.

A hollandiai misszió során kiemelt jelentőséggel bírt a nemzetközi biztonsági helyzet alakulása. 2023. december 12-én az NCTV a nemzeti terrorfenyegetettségi szintet 3-ról 4-re emelte, amely azt jelenti, hogy valós esély van egy terrortámadás bekövetkezésére. Az utolsó felülvizsgálat 2024 júniusában történt, a döntés alapján a 4-es szint nem változott. Ennek egyik fő oka a dzsihadizmusból eredő kockázatok növekedése, különösen

az ISIS és al-Kaida propagandájának hatására, valamint a Közel-Keleten zajló eseményekre adott reakcióként.

Hollandia gazdasági és társadalmi helyzete sajátos kihívásokkal jár. Az ország fejlett infrastruktúrája és innovatív technológiai megoldásai kiemelkedőek, azonban a lakhatási nehézségek és az élelmiszerárak növekedése jelentős problémát okoz. Az egészségügyi rendszer teljesen biztosítási alapon működik, amely jelentős kihívásokat rejt a külföldi munkavállalók számára.

A holland gasztronómia nem számít kiemelkedőnek Európában. A tradicionális ételek között szerepel a bitterballen (húsgombóc), a stamppot (krumplipürével kevert zöldségek) és a haring (nyers hering hagymával és savanyú uborkával). Az étkezési kultúrában nagy szerepet játszanak a gyorsfagyasztott és előre csomagolt ételek, azonban a nemzetközi konyhák – például az indonéz, török és kínai – széles választéka elérhető az országban.

A holland időjárás megszokást igényel, gyakoriak az esőzések és az erős szelek. A folyamatos esőzések kihívást jelentenek az alacsonyan fekvő területeken. A nyári időszak rövid és kiszámíthatatlan, azonban a tiszta, napos időjárás rendkívül kellemes és látványos természeti környezetet biztosít.

A misszió továbbra is nagy kihívásokat tartogat, és annak mandátuma az utolsó tárgyalások befejezésével és a szervezet fokozatos felszámolásával ér majd véget. Ennek pontos időpontja jelenleg nem ismert, azonban a szervezet minden új kihívást rugalmasan kezelve igyekszik teljesíteni feladatát.

30-31. számú kép

A Koszovói Különleges Törvényszék épülete, valamint baloldalon Gyuriss István r. százados, jobb oldalon Czibulya Gábor bv. százados

STELMACH LÁSZLÓ

Az EU Képességfejlesztő Missziója Szomáliában (European Union Capacity Building Mission in Somalia – EUCAP, Somalia) 2016–, 2024

A misszió általános helyzete, fontosabb események

Az EUCAP-S misszió mandátuma 2024 év folyamán sem változott. A fő feladataink továbbra is a szomáliai biztonsági szektor – ezen belül elsősorban a rendőrség – reformjának támogatása, a tengeri biztonsági képességek fejlesztése, valamint a jogállamiság erősítése.

Az év folyamán a misszió mégis jelentős változásokon ment keresztül, mivel a misszió korábbi fő fókuszpontjai, a tanácsadó és képességfejlesztő feladatok háttérbe szorulása és a területi irodák elkezdett leépítése és bezárásra történő előkészítése mellett az év elsődleges prioritása a Szövetségi Darwish Rendőrség újonc állományának kiképzésére történő átállás volt. A feladat egész évben meghatározta a misszió feladatait, hatással volt az új kétéves mandátumhosszabbítás kapcsán átdolgozott Műveleti Tervre, és új – a feladatnak megfelelő – állománytábla is készült. A feladat jelentős szakmai és biztonsági kihívás elé állította a missziót, a részletek kidolgozása, a felkészülés és a kiképzőtábor felépítése nagy erővel zajlott. Ennek ellenére a képzés megkezdésére szabott határidőt többször is módosítani kellett, és az végül csak 2025 januárjában kezdődött el.

2024 decemberében az Európai Tanács egységesen 2027. február 28-ig meghosszabbította az EUCAP Szomália képességfejlesztő-, az EUTM Szomália katonai kiképző- és az EU ATALANTA haditengerészeti missziók mandátumát. Ezeket a határozatokat az EU közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) szomáliai és Afrika szarván való szerepvállalásának

stratégiai felülvizsgálatát követően hozták meg azzal a céllal, hogy megerősítsék az EU válaszát a változó biztonsági környezetre, és fokozzák az EU szerepét a térség biztonságának növelésében.

2024. május 1-től az EUCAP-S új misszióvezetője a litván nemzetiségű Kęstutis Lančinskas. A misszió jelenlegi személyi állománya 195 főből áll (147 fő nemzetközi, 48 fő helyi alkalmazott), amelyből három fő a magyar állampolgár, egy fő szerződéses és kettő vezényelt rendőr, Stelmach László r. alezredes, biztonsági tiszt (kontinensparancsnok) és Viniczai István r. alezredes, rendőri tanácsadó.

Stelmach László r. alezredes, biztonsági tiszt fő feladatai:

- a napi biztonsági adminisztrációs és a taktikai műveletirányítási feladatok végzése;
- biztonsági incidensek kezelése;
- ügyeletesi szolgálat ellátása;
- biztonsági kockázatelemzések elkészítése;
- biztonsági szabályzók, incidensmegelőző és -kezelő tervek és végrehajtási utasítások kidolgozása, rendszeres felülvizsgálata;
- tűzvédelmi feladatok végzése;
- lögyakorlat-vezetői és egyéb oktatói feladatok ellátása;
- biztonsági eligazítások végrehajtása.

32-33. számú kép

Külső ellenőrzésen a Bosassó Területi Irodában, valamint műveletirányítás közben

Viniczai István r. alezredes, rendőri tanácsadó fő feladatai:

- a misszió és a helyi rendőri erők közötti kapcsolattartás;
- mentorálási, tanácsadói feladatok ellátása;
- a különböző rendőri egységek tagjainak képzése;
- a misszió fő irányát jelentő Szövetségi Darwish Rendőrséggel kapcsolatos képzés szakmai anyagának kidolgozása, a képzésben való tevékeny részvétel.

34-35. számú kép

A Darwish kiképzőtáborban, valamint megbeszélés után a somáliai rendőrség vezetőivel

A misszió műveleti területének általános helyzete, fontosabb események

ATMIS-AUSSOM váltás

Az Afrikai Unió Átmeneti Missziója Szomáliában (African Union Transition Mission in Somalia – ATMIS) egy többdimenziós (katonai, rendőri és polgári) misszió, amelyet az Afrikai Unió állított fel az ENSZ Biztonsági Tanácsának mandátuma alapján. Az ATMIS az Afrikai Unió Szomáliai Misszióját (African Union Mission to Somalia – AMISOM) váltotta fel a Szomáliai Átmeneti Terv teljes körű végrehajtására vonatkozó megbízással, ami elsősorban az al-Shabaab elleni katonai műveleteket és a „felszabadított” területek biztonságának garantálását jelenti, de ezen kívül ellátja a Halane Base Camp területének őrzés-védelmét is. Az ATMIS mandátuma 2024. december 31-én véget ért, és helyébe az Afrikai Unió Támogató és Stabilizációs Missziója (African Union Support and Stabilization Mission in Somalia – AUSSOM) lépett.

Az újonnan létrehozott AUSSOM a tervek szerint négy évig fog működni Szomáliában. A 2025. január 1-jén induló missziót 12 000 főnél kevesebb erővel tervezik működtetni (az ATMIS maximális létszáma közel 20 000 fő volt). A bejelentett hozzájáruló országok eddig: Burundi, Egyiptom, Dzsibuti, Uganda, Kenya és talán Etiópia. Az utóbbi részvétele továbbra is kétséges a két ország közötti feszültség miatt, az ezzel kapcsolatos szomáliai hozzáállás folyamatosan változik. A misszió várhatóan a stratégiai támogatásra, a kiképzésre és a szomáliai erőkkel való partnerségre fog összpontosítani, tükrözve a közvetlen katonai részvételtől a tanácsadó és támogató szerepre való elmozdulást.

Harc az al-Shabaab ellen

Az elmúlt két évben Szomáliában jelentős változás történt az al-Shabaab elleni háború dinamikájában. A kormány korábban sikeresen szerzett vissza területeket anélkül, hogy jelentős veszteségeket szenvedett volna, azonban a tárgyévben a harcok menete többször megfordult, a kormány sok helyen elvesztette az irányítást a korábban felszabadított területek felett. A nyár folyamán az al-Shabaab – sok más helyőrség mellett – két Mogadishuhoz mindössze 30-40 kilométerre lévő bázist és így az ottani városokat is elfoglalt. Az őszi-téli időszakban a harcok dinamikája csökkent, és több területet is sikerült visszafoglalni a kormányerőknek.

Bár a kormány hangsúlyozza az al-Shabaab elleni háborúban elért sikereket, a csoport továbbra is aktív maradt, és jelentős területeket tart ellenőrzése alatt elsősorban Dél- és Közép-Szomáliában, aktivitásuk Mogadishuban is jelentős. A támadások célpontjai továbbra is a helyi katonai, rendőri és kormányzati célpontok, nemzetközi erők, katonai bázisok, konvojok és járőrök, ellenőrző pontok, valamint a polgári infrastruktúra, például kórházak és szállodák.

Az ENSZ becslése szerint az al-Shabaab legalább 100 millió dollárt bevételre tesz szert évente. A pénz nagy része zsarolásból, illegális adóztatásból és illegális kereskedelemből származik, beleértve a faszéncsempészetet és kalózkodást.

A kormányerők képzettsége alacsony, fizetésüket sokszor hónapokig nem kapják meg, vagy akár ellátmányban sem részesülnek, így alacsony a katonák morálja, egy támadás esetén nem ritkán azonnal és szervezetlenül elmenekülnek. A korrupció és a kormány által nem biztosított ellátmány miatt fegyvereiket, felszerelésüket gyakran eladják, sokszor épp az al-Shabaab tagjai részére.

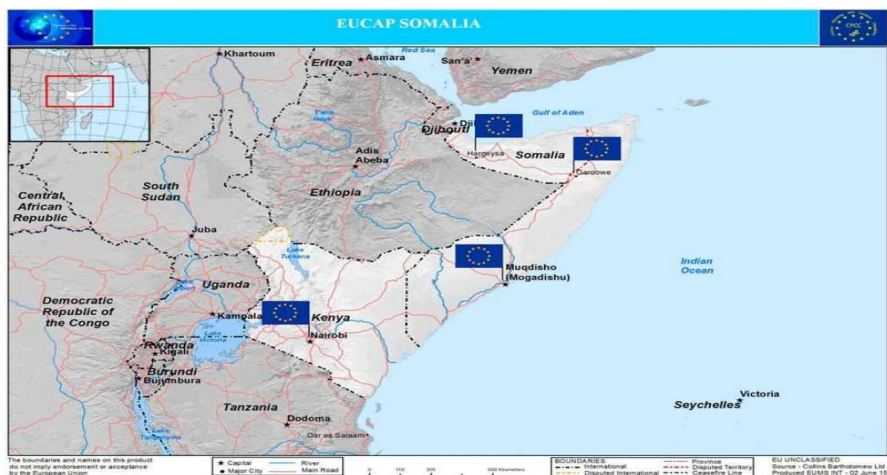
Konfliktus Etiópiával

Szomália és Etiópia viszonya az egész évben kifejezetten konfliktusokkal terhelt volt. A két ország kapcsolata évtizedekre visszamenőleg feszült, háborút is folytattak már egymással. A jelenlegi ellenséges viszony kiújulása 2024. január 1-jén kezdődött, amikor a hivatalosan Szomáliához tartozó, de több évtizede függetlenedésre vágyó Szomáliföld kétoldalú megállapodást kötött Etiópiával, melynek értelmében előbbi egy 20 km széles területet ad át Etiópiának, hozzáférést biztosítva ezzel a Vörös-tengerhez, utóbbi pedig – a nemzetek közül egyedülként – elismeri Szomáliföld függetlenségét. Ez a konfliktus és a hozzá kapcsolódó vita és Szomália háborúval fenyegetése egész évben meghatározta a két ország viszonyát, és emiatt Szomália az év közepén úgy döntött, hogy elutasítja Etiópia részvételét az új AUSSOM misszióban (az ATMIS misszió egyik legjelentősebb hozzájáruló országa Etiópia volt). Decemberben Törökország mediálásával a békéltető tárgyalások enyhülést hoztak a két ország viszonyában, azonban a feszültség oka továbbra is fennáll. A tervek szerint 2025 év elején a tárgyalások tovább folynak a vitás kérdések békés megoldására.

Biztonsági helyzet

Szomália biztonsági helyzete alapvetően rossz, főbb összetevői a különböző folyamatos fegyveres konfliktusok, a terrorizmus, a kalózkodás, a politikai feszültségek, a klánok közötti rivalizálás, a szervezett bűnözés és a nagymértékű kábítószer-fogyasztás (khat). Szomália biztonságára az al-Shabaab nevű iszlamista szélsőséges terrorcsoport jelenti a legnagyobb fenyegetést. A szervezet országosan, napi szinten számos támadást követ el, beleértve robbantásokat, nagyszabású komplex támadásokat, öngyilkos merényleteket, célzott gyilkosságokat.

A kalózkodás a szomáliai partok mentén a nemzetközi tengeri járőrök (EUNAVFOR ATALANTA misszió)¹ jelenlétének köszönhetően az elmúlt években jelentősen csökkent, azonban a térségben kialakult konfliktusok miatt a kalóztevékenységek száma a tárgyévben ismét emelkedett.

36. számú kép
A tevékenységi terület térképe

Mogadishu

Mogadishut folyamatosan fenyegeti az al-Shabaab, amely továbbra is rendszeres támadásokat hajt végre kormányzati intézmények, biztonsági erők és civilek ellen is. Az öngyilkos merényletek, a különböző robbantások és a célzott fegyveres támadások a jellemző elkövetési módszerek, amelyek célja a város destabilizálása és a kormány tekintélyének aláásása. Mogadishu ezen felül különböző klánoknak és alkánoknak ad otthont, ami

¹ Az Atalanta hadművelet, hivatalosan az Európai Unió Haditengerészete Szomália, egy folyamatban lévő kalózkodás elleni katonai művelet a tengeren Afrika szarvánál és az Indiai-óceán nyugati részén. A szerkesztő megjegyzése.

időszakosan a klánok közötti fegyveres konfliktusokhoz is vezet. Mogadishu politikai helyzetét az instabilitás jellemzi, gyakoriak a viták és hatalmi harcok a politikai szereplők között országos, szövetségi és regionális szinten is. A politikai feszültségek akadályozzák a biztonsági helyzet kezelését és a város hatékony kormányzását. Ezen felül a városban magas szintű egyéni és szervezett bűnözés is tapasztalható, ideértve a rablást, zsarolást, emberrablást, nemi erőszakot és kábítószer-kereskedelmet, kihasználva a biztonsági erők szervezetlenségét és alacsony hatékonyságát. A helyzetet tovább súlyosbítja, hogy Mogadishu – a konfliktusok, az aszály és más humanitárius válságok elől menekülő – belső menekültek nagy populációjának ad otthont. A túlszűfolt menekülttáborok és az alapvető szolgáltatásokhoz való nem megfelelő hozzáférés újabb bűncselekmények melegágya.

Az EUCAP-S mogadishui állományának döntő része az International Campusban él és dolgozik, az állomány egy kisebb része pedig az Európai Unió Delegációjának táborában. Mindkettő a Mogadishu nemzetközi repülőtér körül kialakított „zöld zónában” – Halane Base Camp – helyezkedik el, ahol a nemzetközi szervezetek és külképviseletek települtek. A zóna külső védelmét és belső ellenőrzését helyi és AUSSOM erők, az egyes táborok őrzését-védelmét saját egységek biztosítják. Az EUCAP-S állományára elsősorban a zónát érő viszonylag rendszeres aknavető- és rakétátámadások jelentenek veszélyt. Célzott, kifejezetten az EUCAP-S állományára irányuló támadásra a misszió történetében még nem volt példa. Nagyobb veszélyt jelent a városban történő mozgások közben „rossz időben, rossz helyen” lenni. Korábban néhány alkalommal előfordult a védett zónán belülre történő beszivárgásos támadás, ennek a lehetősége csekély, azonban nem kizárható.

Összefoglalás

Szomália 2024-ben is jelentős politikai és biztonsági kihívásokkal nézett szembe, amelyek tovább mélyítették az ország instabilitását. Továbbra is meghatározóak volt az al-Shabaab elleni harc, a klánok közti – sokszor

fegyveres – konfliktusok, a korrupció, a szövetségi államok és a központi kormány ellentéte, az egyes területeken folyamatosan fennálló humanitárius válság, s mindezt tetézte az Etiópiával kialakult konfliktus, valamint más országok – elsősorban Törökország és Egyiptom – növekvő befolyása.

A nemzetközi erőfeszítések ellenére az ország továbbra is első a „Törékeny Államok” listáján. A problémák megoldása vagy legalább féken tartása továbbra is jelentős nemzetközi összefogást igényel, mivel félő, hogy az országban nemzetközi segítség nélkül nagyon hamar káosz törne ki, ami az al-Shabaab – nemcsak szomáliai, de az egész térségbeli, ISIS-szerű – megerősödéséhez vezetne, amit a nagyvilág politikai, biztonsági, humanitárius, gazdasági és migrációs okokból sem engedhet meg.

Ebben a nemzetközi segítségnyújtásban vállal szerepet az EUCAP-S is, aminek fő feladatai és fókusza új irányt vettek a Darwis-képzéssel. Az ezzel kapcsolatos előkészítő feladatok és a képzés elindítása 2024-ben és 2025 elején is erős kihívások elé állították a missziót és annak állományát.

A magyar rendőri kontingens misszió belüli megítélése jó. Nemcsak szakmailag, de emberileg is elismert módon képviseljük a Magyar Rendőrséget és Magyarországot.

PATAKI ZOLTÁN

Az EU Tanácsadó Missziója a Közép-Afrikai Köztársaságban (EU Advisory Mission to the Central African Republic – EUAM RCA) 2019-, 2024

Az Európai Unió Közös Biztonság- és Védelempolitikája átfogóan integrálja azokat a lépéseket, melyek a konfliktusok megelőzését vagy kezelését szolgálják. A válságok kiváltó okai és természete különbözőek lehetnek, viszont következményeiket tekintve általában az erőszakszervezetei/igazságügyi hatóságai meggyengülésével vagy adott esetben működésképtelenségével, így az állam destabilizálódásával járnak. A nemzetközi közösség a humán biztonság és az emberi jogok romlását sem hagyhatja figyelmen kívül egyéb más következmények, mint a menekülthullámok indulása, az illegális migráció miatt sem. A válság súlyosságától függően a nemzetközi közösség beavatkozására lehet szükség azért, hogy a legelső lépésben szükséges stabilizációs folyamatok elindulhassanak.

A Közép-Afrikai Köztársaságot a függetlenségének 1960-ban történt kivívása óta három polgárháború sújtotta: 2004–2007 között, 2012–2013-ban és 2013–2014-ben. A legutóbbi krízis az ország muzulmán háttérű, elnökhöz hű Seleca és keresztény harcosokból álló és a régi elnököt támogató anti-balaka fegyveres miliciák között zajlott, mely az ország lakosságát megosztó vallási ellentétéből robbant ki a politikai irányítás megszerzéséért. Érdekességgel: a jelenlegi csádi elnök édesapja, az akkori elnök Idriss Déby „királycsináló” szerepet magára vállalva aktívan támogatta Francois Bozize-t és az őt támogató Seleka milíciát. A konfliktus, melyben a szembenálló miliciák nemcsak egymást helyezték célkeresztbe, hanem az ellenfél azonos felekezeti hovatartozású civil lakosságát is, feldúlva otthonaikat, lerombolva és működésképtelenné téve a közintézményeket és a biztonsági infrastruktúrát.

Nem volt kérdés, hogy a konfliktus súlyossága, a civil áldozatok növekvő száma, a romló humanitárius helyzet külső beavatkozást tesz szükségessé. Az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2127. számú 2013. december 5-én elfogadott határozata felhatalmazást adott külső szereplőknek a beavatkozásra. A feladatot Franciaország vállalta magára, amely a Sangaris műveletben 1200 katonát ajánlott fel a biztonsági helyzet stabilizálása érdekében. Az ENSZ döntött egy afrikai vezetésű nemzetközi békefenntartó misszió felállításáról is az országban (Mission internationale de soutien à la Centrafrique sous conduite africaine – MISCA). Az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2014-ben a helyzet stabilizálódását követően létrehozta a válságkezelés több dimenzióját érintő, a beavatkozás több területét integráló stabilizációs misszióját (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic – MINUSCA), amely napjainkban is jelentős szerepet tölt be a civilek védelmében, a konfliktusok megelőzésében és a békefolyamat támogatásában.

A válság kezelésébe az Európai Unió az Európai Bizottság által elindított, FPI2 és INSTPA által finanszírozott Igazságügyi Hatóságok működésképeségének helyreállítását célzó EU Delegációk által implementált projektek útján valósítja meg. Az állami erőszakszervezetek – beleértve a rendvédelmi feladatokat ellátó hadsereg – talpra állítását az EU Külügyi Szolgálatának instrumentumai, a polgári és katonai válságkezelési missziók végzik adott esetben egyéb nemzetközi szervezetekkel (ENSZ) együtt.

A Közép-Afrikai Köztársaság elnökének meghívására az EU Tanácsa 2019 decemberében döntött a misszió létrehozásáról, hogy a Biztonsági Szektor Reformja keretében stratégiai tanácsadással támogassa a rendvédelmi szervek strukturális és intézményi reformjait, azért, hogy a javuljon a közbiztonság és az emberek biztonsága, és a polgárháborúval érintett területekre az állami hatóságok visszatérhessenek. Ebben a fennállásának 3. évében járó Európai Unió Közép-Afrikai Köztársasági Képzési Missziója (European Union Training Mission in the Central African Republic – EAUM RCA) nevű szervezetben nyertem el állást a Nemzetközi Bűnügyi

Együttműködési Központ (NEBEK) igazgatójának támogatásával. 2022. március 19-én kezdtem meg munkámat Banguiban, a misszió székhelyén, mint jelentő értékelő és elemző tiszt, ahol egy évet töltöttem.

Értékelő-elemző és értékelő tisztként a misszió műveleti tervében és az annak alapján megalkotott végrehajtási tervben előírányzott műveleti célok végrehajtását értékeltem, és készítettem el a misszió jelentéseit a vezetés számára. A Szabványos Működési Eljárás alapján meghatározott időszakokat felölelő jelentések a CSDP-missziók műveleti célkitűzéseinek végrehajtását, a politikai és biztonsági helyzetet mutatják be heti és félévi rendszerességgel. A heti műveleti összefoglaló és féléves jelentések az EU Külügyi Szolgálatára alatt működő Polgári Tervezési és Vezetési Igazgatóságnak (angol nevén CPCC) kerültek felterjesztésre igazgatói jóváhagyásra. A heti jelentések címzettje a tagállamok állandó képviselői voltak, a féléves átfogó jelentéseket a Polgári Válságkezelési Bizottság (angolul Civcom) tagjai kapták meg. A Polgári Válságkezelési Bizottság elnöke egy magyar rendőr kolléga volt. A CIVCOM a Politikai és Biztonsági Tanács számára szolgál tanácsadással a válságkezelés polgári szempontjairól. Ez utóbbi tanács az Európai Unió Tanácsának konzultatív testülete, amely a közös kül- és biztonságpolitika alakításáért felelős, ideértve a válságkezelési missziók létrehozását is. Ez a tanács felelős a missziók mandátumának meghatározásáért, megváltoztatásáért vagy a polgári válságkezelési missziók megszüntetéséért, tagállami jóváhagyás minden esetben szükséges. Koordináltam a misszió stratégiai átvilágítását, és elkészítettem a Hatásvizsgálati (Impact Assessment) dokumentumot az EU Külügyi Szolgálatának Béke, Partnerség és Válságkezelési Igazgatóság, Stratégiai Tervező Egysége (EEAS Peace, Partnership és Crisis Management PCM.3) számára.

2023 júniusától a misszió brüsszeli támogató munkatársaként koordináltam a misszió munkáját a CPCC-vel a műveleti (CPCC2) és humán erőforrás (CPCC3) területen. Ezúttal a misszió jelentéseinek ellenőrzéséért lettem felelős, és a CivOPS parancsnokának készítettem elő a misszióról szóló tájékoztatókat (briefing note). A misszióval kapcsolatos kiválasztás (Call for

Contribution) teljes folyamatát én koordináltam, és részt vettem a kiválasztási bizottságokban. A misszióvezetőt támogatva tárgyaltam az EEAS igazgatóságainak vezetőivel, nagykövetekkel és a Polgári Válságkezelő Bizottságba (Civil Aspects of Crisis Management – CivCom) delegáltakkal. A missziót csádi konzuli kijelölésem miatt idő előtt, 2024. május 15-én hagytam el.

A misszió jelentős eredményeket ért el a jogalkotási folyamatok támogatásában. Az intézményi reformok jogi alapja a Rendőrség Szervezetéről Szóló Törvény és a Csendőrség Szervezetéről és Működéséről Szóló Törvény, amelyek megalkotásával kapcsolatos munkát nyomon követhettem. Az új struktúrában létrejövő egységek szervezetszabályzó eszközei is megalkotás alatt voltak. A Belügyminisztérium Szervezetéről és Működéséről Szóló Törvény szavazásra bocsátás előtti utolsó kodifikációs bizottsági ellenőrzése zajlott. A szakmai szabályok és törvényesség (Rule of Law) alapján működő rendőrség és csendőrség megkövetelte a humán erőforrás reformjának és képzési stratégiájának megalkotását. A misszió jelentős szerepet vállalt a vezetői képzési stratégia létrehozásában. A rendvédelmi szervek nem rendelkeztek felsőoktatási intézménnyel, a vezetői továbbképzés lehetősége természetesen nem volt biztosított. A kiválasztás kizárólag nepotizmus (protekció) vagy senioritás (öröklés) alapján történt. A vezetői képzés hiánya károsan hat a szolgálati érdemen alapuló előmenetel biztosítására, a szervezet hatékonyságát és szakmai színvonalát jelentősen rontva. Tiszthelyettesi szintről ebben az országban felsőfokú tanulmányok és vezetőképzés nélkül juthat el valaki magasabb beosztásba. A személyi állományra vonatkozó adatok nem digitalizáltak, sokszor előfordul, hogy rendőri alapképzésről kikerülőkről a „rendszer” nem tudja, hogy hol vannak. Szervezetben belül munkaköri leírások nem készülnek, a képzések specializációja (logisztika, pénzügy, HR) a rendőrség működését támogató területeken nem történt meg. A logisztikai nyilvántartások, a belső norma, a képzés és a digitalizáció hiánya az anyagi technikai eszközök vezetése terén az amúgy sem jól felszerelt rendőrség és csendőrség működését szinte teljesen ellehetetlenítik.

A misszió a Biztonsági Szektor Reformjának (Security Sector Reform) alapelveit követve erős helyi befolyás (local ownership) alapján végezte munkáját. Az ország vezetése és a szakminisztérium a javasolt reformok végrehajtására nyitott volt, a végrehajtást azonban jelentősen gátolta a szükséges pénzügyi finanszírozás és a megfelelő humán erőforrás (főleg az akadémiai szinten gondolkozók) hiánya, ami a jog- és stratégiaalkotást lassította.

A politikai helyzet stabilnak volt mondható, a francia mintájú elnöki rendszerben az elnök, Faustin-Archange Touadéra demokratikus választások útján került a hatalomba, és éppen a második mandátumát töltötte. Időközben a pártja által támogatott alkotmánymódosító népszavazás a harmadik mandátuma előtt is megnyitotta az utat.

A biztonsági helyzet Banguiban jónak volt mondható, a régiókba az államhatalom (a rendvédelmi feladatokat ellátó hadsereg) nem vagy nem kellő erővel és hatékonysággal tudott visszatérni. A fegyveres csoportok köztörvényes és államellenes tevékenységét csak részben, bizonyos régiókban egyáltalán nem sikerült felszámolni. A francia csapatok 2023 decemberében az orosz jelenlét miatt elhagyták az országot. A Közép-Afrikai Fegyveres Erők (FAMA) az orosz Wagner-csoport 2016 óta jelentős számmal jelen lévő tagjaira és kiképzésére támaszkodva hajtották végre a fegyveres csoportok elleni műveleteket. A Wagner ellátta az elnök védelmét is. A függetlenségnapi felvonulásokon orosz harci járművek és repülők is demonstrálták az orosz–közép-afrikai védelmi együttműködés erejét. Fontos megjegyezni, hogy ha nincsenek az orosz erők, a lázadók által Bangui ellen vezetett puccskísérletnek nehezen tudtak volna a kormányerők ellenállni. Franciaország nem küld rendőri tanácsadókat az országba. Időközben a két ország elnöke a kapcsolatok felmelegítéséről is tárgyalt Párizsban.

A misszió főhadiszállása és szállásunk egy 10 emeletes épületet magában foglaló épületegyüttesben volt, amely kondicionálóteremmel, minigolfpályával és úszómedencével is rendelkezett. A városban a biztonsági helyzet jónak volt mondható, egy muzulmánok lakta városrész tartozott a tiltott zónába. Egyedül a komplexumot csak autóval hagyhattuk el. Vidékre

utazás csak tervszerűen végrehajtottan, rizikóelemzést követően, páncélozott autókkal, konvojban volt lehetséges. Reggelente a mozgás érdekében csoportosan a trópusi erdő szélén lévő munkahelyeinkről sétákat tettünk a kollégákkal. A helyi lakosok kedvesen üdvözöltek minket. A betegség, jellemzően a malária a misszió tagjait elkerülte, biztonsági incidens, baleset, haláleset szerencsére nem történt.

37-38. számú kép
Az ország térképe, valamint a szerző, Pataki Zoltán

HEGEDÚS JÁNOS

Az EU Polgári Missziója Örményországban (European Union Mission in Armenia – EUMA) 2022-, 2024

A misszió mandátuma és telepítésének előzményei

Az Európai Unió Örményországi Missziója az EU közös biztonság- és védelempolitikai törekvései mentén lett telepítve Örményországba, és a két évre szóló megbízatása 2023. február 20-án kezdődött. A misszió mandátuma az Európai Unió Tanácsa döntése által 2025. január 30-án újabb két évvel, 2027. február 19-ig meg lett hosszabbítva.

A misszió fegyvertelen és polgári státuszú személyi állománya hármas fő feladatkör mentén teljesíti szolgálati feladatait. A misszió feladata az örmény-azerbajdzsáni határövezetben aktív járőrözésen keresztül megfigyelni a biztonsági helyzet napi alakulását, a határövezet közvetlen környezetébe telepített katonai erők helyzetének, fegyverzetének és dinamikájának esetleges változásait. A misszió további rendeltetése, hogy jelenlétén keresztül hozzájáruljon a közelmúlt konfliktusait elszenvedő polgári lakosság humánbiztonsági helyzetének javulásához, valamint az örmény–azeri kapcsolatok és bizalmi viszonyrendszer lehetőség szerinti javításához. A misszió a fentiekben elvégzett feladatokról jelentést készít, amit a döntési jogkörrel rendelkező EU szervezeti elemek részére előterjeszt.

Az örmény–azeri konfliktus gyökerei a szovjet időkig vezethetőek vissza. A Dél-Kaukázus soknemzetiségű térképe még a sztálini időkben megkezdett területrendezési és nemzetiségpolitikai folyamatok mentén jeleníti meg a mai napig megfigyelhető helyzetét. A kevert nemzetiségű országok a Szovjetunió 1991. évi felbomlását követően léptek az önállóság útjára, de a szeparatista, gyakran nacionalista törekvések számos alkalommal torkollottak fegyveres eseményekbe, és okozták emberek ezreinek halálát. Az ör-

mény–azeri fegyveres konfliktusok fókuszpontjában 1988 óta a Hegyi-Karabahi – örmény névhasználatban: Artsak – terület állt. Az örmény nemzetiségűek által lakott, de jogilag Azerbajdzsánhoz tartozó 11 458 négyzetkilométeres területet Azerbajdzsán 2023-ban annektálta, és a mintegy 105 000 főnyi lakosság szinte teljes egészében Örményországba menekült. Súlyos konfliktusforrás a két ország között, hogy a mintegy 1000 kilométer hosszúságú határvonal nincs hivatalosan kijelölve, nincsenek kölcsönösen elfogadott határjelek és határokmányok. A határvonalak még a szovjet térképek alapján vannak megközelítőleg determinálva. Ennek alapján számos azeri katonai megfigyelőpont van örmény földrajzi területre telepítve, tovább növelve a konfliktusforrások lehetséges körét. Örményország szempontjából meghatározó az Azerbajdzsánhoz fűződő viszonyrendszere és az örmény–azeri határvonallal kapcsolatos katonai események dinamikája.

A misszió felépítése és tevékenységének főbb kihívásai

A misszió tervezett maximális létszáma 165 főnyi EU-állampolgárságú szerződéses és vezényelt személyi állományból, valamint 44 fős örmény állampolgárságú munkavállalói közösségből fog összeállni. A 2024. december 31-i – huszonhárom EU-tagállamból érkezett – állománylétszám már megközelíti a teljes humánerőforrás feltöltöttségi helyzetét, de azt várhatóan 2025 első félévében fogja elérni. A misszió központja Yeghegnadzor városban található, emellett további öt vidéki városban – Ijevan, Martuni, Jermuk, Goris, Kapan – és a már említett Yeghegnadzorban van regionális elkülönített szolgálati hely kialakítva, ahol a végrehajtó állomány a napi szolgálati feladatait teljesíti a kapcsolt műveleti területen. Örményország fővárosában, Jerevánban a misszió összekötőirodát működtet, amelynek feladata az örmény hivatalos szervekkel való kapcsolattartás és a szükséges adminisztrációs feladatok ellátása.

A misszió aktuális, napi operatív célkitűzései a mandátumból eredő fő feladatok köré rendeződnek. Az elmúlt két évben a határövezetben a biztonsági helyzet megfigyelése (Security Situation Awareness – SSA) és a

konfliktusok sújtotta lakosság humán helyzetének feltárása (Human Security – HS), járőrszolgálatok végrehajtása határozta meg a napi műveleti feladatok teljesítését. A telepítése óta eltelt két évben a misszió legfőbb eredményének az tekinthető, hogy az örmény–azeri határövezetben a biztonsági helyzet érezhetően javult, és a kapott társadalmi visszajelzések alapján pozitívan változott, megerősödött a határövezetben élő lakosság biztonságérzete.

Tapasztalatom szerint a misszió belső strukturális felépítése megfelel a mandátumból eredő követelmények teljesítésének. Figyelembe véve, hogy eddig két év telt el a telepítés óta, a misszió stabil belső fejlődésen ment keresztül. A műveleti terület az EUMA-megfigyelők jelenlétével teljesen lefedett, napi átlagban az elkülönített szolgálati helyek állománya kettő, azaz missziós szinten 11-13 járőrszolgálatot teljesít. Folyamatos a belső szabályzók elkészítése és kiadása. Nagyon jónak látom a napi rendszeres online eligazítások menetét, a szervezeten belüli vertikális és horizontális, rendszeres információáramlást. Alapvetően egy fegyelmezett szervezeti kultúrájú közösségnek látom a missziót, amelynek az értékrendjével, célkitűzéseivel és cselekvési mechanizmusaival a rendvédelmi tapasztalatokkal rendelkező személyi állomány könnyen tud azonosulni. A misszió személyi állományát felkészülnek és szakmailag hozzáértőnek tartom. Jónak látom a misszió belüli strukturális és interperszonális kohéziót, az egymás kölcsönös segítségét és a csapatszellemet. Az állomány messzemenően jelentős része korábban már vett részt nemzetközi feladatokban, különösen kimutatható nagyságrendben vagyunk olyanok, akik előzőleg már az EUMM Georgia állományában is teljesítettünk külszolgálatot.

Az EUMA-állomány vonatkozásában a napi biztonsági kihívások két jelenség köré csoportosíthatóak. Egyrészt a fogadó országban való napi közlekedés, a magashegyi útviszonyok, a lavinaveszély és a hosszú ideig tartó téli időjárás okozta, a gépkocsivezetéssel együtt járó veszélyhelyzetek jelentenek biztonsági kockázatokat. Másrészt a határövezetben a hátra maradt elaknásított területek és a fel nem robbant, vagy telepítési térképen

nem jelölt robbanószerek és eszközök jelentenek veszélyforrást. Ugyanakkor el lehet mondani, hogy a közlekedési szabályok maradéktalan betartása közepette, figyelmes, defenzív vezetési stílussal és a napi szinten ellenőrzött szolgálati gépkocsik használata mellett a közlekedési balesetek esélye jelentősen csökkenthető. Az elaknásított területek kikerülése is rendkívül intenzív figyelmet kíván, fő szabály, hogy a kijárt útvonalról bizonytalan vagy nem ismert területen senki nem térhet le. Emellett a biztonsági zónában a lövedékálló védőmellény és a kevlar sisak viselése kötelező.

39-40. számú kép

A térség térképe, valamint a szerző, Hegedűs János munka közben

Magyar rendőri feladatvállalás az EUMA szervezetében

A magyar rendőri szerepvállalás a kiérkezésemet követően, 2024. október 1-gyel kezdődött meg az EUMA feladatrendszerében. Ugyan a misszió telepítését előkészítő folyamat során az EUMM Georgia állományából volt rövid időre szóló átrendelésben magyar rendőr érintve, de az akkori átvezénylés ismeretem szerint körülbelül egyhavi időszakra szólt.

A misszió általában négyhavi rendszerességgel pályázati felhívást tesz közzé a megüresedett szolgálati helyek feltöltése érdekében. 2024. június hónapban nyújtottam be pályázatomat megfigyelői hely betöltésére, amelyet az EUMA kijelölt bizottsága által levezetett szükséges személyi interjú

megtartását követően, a Magyarország részére megküldött értesítés alapján el is nyertem. Az augusztus elejei értesítést követően szűk két hónap állt rendelkezésemre a kiutazás előtti előkészítési feladatok, az online tanfolyamok, az egészségügyi szűrés és az adminisztrációs teendők elvégzésére. A misszió 2024. október 1-jére kérte kitelepítésemet a műveleti területre, aminek a szükséges felkészítési lépések elvégzésével és az ORFK ROKK Külszolgálati és Békétámogató Osztály hatékony segítségével eleget is tudtam tenni. Az eredményes pályázathoz a misszió előírja a Magatartás és Helyzettudatosság Ellenséges Területen (Hostile Environment Awareness Training – HEAT) képzés meglétét. Ezt a képzést az Európai Védelmi Akadémia által meghirdetett és a németországi Lübeckben található Német Szövetségi Rendőrség Akadémiája, valamint a német különleges erők által megtartott tréning során már 2023-ban elvégeztem. A pályázatomhoz jelentős támogatást biztosított a felsőfokú orosz nyelvtudásom is, tekintettel arra, hogy Örményországban – minthogy egykoron a Szovjetunió tagállama volt – a lakosság meghatározó hányada a mai napig jól beszéli az orosz nyelvet, és az iskolákban is tanítják a fiatal korosztályok számára.

2025. január 31-én négy fő magyar állampolgár – közöttük egy fő magyar rendőr – teljesített szolgálatot az EUMA szervezeti rendszerében. Két fő a misszió központjában, Yeghegnadzorban dolgozik egyéni szerződéses alkalmazottként. Közülük egy fő a biztonsági területen, egy fő a logisztikai szolgálati vonalon végzi feladatait. Egy fő megfigyelői beosztásban a Magyar Honvédség önkéntes műveleti tartalékos állományából van vezényelve, és a misszió Ijevanban levő szolgálati helyén teljesíti feladatait. Rendőrségi – belügyi – állományból jelenleg egyedül vagyok vezényelve, és a kitelepítésem kezdete óta a Martuniban levő szolgálati helyen teljesítem megfigyelői munkaköri feladataimat, és látom el a kontingensparancsnoki / nemzeti kapcsolattartói kijelöléssel összefüggő munkát.

A misszió által közzétett értesítés alapján 2025. március 13-án újabb sikeresen pályázó magyar rendőrtiszt érkezett a misszióba, aki megfigyelői munkakörben a Gorisban levő szolgálati helyen teljesíti feladatait.

Kontingensparancsnokként kiérkezésemet követően kapcsolatba léptem a tbiliszi Magyar Nagykövetséggel, aminek során tájékoztatást adtam a magyar állomány helyzetéről, valamint megadtam elérhetőségemet a további összeköttetés biztosításához. Örményországban jelenleg még nincs magyar nagykövetség, de várhatóan az idei évben hazánk Jerevánban, Örményország pedig Budapesten ismét kölcsönösen megnyitja nagykövetségét. Magyarország örményországi képviselőjét jelenleg még a tbiliszi Magyar Nagykövetség látja el.

A misszió jelentős hangsúlyt fektet a személyi állománya képzésére és oktatására, aminek alapján én is minden előírt és szükséges képzést teljesítettem. Ennek során egyhetes elsősegélynyújtó és baleset-megelőzési képzésen, háromnapos alapképzésen és szintén egyhetes járőrvezetői felkészítő oktatáson vettem részt. Ezen felül egynapos elsősegélynyújtó ismétlő oktatáson, kétszer egynapos gépjárművezetés-technikai képzésen vettem részt, és szintén egynapos, a téli időjárási és a hegyvidéki sajátosságokból adódó biztonsági képzést teljesítettem. Idegennyelv-tudásom megfelel a misszió követelményeinek. Az angol mellett napi szinten tudom használni az orosz nyelvtudásomat is, ami jelentős módon megkönnyíti a helyiekkel való kapcsolattartást és a közvetlen kommunikációt.

Összefoglalás

A magyar kontingens az elmúlt két évben az EUMA által meghatározott feladatokat az elvárt időben és minőségben végrehajtotta. A misszióban való jelenlegi és jövőbeni magyar szerepvállalást indokoltnak és szükségesnek látom. Hazánk nemzeti érdekei, egy biztonságosabb Európa érdekében a dél-kaukázusi régióban kifejtett erőfeszítései és célkitűzései a jövőben is megalapozottá teszik a misszión belüli magyar jelenlétet.

VAS ZSOLT

A Bűnüldözési Együttműködés Európai Ügynöksége (European Union Agency for Law Enforcement Cooperation – EUROPOL) munkájához való magyar hozzájárulás 1998-, 2024

Küzdelem a súlyos és szervezett bűnözés ellen az Europol segítségével

A Bűnüldözési Együttműködés Európai Ügynöksége, közismert nevén az Europol – az egyes információcseréhez kapcsolódó alkalmazásai mellett – azzal is segíti a tagállami bűnözés elleni harcot, hogy stratégiai összefoglaló jelentéseket készít, bemutatva az aktuális bűnszervezeti struktúrákat, elkövetési trendeket.

A négyévente összeállított, a súlyos és szervezett bűnözés veszélyéről készülő felmérés (Serious and Organised Crime Threat Assessment – SOCTA) alapján például a kannabisznak van továbbra is a legnagyobb piaca az EU-ban¹. A növényi kannabisz egyik fő forrása Albánia, míg Marokkóból, Afganisztánból, Libanonból és Szíriából csempészik a legnagyobb mennyiségben a kannabiszgyantát. Az EU-ba csempészett kokain főként Kolumbiából, Peruból és Bolíviából származik. Nagy része hajóval, elsősorban tengeri konténerekben érkezik az EU-ba, majd közúti szállítással viszik a helyi piacokra. A szintetikus kábítószeretek tekintetében a főbb gyártók és beszállítók Belgium, Hollandia, Németország, Lengyelország, Csehország területén találhatók.

Az Europol legfrissebb átfogó értékelése az 2024. évi, az EU legfenyegetőbb bűnszövetkezeteinek dekódolásáról szóló jelentés². A széles körű

¹ Forrás: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/socta-report>
Letöltés ideje: 2025.05.01.

² Forrás: <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/decoding-eus-most-threatening-criminal-networks>

helyzetkép alapján az EU-tagállamok és harmadik országok összesen 821 komoly bűnözői hálózatot azonosítottak, amelyek az EU-ban tevékenykednek, több mint egyharmaduk legalább tíz éve jelen van, a tagok becsült száma 25 000 fő, összesen 112 nemzetiségből. A bűnszervezetek 68 százalékanak tagjai több nemzetiségből tevődnek össze, a tagok főként az alábbi országokból valók: Belgium, Franciaország, Németország, Olaszország, Hollandia, Lengyelország, Spanyolország, Olaszország. A nem EU-s tagok többnyire Albániából, Bosznia-Hercegovinából, Kínából, Grúziából, Nigériából, Szerbiából, Törökországból, az Egyesült Királyságból és Ukrajnából származnak.

A hálózatok 82 százaléka foglalkozik egy fő bűncselekménytípussal, csak 18 százalékra jellemző polikriminalitás, de több mint felük érintett a kábítószer-kereskedelemben. Komoly szervezeti felépítésük van, és 86 százalékuk legális üzleti modelleket is használ a tevékenysége során. Többségük tevékenysége összefonódott a korrupcióval, és folyamatosan növekszik az erőszak alkalmazása, 68 százalékuk alkalmaz erőszakot és megfélemlítést. Szinte minden hálózat (96 százalék) saját maga mossza tisztára az illegális tevékenységéből származó bevételeit.

Fehéroroszország, Csehország, Magyarország, Moldova, Lengyelország, Oroszország, Szlovákia és Ukrajna bűnözői gyakran együttműködnek. A domináns nemzetiségek gyakran a lengyel vagy az ukrán. A főbb bűncselekménytípusok az adó- és jövedéki csalás, az online csalás, a migráncsempészet és a kábítószer-kereskedelem.

Az Europol feladatai, adatbázisai és szolgáltatásai

A nemzetközi bűnügyi együttműködésben kiemelt szerepe van az Europolnak és az általa kifejlesztett, úgynevezett biztonságos információcserét elősegítő hálózati alkalmazásnak (Secure Information Exchange Network Application – továbbiakban: SIENA).

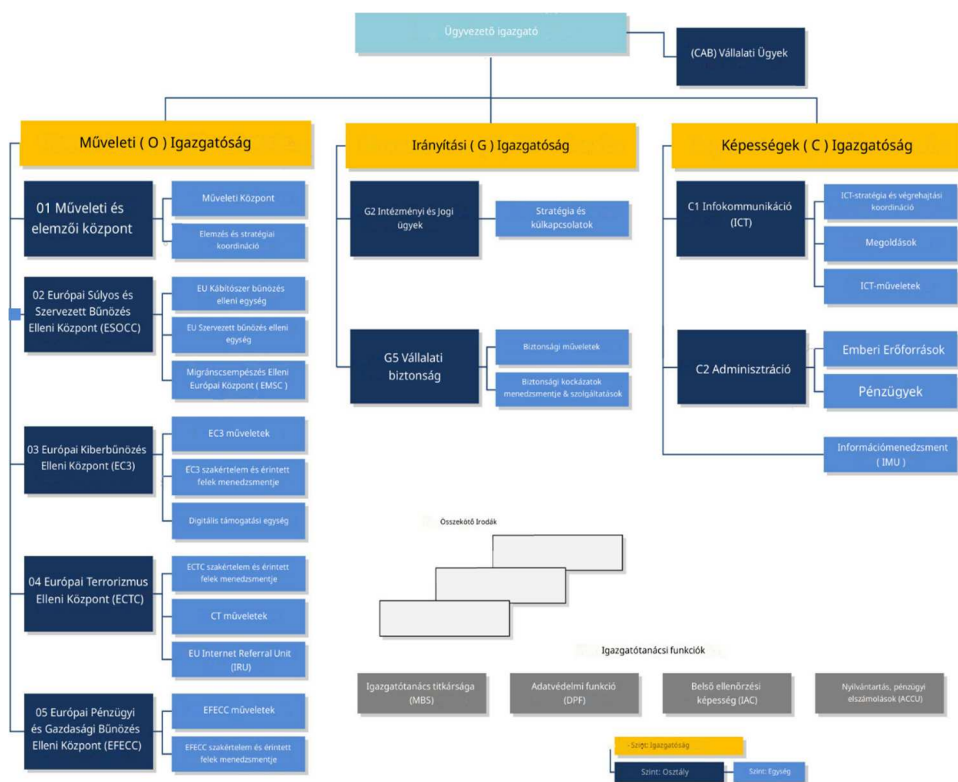
Tekintettel az Europol szolgáltatásaiban rejlő támogatás lehetőségére, egyértelmű törekvés, hogy az Europol mandátumába tartozó bűncselekményekkel kapcsolatos hazai ügyekben – összhangban az Europol rendelettel,³ valamint a tagállamok bűnüldöző hatóságai közötti információcseréről és a 2006/960/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvvel – az elsődleges együttműködési csatorna az Europol és a SIENA legyen. A Nemzeti Bűnügyi Együttműködési Központ folyamatos awareness tevékenységének és a hospitációs programnak is köszönhetően egyre inkább egyértelmű a kollégák számára, hogy az EU tagállamaival és az EU-n kívüli európai országokkal, valamint az operatív megállapodással rendelkező nem európai országokkal a leggyorsabb és leghatékonyabb együttműködési csatorna ez.

Valamennyi bűnügyi feladatot ellátó rendőrségi szerv közvetlenül vagy közvetve hozzáféréssel rendelkezik a SIENA-hoz, így az Országos Rendőr-főkapitányság, a vármegyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok, rendőrkapitányságok, vagy akár a kiemelt feladatok ellátására létrehozott Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda, vagy a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság. Szintén hozzáférnek a rendszerhez a belső bűnmegelőzési és büntelítési feladatokat ellátó Nemzeti Védelmi Szolgálat, a Terrorelhárítási Központ, illetve a Nemzeti Adó- és Vámhivatal bűnügyi szakterületének központi és területi szervei.

³ 2016/794 rendelet a Bűnüldözési Együttműködés Európai Unió Ügynökségéről (Europol), valamint a 2009/371/IB, a 2009/934/IB, a 2009/935/IB, a 2009/936/IB és a 2009/968/IB tanácsi határozat felváltásáról és hatályon kívül helyezéséről.

Az alkalmazás révén egyszerűen és biztonságosan küldhető külföldre konkrét műveleti adatokat tartalmazó megkeresés, illetve hivatalosan felhasználható az azon keresztül érkezett válasz. Használata angol nyelven történik. A strukturált üzenetformátumnak is köszönhetően az átlagos válaszig idő rövid, napokban mérhető. Az Europol üzenetbe történő bevonása által pedig valamennyi esetben kereszttalálati jelentést kapnak az érintett országok az említett objektumok korábbi üzenetekben való szerepléséről. Ennek szabályozása 2017-től részletesen tartalmazza az egyes rendszerek használatát.⁴

⁴ Az Európai Rendőrségi Hivatal által működtetett Európai Biztonságos Hálózat alkalmazásainak felhasználásával megvalósuló együttműködés és információcsere rendjéről szóló 23/2016. (IX. 15.) BM–NGM együttes utasítás, illetve az annak végrehajtásáról szóló 25/2017. (VIII. 17.) ORFK utasítás

41. számú kép
Az EUROPOL felépítése

A SIENA-n bonyolított bűnügyi információcsere

A magyar SIENA üzenetforgalma évről évre növekszik, 2016-ban 16 327, 2017-ben 17 227, 2018-ban 18 752, 2019-ben 20 534, 2020-ban 21 623, 2021-ben 21 076, 2022-ben 24 697, 2023-ban 29 015 db, míg 2024-ben 35 181 üzenet volt (12 646 küldött és 22 535 érkezett). A növekedés egyik oka a tényleges hazai felhasználók számának emelkedése és a SIENA alap védelmi szintű (Basic Protection Level – BPL), azaz nem minősített adatkezelésű rendszerének hazai bevezetése. A központi szervek mellett a várme-

gyei szervek, illetve azokon keresztül a helyi szervek SIENA megkereséseinek száma is egyértelműen növekvő tendenciát mutat, részben a hospitációs programnak is köszönhetően.

Az üzenetek bűnügyi területek szerinti megoszlása tekintetében az utóbbi években a legtöbb információcsere az illegális migráció és az embercsempészség területén volt, majd ezt követi a csalás típusú bűncselekményekkel kapcsolatos információcsere, amely magában foglalja a klasszikus csalások (például pénzváltós csalás) mellett az újabb típusú csalásokat (például unokázós csalások) és az online csalásokat (többek között például befektetési csalások, átutalásos csalások) is. A harmadik legtöbb üzenetváltás pénzmosás bűncselekményekkel volt kapcsolatos, igen nagy arányban kiberbűnözéshez és online csalás alapbűncselekményekhez kapcsolódóan. A negyedik helyen lévő rablások jellemzően a Nyugat-Európában tevékenykedő kelet-európai, illetve balkáni bűnelkövetőkkel kapcsolatos információcserék, az ötödik a kábítószer-kereskedelem volt.

Az Europol Információs Rendszer szerepe és a bűnügyi adatfeltöltés statisztikái

Az Europol Információs Rendszer (Europol Information System – továbbiakban: EIS) révén teljes körben megoszthatók a nemzeti eljárások objektumai a személyektől kezdve a kommunikációs eszközökön át akár a számlaadatokig. A tagállami adatfeltöltés mellett az Europol szerepe itt is jelentős, mivel a harmadik országok információit az ügynökség helyezi el a rendszerben. Megfelelő szerepkör esetén ezen adatok a rendőrség ügykezelő rendszerén keresztül is közvetlenül elérhetők.

Az EIS tekintetében 2017-ben Magyarországnak 525 db tétele szerepelt a rendszerben, 2018-ban 5 772, 2019-ben 6 785, 2020-ban 11 267, majd a tételek száma 2021-ben 8 264-ra mérséklődött. 2022-ben 11 476, 2023-ban 12 719, míg 2024 év végén 12 009 db tétel szerepelt a rendszerben.

Amíg tehát az EIS az egyes országok nyomozásainak, illetve az abban található objektumoknak egy közös, kölcsönösen lekérdezhető adatbázisa,

a SIENA szolgál a bűnüldöző szervek nemzetközi információcseréjére. Utóbbi használatos akár az EIS-ben lekérdezett adatok háttérének bekérésére, akár egyéb megkeresések továbbítására.

A hazai szervek részvétele a nemzetközi akciókban

Hazánk rendvédelmi szervei rendszeresen aktívan részt vesznek a különböző bűnügyi területeket érintő, az Europol részvételével vagy koordinációja mellett megvalósuló operatív akciókban és közös akciónapokon. Az ilyen akciók során a nemzeti rendvédelmi szervek – köztük a hazai szervek – legtöbbször fokozott és célirányos ellenőrzést végeznek, letartóztatásokat, kutatásokat és lefoglalásokat hajtanak végre, intézkednek a vagyonfelderítésről és a vagyonbiztosításról, vagy akár széles körű bűnmegelőzési és felvilágosító (awareness) tevékenységet hajtanak végre.

Jó példa a 2024 februárjában – az Europol támogatása mellett – a belga rendőrség és a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda által végrehajtott, emberkereskedelem elleni akciónap, amelynek során nyolc gyanúsítottat tartóztattak le Belgiumban és Magyarországon. A belga rendőrök négy belga, egy francia és egy magyar, míg a hazai kollégák egy belga és egy magyar állampolgárt tartóztattak le. A kutatások és lefoglalások során a hatóságok 16 db csúcskategóriás személygépjárművet, ékszereket, luxusórákat, digitális eszközöket és mobiltelefonokat, valamint 40 000 euró készpénzt foglaltak le. Mind a belga, mind a magyar rendőrök azonosították és biztonságba helyezték a hálózat potenciális áldozatait⁵.

További jó példa a gyermekek online szexuális kizsákmányolása és bántalmazása elleni küzdelem keretében életre hívott Europol áldozatazonosító munkacsoportjának 2023. év végi közös akcióhete, amely három kiszolgáltattott gyermek azonosításához és kimentéséhez, valamint két elkövető letartóztatásához vezetett. Az akcióban 26 ország 33 szakembere vett részt

⁵ Forrás: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/eight-arrested-for-sexual-exploitation-in-belgium-and-hungary>
Letöltés ideje: 2025.05.01.

az Europol koordinációja mellett, amelynek célja a gyermekek szexuális zaklatását és bántalmazását bemutató fénykép- és filmfelvételeken szereplő áldozatok és elkövetők azonosítása volt⁶.

Az Europol összekötőszti rendszere, a magyar iroda jelenlegi felépítése

Az Europol hágai székházában működik az Europol Magyar Összekötő Iroda (a továbbiakban: EMÖI), amelynek négy állandó munkatársa van; három fő a rendőrség, egy fő a Nemzeti Adó- és Vámhivatal állományából. Személyzetét egyfelől a Terrorelhárítási Központ által delegált szakértő, másfelől – vagy intézményi finanszírozásnak vagy Belső Biztonsági Alapból elnyert támogatásnak köszönhetően – további két fő gyakornok egészíti ki, akik különböző hazai szervektől delegálva, kéthavi rotációs rendszerben váltják egymást. Az iroda a munkája során képviseli a hazai szerveket, koordinál a műveleti ügyekben, delegációk látogatásával kapcsolatos szervezési feladatokat lát el, illetve részt vesz a bűnügyi információcserében. A Nemzeti Információs Központ Utasadat-információs és Nemzetközi Együttműködési Főosztálya szintén hivatásos kollégát delegál az ügynökség utasadatokkal foglalkozó egysége mellé.

⁶ Forrás: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-victim-identification-taskforce-leads-to-rescue-of-three-sexually-abused-children>
Letöltés ideje: 2025.05.01.

42-43. számú kép

Az EMÖI közvetlen nemzetközi kapcsolattartást végez a többi uniós tagállammal, valamint a harmadik országoknak, illetve nemzetközi szervezeteknek a székházban lévő összekötő irodáival. Az ily módon felállított hálózat közel 300 tisztből áll. Kiemelkedő jelentősége abban rejlik, hogy személyes munkakapcsolatot biztosít az Europol-együttműködésben részt vevő európai, illetve tengerentúli (kanadai, amerikai egyesült államokbeli, ausztrál, új-zélandi, kolumbiai) bűnüldöző szervezetekkel.

A Magyar Rendőrség hospitációs programja az Europolnál

A hazai gyakorlati tapasztalatokhoz több ponton is hozzátartozik a 2006-tól kezdődően működő és már több, mint 180 fő részvételét lehetővé tevő Magyar Rendőrség hospitációs programja az Europolnál. A program lényege, hogy kezdetben három, majd később két hónapos váltásokban olyan munkatársak utaznak ki és vesznek részt az Europol Magyar Összekötő Iroda munkájában, akik hazaérve hasznosítani tudják a megszerzett tudást, és hozzá tudnak járulni a hatékony nemzetközi együttműködéshez, az ügyek sikeres és időszerű felderítéséhez.

A hospitációs program, a NEBEK részleteiben kidolgozott projektje, amelynek pénzügyi hátterét főként a Belügyi Biztonsági Alapok, olykor a hazai intézményi költségvetés biztosítja. A hospitációs programra való jelentkezés széles körben való meghirdetését követően a NEBEK a beérkezett dokumentumok alapján elvégzi a jelentkezők elsődleges szűrését, majd

sor kerül az írásbeli és a szóbeli interjúra, amelynek eredményeként meghatározzák az elkövetkezendő időszakban kiutazók körét. A rendőrség nemzetközi bűnügyi együttműködéssel érintett szinte valamennyi főbb egysége delegált már munkatársat a programra, amelynek keretében a munkatársak megtanulják készség szinten használni a SIENA rendszert, valamint szakterületükhöz igazodóan részletes ismereteket szereznek a megszervezett Europol és Eurojust képviselőivel megtartott képzéseken.⁷

A hospitációs program gyakorlati szempontból jelentős, mivel a hazai SIENA struktúrában 2024 májusában összesen 89 olyan egység vesz részt, akik elérik a hálózatot, valamint több olyan egység is, amelyek közvetlen küldési joggal is rendelkeznek. A projektben részt vevők tapasztalatai, valamint a kialakított kapcsolatok biztosítják a megfelelő szakértelmet, szakmai színvonalat.

A rendőrségen kívül a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint a Terror-elhárítási Központ is folytatott már, valamint folytat hospitációs programot, amelyek szintén hozzájárulnak a hazai sikeres folyamatokhoz.

Megjegyzendő továbbá, hogy az Europol mások számára követendő, jó gyakorlatnak tartja a magyar hospitációs programot, valamint hogy az utóbbi időben több ország is belefogott hasonló jellegű kezdeményezésbe. Ezeknek az országoknak Magyarország a tapasztalataival, kapcsolataival segítséget nyújt, ami hozzájárul hazánk hírnevének öregbítéséhez.

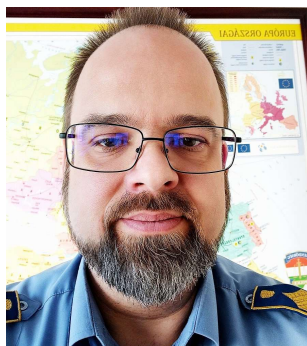
⁷ Magyar rendőrségi hospitációs program az Europolnál (Hága)

Forrás: <https://www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/europai-tamogatasok/belugyi-alapok/magyar-rendorsegi-hospitacios-program-az-1>

Letöltés ideje: 2025.05.01.

HAJNAL GÁBOR

Nemzetközi határrendészeti feladatok (az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség – European Border and Coast Guard Agency – FRONTEX /2004/ keretein belül, valamint két- és többoldalú megállapodások alapján) 2004-, 2024

Magyarország 2004-es európai uniós csatlakozása, illetve az azt megelőző előkészítő munka alapvetően átformálta a határrendészeti feladatok végrehajtását. A szabad mozgás uniós jogának támogatását szolgáló schengeni szabályokat az amszterdami szerződéssel¹ európai uniós szintre emelték, ezzel a rendőrség szolgálati ágai közül a határrendészeti szolgálati ág (2007. december 31-ig a Határőrség) abba a speciális helyzetbe került, hogy a tevékenységére vonatkozó főbb² szabályokat nem magyar, nemzeti, hanem európai uniós szinten határozzák meg.

Ehhez kapcsolódnak még Magyarország kétoldalú nemzetközi határrendészeti kötelezettségvállalásai, amelyek szintén fontos szerepet játszanak a rendőrség mindennapi feladatellátásai során.

Jelen tanulmány a magyar rendőrség külföldi szerepvállalásainak hátterét, általános kereteit célozza bemutatni, némileg kitekintve 2025, illetve az azt követő évek feladataira is.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban. Rtv.) 2. § (4) bekezdése szerint a „rendőrség külön törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés alapján együttműködik a

¹ Az amszterdami szerződés 1999. május elsején lépett hatályba.

² Az államhatár megjelölése, a klasszikus határrendi, határvédelmi feladatok nemzeti hajtáskörben maradtak, főbb szabályait a szomszédos országokkal kötött nemzetközi szerződések és nemzeti jogszabályok alkotják.

Hajnal Gábor: Nemzetközi határrendészeti feladatok (az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség - European Border and Coast Guard Agency- FRONTEX /2004/ keretein belül, valamint két- és többoldalú megállapodások alapján) 2004-, 2024

külföldi és a nemzetközi rendvédelmi szervekkel”. A Rtv. 10/D. § (1) bekezdés a) pontja kifejezetten nevesíti a Frontex műveletekben külföldön történő magyar rendőrségi részvételt. Ez pedig előrevetíti, hogy alapvetően a külföldi műveleti részvételnek két fontosabb jogi alapja van, az európai uniós kötelezettségvállalások és a kétoldalú megállapodások.

Részvétel Magyarországon kívüli Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökségi műveletekben

A Frontexet, mint európai uniós ügynökséget 2004-ben hozták létre³, működését 2005. május elsején kezdte meg. Hivatalos elnevezése akkor még az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség volt (ebből rövidítették le a Frontex-et), 2016-ban vált Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökséggé (a jól ismert Frontex rövidített elnevezést megtarthatta).

A Frontex szerepének és feladatainak változása 2005-től szorosan kapcsolódott az Európai Uniót elérő illegális migrációs folyamatokhoz. Valamennyi feladatváltozását, illetve a feladatok kibővítésének folyamatát leírni igen hosszú lenne, ezért jelen tanulmányban a témához kapcsolódó és Magyarország műveleti szerepvállalását érintő kérdésekre térnek ki.

Kezdetekben a Frontex-től a tagállamok közötti műveleti/operatív együttműködés összehangolását várták el. A vonatkozó európai uniós rendelet már akkor lehetővé tette a közös műveleteket, illetve feladatul szabta a Frontex-nek a közös kockázatelemzési és a közös képzési modell kidolgozását.

A Frontex működése lassan indult be, ami teljesen érhető egy új, addig még nem létezett szervezet esetében, de annyiban mindenképpen előremu-

³ A TANÁCS 2004. október 26-i 2007/2004/EK RENDELETE az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség felállításáról

tató volt, hogy fórumot biztosított az Európai Unió tagállamai határrendészettel foglalkozó szerveinek, és ezzel megalapozta az európai határrendészeti közösséget.

A tagállamokban zajló közös műveletek kialakítása, szervezése lassan alakult, a kezdeti években inkább egymás határszakaszait megismerni hivott „tanulmányutakról” beszélhetünk.

Az első komolyabb változást a 2011-es arab tavasz hozta el, amikor az első nagyobb illegális migrációs hullám elérte Európát. Ekkor kerültek uniós politikai szinten első ízben előtérbe a határrendészeti feladatok, illetve ehhez kapcsolódóan a parti őri feladatok is.

A parti őri feladatok hazánkat nem érintik, ugyanakkor sok európai uniós tagállamot igen. A számtalan – illegális migrációhoz kapcsolódó – vízbefúlásos eset sokkolta a közvéleményt, ezért a tengeri határőrizeti (parti őri) feladatokra is komolyabb figyelem esik azóta. Ezzel azért kell a tengerrel nem rendelkező tagállamoknak tisztában lenni, mert uniós szinten erre is figyelmet fordítanak, igaz, az elmúlt időszakban az illegális határátlépés megakadályozása a tengeren háttérbe szorul (az ezt a gyakorlatot folytató Görögországot számtalan kritika érte), és helyette a kutatási-(élet)mentési feladatokra fókuszálnak inkább. Ezen felül a hatalmas tengeri területek alapos, technikai eszközökkel történő felderítése, illetve a tengeri járőrözés komoly pénzügyi erőforrásokat emészt fel, ami nem elhanyagolható szempont a költségek tervezése és elosztása során.

2011-ben ennek megfelelően módosították a Frontex-re vonatkozó rendeletet, hogy némileg bővítsék a feladatait.

A következő mérföldkő a 2015–2016-os illegális migrációs válság volt, amikor európai uniós szinten ismét a Frontex szerepének, feladatainak módosításában látták a megoldást a felmerülő problémákra (az új rendelet kiadása⁴ 2016-ban), illetve a szervezet ekkor kapta a mostani elnevezését: Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség.

⁴ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2016. szeptember 14-i (EU) 2016/1624 RENDELETE az Európai Határ- és Parti Őrségről és az (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 863/2007/EK európai parlamenti és tanácsi

Végül ez sem volt megfelelő, ezért a teljes rendeletet felülvizsgálták és a módosított rendeletet 2019-ben elfogadták⁵ (angol rövidítéssel: EBCG rendelet). Ez a rendeleti szabályozás adja a mostani magyar műveleti részvétel alapját.

Csak gondolati szinten jegyezném meg (mivel a jelen tanulmány témája más), hogy az EBCG-rendelet hivatalosan nem csak a Frontex-re vonatkozik. A rendelet hivatalosan az Európai Határ- és Parti Őrségről szól, ami ugyan csak egy elméletben létező intézmény, a jogalkotók azonban az összeurópai összefogás (szolidaritás) jelképeként meg kívánták alkotni. Az EBCG-rendelet szerint *„az Európai Határ- és Parti Őrséget az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (a továbbiakban: az Ügynökség) és a tagállamok határigazgatásért felelős hatóságai alkotják, határellenőrzési feladataiknak megfelelő mértékben ideértve a parti őrségeket is.”* Az elmélet szerint a megosztott felelősség elve érvényesül, mivel *„az Európai Határ- és Parti Őrség az Ügynökség és a határigazgatásért felelős nemzeti hatóságok – tengeri határőrizeti műveleteiknek és egyéb határellenőrzési feladataiknak megfelelő mértékben ideértve a parti őrségeket is – között megosztott felelősséggel valósítja meg az európai integrált határigazgatást.”*

Ugyanakkor ez nem változtat azon, hogy valójában a tagállamoké a felelősség, hiszen *„továbbra is elsődlegesen a tagállamok felelőssége marad a külső határok hozzájuk tartozó szakaszainak igazgatása”*.

Szintén csak utalnék rá, hogy a folyamatosan módosuló jogi környezet-hez egy európai uniós ügynökségnek (mint a Frontex is) azért nem olyan könnyű igazodnia. A bürokratikus folyamatok uniós szinten is lassúak, valamennyi tagállam igényeit nem egyszerű összehangolni, erre pedig szüksége van, mert tagállami hozzájárulások nélkül nem érhet el eredményeket.

rendelet, a 2007/2004/EK tanácsi rendelet és a 2005/267/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről

⁵ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2019. november 13-i (EU) 2019/1896 RENDELETE az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről

Továbbá minden növekedés a költségvetés növelésével kell járjon, ami különösen nem egyszerű egy koronavírus járvány időszakában, vagy most, amikor az orosz–ukrán háború zajlik. Ezen túl a növekedéssel – a rendvédelmi jelleg erősödésével – a Frontexnek politikai támadásokkal is szembe kell néznie, ami szintén nem segíti a folyamatok gyorsítását.

Mindenesetre a 2019-es EBCG-rendelet lényeges változást hozott a Frontex által koordinált műveletek tekintetében. Az egyik egy európai uniós határrendész szakértőkből álló egység, az ún. készenléti alakulat (2021-re előírt) létrehozása volt, amelyen belül – nem titokoltan csökkentve a tagállamoktól való függést – létrehozták az 1. kategóriát, a Frontex saját fegyveres állományát. Ezzel a Frontex lett az első európai uniós ügynökség, amely saját fegyveres alakulattal rendelkezik, igaz, a kategória – hasonlóan a tagállamok külföldi műveletben részt vevő vendégtisztjeihez – jogkörei limitáltak, bár fegyvert viselhetnek, de lényegében önállóan nem járhatnak el, a műveletben érintett ország hatóságainak képviselői tevékenységét támogatják.

2021-ben az 1-es kategóriának 1 000 fővel kellett volna megkezdnie a munkát, illetve 2027-ig el kell érniük a 3 000 főt. 2025-re 2 000 fő alkalmazását írja elő az EBCG-rendelet. Nem kívánok pontos számokat ismertetni az 1. kategória feltöltöttségéről, de talán nem éri meglepetés a rendészeti szakterületen dolgozókat, hogy amint a tagállamoknak, úgy a Frontexnek sem egyszerű a toborzási munka, a képzések, illetve az állomány megtartása és a rendeletben előírt létszám folyamatos rendelkezésre állásának biztosítása.

A készenléti alakulat 2. kategóriájába azon szakértők tartoznak, akiket a tagállamok hosszú távra (2 évre) bocsátanak a Frontex műveleti rendelkezésére, ezzel is bővítve a Frontex saját műveleti lehetőségeit. Magyarországnak 2025-ben 43 főben határozták meg azon személyek számát, akiket a Frontex-hez kell vezényelni. 2027-re (és az azt követő időszakra) ennek a számnak a 65-öt el kell érnie.

A készenléti alakulat 3. kategóriája a tagállamok rövid távú, 1–4 hónapos hozzájárulása a Frontex által koordinált műveletekhez. A Frontex-rendelet kötelező számokat határoz meg, amelyeket a Frontex rendelkezésére kell bocsátani, de arról nem rendelkezik, hogy azok hány hónapos küldetések legyenek. Az elfogadott uniós magyarázat szerint a tagállamoknak 4 hónapos hozzájárulásra kell készen állniuk, de a Frontex-szel való egyeztetésen múlik (illetve a műveleti igényeken), hogy hány főt és mekkora időtartamra kell műveletbe küldeni. Például 2025-re hazánknek 217 kötelezően kiadandó kategória 3-as helye van. Ami azt jelenti – egyszerűen 4-gyel beszorozva –, hogy a Frontex 868 fő – műveleti hónapban való – részvételét kérheti tőlünk. Mindez havi átlagban közel 72 fő műveleti részvételét jelenti. 2027-re 908 műveleti hónap teljesítésére kell készen állnunk. A Frontex általában megelégszik a kvóta kétharmadának biztosításával, nem szokta kimeríteni a teljes keretet.

A készenléti alakulat 4. kategóriája az úgynevezett gyorsreagálású állomány volt, de ez a kategória 2025-re megszűnt, így a 65 fős magyar rendelkezésre állás biztosítása is. A kvóták folyamatosan emelkednek, és 2027-re lesz végleges, 10 000 fős a készenléti alakulat létszáma.

A tagállamok, így hazánk szempontjából is a 2. és a 3. kategóriában történő részvétel az irányadó. Bár a Frontex nem veszi igénybe teljes egészében a lehetséges magyar hozzájárulást, azért – statisztikailag nézve – az elég komoly szám, hiszen 43 fő kötelező és 72 fő igénybe vehető szakértővel számolva ez azt jelenti, hogy a magyar rendőrségnek 2025-ben elméleti szinten csak a Frontex műveletbe 115 fő rendőr (2027-től 141 fő rendőr) egész éves, folyamatos külföldi szolgálatellátásának biztosítására kell intézkednie.

A magyar rendőrség Frontex-műveletben történő rövid távú szerepvállalásai az alábbiak szerint alakultak. Az ábrán látható a nagyobb létszámú kiküldés az arab tavasz idején, továbbá csökkentett részvétel a nyugodtabb időszakokban, illetve 2015-ben az állomány munkájára itthon volt szükség. 2016-tól folyamatos az emelkedés, illetve a 2021-től felálló készenléti alakulatban nagyobb arányú (kötelező) a magyar részvétel.

Év	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fő⁶	58	52	26	24	15	23	72	81	77

Év	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fő	80	112	314	317	383	396

A kötelező jelleg mellett viszont mi is a valódi haszna annak, hogy magyar rendőr Frontex-műveletben külföldön teljesít szolgálatot?

Először is a magyar rendőrség a Frontex-szel egyeztetettek alapján elsődlegesen a nyugat-balkáni, illetve a kelet-mediterrán térségbe küld szakértőket, tehát azon illegális útvonalakhoz igazodva, amelyek használatával az illegális migránsok elérik hazánkat. Ezzel az érintett államok támogatása mellett hozzájárulunk Magyarország biztonságának megerősítéséhez is. Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy a rendőr kollégák kipróbálhatják magukat külföldön, megismerhetik más határszakaszok jellegzetességeit, az ott alkalmazott gyakorlatokat, és az így szerzett tapasztalatokat adott esetben itthon is tudják majd hasznosítani.

A kiküldött rendőrök nagy része határőrizeti feladatokat lát el, de vannak kint okmányszakértők, lopottgépjármű szakértők, idegenrendészeti szakértők is többek között. Ezen szakértelmeket a Frontex profiloknak hívja, részletesen szabályozva, hogy mi is tartozik egy profilhoz.

A műveletbe kijutás nem érhető el mindenkinek, a kategória 2-es személyzetet a Frontex külön eljárásban választja ki, a kategória 3-as szakértőnek jelentkezőket az ORFK Határrendészeti Főosztály szűri meg. Az angol nyelvtudás természetesen elengedhetetlen, de mértéke függ attól, hogy ki milyen profilba jelentkezik. Nagyobb szakértelmet igénylő profiloknál elvárás azon profil szakmai szókincsének ismerete, illetve jobb kommunikációs készség.

⁶ Egy fő általában 1 hónapot tölt külföldön, de előfordulnak 2 vagy 3 hónapos kiküldetések is, így a külföldön töltött műveletek száma ennél magasabb lehet.

A műveletben részt vevők – a szállás és a dologi költségek mellett – nem nemzeti, hanem európai uniós napidíjat kapnak, ezzel az anyagi biztonságuk is garantált.

Az egyik kolléganőnknek hála a rendőrség honlapján, a Zsaru magazinban „Európa kapujában, a haza védelmében” címmel élménybeszámoló sorozatot is olvashatunk egy műveletben való részvétetről.

Két- vagy többoldalú kötelezettségvállalások

Ha a határrendészet nemzetközi szerepvállalásairól, vagy pontosabban fogalmazva magyar határrendészeti célú külföldi munkavégzésekről van szó, sokak előtt talán még mindig a külföldre kiküldött nagyobb létszámú kontingensek képe jelenik meg, pedig ez már nem fedi le teljesen a valóságot. Ugyanis – és ezt talán nem minden esetben egyértelmű a közvélemény számára – nagyon sok magyar rendőr a napi munkavégzés keretében utazik külföldre és lát el ott szolgálatot. A magyar–román határszakaszon (gyakorlatilag Románia európai uniós csatlakozásától a határellenőrzés 2025. január elsejével történő megszüntetéséig) a magyar határforgalom-ellenőrző helyek fele román államterületen volt, így (igaz, a jogilag biztosított nemzetközi keretek között, de) a kollégáknak ott kellett minden nap dolgozniuk.

Példaként vehetjük továbbá a szomszédos országokkal (a szomszédos uniós országokkal már gyakorlatilag 2004 óta) rendszeresen, közösen szervezett határ menti járőrszolgálatokat, amelyekre szintén minden viszonylatban van nemzetközi jogi lehetőség (ukrán viszonylatban a háború miatt szünetel). Persze nemcsak határvédelmi, de közrendvédelmi, közbiztonsági okokból is. Megemlíthetjük továbbá – a határrendészetnél maradva – az országban jogellenesen tartózkodók külföldre toloncolásában való részvételt is. Ezek tényleg mind-mind olyan feladatok, amelyek valójában nem tekinthetők különlegesnek, mivel a mindennapi feladatellátás részei.

Prümi szabályok

Ahogy a határrendészeti schengeni együttműködés is egyes államok által aláírt nemzetközi szerződésből indult ki, ugyanez történt a határon átnyúló bűncselekményekkel szembeni fellépésben történő együttműködéssel. A Belga Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Holland Királyság és az Osztrák Köztársaság között a határon átnyúló együttműködés fokozásáról, különösen a terrorizmus, a határon átnyúló bűnözés és az illegális migráció leküzdése érdekében jött létre egy szerződés (Prümi Szerződés⁷).

A Prümi Szerződés szabályait európai uniós szinten is átvették tanácsai határozat (úgynevezett prümi határozat⁸) formájában, és továbbfejlesztették. Ennek egyik eleme a közös műveletek, amelyek végrehajtásában a tagállamok illetékes hatóságai megállapodhatnak. Magyarországon az Rtv. 46/D. § adja meg a lehetőséget a rendőrségnek, hogy más tagállam hatóságával ilyen szerződést kössön.

Fontos kiemelni, hogy bár a szabályozás alapja európai uniós, nem ír elő együttműködési kötelezettséget. A tagállamokra, pontosabban azok illetékes hatóságaira bízva, hogy kötnek-e megállapodást közös műveletre, vagy sem.

Ennek megfelelően – bár az együttműködés keretei uniós szinten meghatározottak – alapvetően az ilyen megállapodások mégiscsak kétoldalúnak tekinthetők. Ritka példa a háromoldalúság, ilyen például a magyar–osztrák–német közös vasúti járőrszolgálat, ami szintén a prümi keretek között született.

A prümi szabályozás alapján vett részt a magyar rendőrség Szlovénia határrendészeti támogatásában, illetve ennek alapján veszünk részt 2025

⁷ Magyarországon kihirdette: 2007. évi CXII. törvény, hatályos 2008. január 14-től.

⁸ A Tanács 2008/615/IB határozata (2008. június 23.) a különösen a terrorizmus és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelemre irányuló, határokon átnyúló együttműködés megerősítéséről

februárjától – szintén egyedülálló négyoldalú módon – Bulgária határrendészeti megerősítésében a bolgár–török határon⁹.

Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény

A Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezménynek¹⁰ 12 részes tagállama van, köztük hazánk¹¹. A tágabb értelemben vett balkáni viszonylatban ez a legjelentősebb rendőri egyezmény, amely a közös járőrszolgálatra is lehetőséget biztosít. Ez az alapja a havi rendszerességgel Szerbiába, a szerb–észak-macedón határra küldött magyar rendőri kontingensnek, illetve 2023. áprilisáig ez alapján vett részt a rendőrség észak-macedóniai műveletben.

A magyar rendőrség nem Frontex-műveletek keretében, hanem saját nemzeti kötelezettségvállalása alapján, éves bontásban az alábbiak szerint (év/fő) küldött ki nagyobb létszámú rendőri erőket (közkeletű nevén kontingenseket) külföldre.

Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Szlovénia	52	52	0	0	0	0	18	0	0	0
Szerbia	30	60	165	175	190	100	210	40	394	352
Észak-Macedónia	0	201	345	357	360	300	360	349	120	0

⁹ 2024. november 22-i magyar–román–osztrák–bolgár–osztrák közös belügyminiszteri találkozáson megállapodottaknak megfelelően.

¹⁰ Kihirdette: 2012. évi XCII. törvény

¹¹ Albánia, Ausztria, Bosznia és Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Magyarország, Moldova, Montenegró, Észak-Macedónia, Románia, Szerbia, Szlovénia

Ahogyan a Frontex keretében, úgy a saját kötelezettségvállalása alapján is Magyarország a határait elérő illegális migrációs útvonalra fókuszál, illetve a 2015-ös illegális migrációs válság volt az a kezdeti időpont, amittől a nagyobb létszámú kontingensek kiküldésre kerültek¹².

Összegzés

Magyarország európai uniós csatlakozása 2004-ben sok változást hozott, azonban az egymás határvédelmét támogató valódi szolidaritás iránti igényt csak a nagyobb, különösen az Európát 2015-ben elért illegális migrációs hullám keltette életre. Ennek egyik eleme, hogy a tagállamok, így Magyarország is próbálja a határvédelmet saját határaitól délebbre kitolni. Ugyanígy az Európai Unió is próbál területén kívül műveleteket folytatni, amire az úgynevezett Frontex státusz megállapodások teremtenek lehetőséget. Státusz megállapodások azonban még csak európai, de nem uniós harmadik országokkal kötöttek¹³. Folyamatosan vannak tervek a műveleteknek, vagy legalábbis a migráció kezelési lehetőségeinek Európán kívülre helyezésére, de az ezzel kapcsolatos – főként belső uniós és politikai – egyeztetések egyelőre nem sok sikerrel zajlanak. De ki tudja? A következő 20 év lehet, hogy pont erről fog szólni.

¹² Kivételt képeznek a 2021-ben Szlovéniába kiküldött 1-1 járőrpárok.

¹³ Észak-Macedónia, Albánia, Montenegró, Moldova, Szerbia

Hajnal Gábor: Nemzetközi határrendészeti feladatok (az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség - European Border and Coast Guard Agency- FRONTEX /2004/ keretein belül, valamint két- és többoldalú megállapodások alapján) 2004-, 2024

44-45. számú kép

A résztvevő országok térképe, valamint magyar határrendészek járőrben

GAÁL ANDRÁS

Az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (European Union Agency for Law Enforcement Training – CEPOL) polgári válságkezeléshez nyújtott támogatása 2000-, 2024

A 21. században már nincs kétség afelől, hogy a bűnelkövetések régen átnyúltak az országhatárokon, de még a kontinenseken is. Ahogy a gazdaságban is előretört és egyeduralkodóvá vált a globalizáció, ugyanúgy a bűnözés is globalizált lett, hiszen a bűnözés sem más, mint a profitszerzés egyik módja. Ilyenformán, ha sikert akarunk elérni a bűnüldözés területén is, akkor ott is egyfajta globalizációra kell törekedni. Szükség van tehát az államok (kontinensek, nemzetközösségek) közötti együttműködésre. Minden ország elemi érdeke a fokozottabb nemzetközi együttműködés, mind a bűnüldözésben, mind a bűnüldözés-tudományban.

Ahogy a CEPOL egyik korábbi igazgatója, dr. Bánfi Ferenc fogalmazott: „Sok szempontból Európa jövőjének záloga, hogy meg tudunk-e felelni a bel- és igazságügy területén jelentkező biztonsági kihívásoknak, és kezelni tudjuk-e a határokon átnyúló bűnözés veszélyét.”

A közös ügy és közös kihívások egységes fellépést tettek szükségessé, nemcsak operatív téren, hanem képzési területen is. Azzal, hogy a határok nyitottá váltak, és a bűnözés egyedi megjelenési formái is exportálhatók lettek, felmerült az igény arra is, hogy az információcserén és közös fellépésen túl a bűnüldözéssel foglalkozó szakemberek a tudásukat is kicserélhessék egymással, és ez által hatékonyabban tudjanak fellépni a határokon átnyúló bűnözéssel szemben. Ezen igény felmerülése okán fogalmazódott meg az egységes európai rendőrképzés gondolata.

46. számú kép
A részt vevő országok

Az Európai Rendőr Akadémia (CEPOL) létrehozásának alapvető célja az uniós országok vezető beosztású tisztjeinek képzése, a tagállami képzést kiegészítő, uniós szintű ismeretek, legjobb gyakorlatok átadásával. Az Európai Unió egyik jelentős vívmánya a szabad mozgás, mely valamennyi uniós polgárt megillet. Ez azonban magával hozta a bűnözés, a bűnelkövetők szabad, ellenőrzés nélküli áramlását is, amivel szemben csak a tagországok rendőrségeinek szorosabb együttműködésével lehet eredményesen harcolni. Ezért volt fontos egy akadémia létrehozása, mely képes arra, hogy a bűnüldözés, bűnmegelőzés, közrend, közbiztonság fenntartása területén – különösen a határon átnyúló vonatkozásokat figyelembe véve – európai szintű megoldási lehetőségeket kínáljon, támogassa a tagországok közötti tapasztalatcserét, illetve a kutatást és a tudományos munkát.

A CEPOL kiemelt célja a tagországok nemzeti rendőrségeinek, a határon átnyúló rendőri együttműködés lehetőségeinek megismertetése, hiszen a sikeres együttműködés alapfeltétele, hogy a tagországok tudják, pontosan mit várhatnak el a partnereiktől, és milyen jogi, szervezeti keretek között tudnak közösen dolgozni. A nemzetközi és uniós jogi ismeretek elmélyítése szintén a kiemelt célok között szerepel.

A rendőri képzés közös, európai dimenziójának megteremtéséről az Európai Tanács 1999-ben döntött, majd 2000/820/JHA határozattal megalapította az Európai Rendőr Akadémiát. Az akadémia működése során világossá vált, hogy a hatékonyság növelése érdekében a szervezetnek saját költségvetést és jogi személyiséget kell kapnia, így a Tanács a 2004/566/JHA határozatával a CEPOL-t európai uniós ügynökséggé alakította.

A CEPOL mozaikszó a francia Collège Européen de Police elnevezésből származik, a szervezet hivatalos angol neve European Police College, magyarul Európai Rendőr Akadémia, amely 2016-tól Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynökség néven működik, megtartva a CEPOL mozaikszót.

A 2006. január 1-jével uniós ügynökséggé alakult hálózat állandó székhelye korábban Bramshill (Egyesült Királyság) volt, majd Magyarország számára nagy siker volt az, amikor 2014-ben sikerült a CEPOL-t hazánkba költöztetni, így azóta a székhelye itt Budapesten található. Az elköteleződésünk a szervezet iránt azóta is töretlen, sőt 2024-ben egy új, nagyobb, korszerűbb székházat is biztosítottunk számukra.

A CEPOL alapfeladata tehát a rendvédelmi képzés és a proaktív reagálás a nemzetközi bűnözésből fakadó aktuális kihívásokra. Mind a CEPOL hosszú távú programjának megfogalmazása, mind az egyes konkrét képzési programok kialakítása során az ügynökségnek figyelemmel kell lennie az európai uniós szakmai és politikai programokban és dokumentumokban megfogalmazott alapelvekre, ajánlásokra és célkitűzésekre, továbbá az ezekben a dokumentumokban nevesített kockázatokra és veszélyforrá-

sokra. Ezen szakmai és politikai keretrendszeren belül alakítja ki az Európai Rendőr Akadémia évről évre a különféle képzési-oktatói tevékenységét (éves/annual program), továbbá folyamatosan fejleszti a tagállamok igényeinek megfelelő szolgáltatói, oktatási, szakértői potenciálját.

A CEPOL-képzéseket három nagy csoportba lehet sorolni. A legnagyobb csoportot a szemináriumok, kurzusok, konferenciák alkotják, melyekből éves szinten körülbelül 100–150-et szerveznek a tagországok, illetve az Ügynökség. Ezeknél a képzéseknél nagy hangsúlyt kap az európai dimenzió, a szervező országon kívül még legalább három támogató ország és több uniós intézmény közösen tartják őket, így erősítve az európai szintű közös gondolkodást. A képzések 25–30 fősek, több más dolog mellett nagy előnyük, hogy lehetőséget biztosítanak az azonos szakterületen dolgozók személyes találkozására, a problémák, nehézségek megvitatására és a legjobb tapasztalatok átadására.

A második nagy csoportba a webinárok tartoznak, melyeket az Ügynökség 2011 óta szervez. A hagyományos szemináriumi képzéssel szemben hátránya, hogy nincs a személyes találkozásból eredő hozzáadott értéke, ugyanakkor előnye, hogy maximálisan 200 fő érhető el alkalmanként. A webinár emellett olcsó is, hiszen nem kell utazni, szállást, ellátást fizetni, minden érdeklődő a saját irodájából be tud kapcsolódni, ráadásul a résztvevők a munkából is csak néhány órára esnek ki.

A képzések harmadik csoportja a csereprogram, ami nem véletlenül az egyik legnépszerűbb CEPOL-termék. Az Ügynökség a pályázók közül a szakterületeknek megfelelően alakítja ki a párokat, akik egyhetes tanulmányi látogatást tesznek egymás szervezeténél. A program lehetővé teszi az azonos szakterületen dolgozók közötti szorosabb kapcsolat kialakítását és más országok lehetőségeinek, módszereinek megismerését.

Az Ügynökség különféle kategóriákba sorolja a tanfolyamok témáit és az európai uniós iránymutatásoknak megfelelően priorizálja azokat. Az Ügynökség folyamatosan monitorozza a bűncselekmények tendenciáit, és annak eredménye, illetve a tagországok javaslatai alapján állítja össze a

prioritást élvező képzési témákat, amelyek közül a teljesség igénye nélkül álljon itt néhány:

- Polgári válságkezelés
- EU rendőri misszió stratégia tervezése
- Közös nyomozócsoporthoz
- Emberkereskedelem
- Kábítószer-kereskedelem
- Illegális migráció és határőrizet
- Civil válsághelyzetek és nemzetközi katasztrófák kezelése
- Közrendvédelem és a tömeggel való bánásmód
- Stratégiai management magas rangú rendőrtisztek számára
- Kiberbűnözés
- Terrorizmus és szervezett bűnözés

A fenti képzési kategóriacsoportok áttekintése alapján egyértelműen látszik, hogy a CEPOL képzési tevékenységével a rendvédelem szinte teljes szegmensét lefedi. A konkrét, speciális területeket érintő kurzusokon (például célkörözési vagy éppen számítógépes bűnözésre fókuszáló képzések) túl a vezetői, kutatói, tudományos, de akár bűnmegelőzési, vagy éppen a rendőr orvosi, emberi jogi szakterületen is magas szintű, naprakész továbbképzési, illetve együttműködési lehetőségeket kínál az Ügynökség az európai országok rendvédelmi és igazságügyi területén tevékenykedő szakemberei számára. A CEPOL a magyar rendőrök, vámosok, köztisztviselők, valamint az oktatással és kutatással foglalkozó kollégák számára is olyan, szinte minden igényt kielégítő minőségi képzési portfólióval rendelkezik, amely kiváló lehetőséget ad a legújabb nemzetközi gyakorlati és kutatói tudásanyag, továbbá a legújabb bűnügyi, közrendvédelmi trendek megismerésére, valamint az európai szintű kapcsolati és hálózatépítési célok megvalósítására.

Gaál András: Az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (European Union Agency for Law Enforcement Training-CEPOL) polgári válságkezeléshez nyújtott támogatása 2000-, 2024

47-48. számú kép

Életkép, valamint Gaál András r. alezredes, Nemzetközi Oktatási Központ Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége Magyar Nemzeti Iroda (CEPOL)

A CEPOL arra törekszik, hogy a rendészeti képzés uniós központja legyen, annak érdekében, hogy a bűnüldöző szervek munkatársait ellássa mindazon készségekkel, amelyekre a ma és a holnap bűnözésének megelőzéséhez és leküzdéséhez szükségük van. Stratégiai célja, hogy a képzésen keresztül egy közös rendészeti kultúrát alakítson ki, és előmozdítsa a rendészeti szakképzés akkreditációját. Mindezek mellett természetesen mint modern EU-ügynökség élen kíván járni a szervezetirányításban is.

FÖLDESZ ÉVA

**A Közép - Európai Rendőr Akadémia
(Mittleuropäische Polizeiakademie- MEPA)
hozzájárulása Európa biztonságához 1992-, 2024**

A Közép-európai Rendőr Akadémia (Mittleuropäische Polizeiakademie – MEPA) a megalakulása (1992) óta eltelt évtizedekben megerősítette a közös vonásokkal, történelmi, társadalmi, kulturális és vallási fejlődéssel rendelkező közép-európai országok – Ausztria, Csehország, Liechtenstein, Magyarország, Németország, Svájc, Szlovákia és Szlovénia – német munkanyelvű, regionális, rendészeti továbbképzési együttműködésének szükségességét.

49. számú kép
A résztvevő országok

Az – Ausztria és Magyarország által alapított – akadémia célja a gyakorlati nemzetközi rendészeti együttműködés elősegítése a szervezett és a határon átnyúló bűnözés elleni harcban, a közös továbbképzés révén. A regionális együttműködés olyan kohéziós eszköz, amelynek célja határokon átnyúló problémák megoldása és a különböző területekben rejlő lehetőségek együttes kiaknázása.

A KERA képzési formái – a tagországok illetékes miniszterei által Budapesten, 2001. május 22-én aláírt alapdokumentum, a „Közös Nyilatkozat” alapján – az alábbiak:²

Bűnügyes tanfolyam

A bűnügyes tanfolyam általános központi témája „*A nemzetközileg releváns bűncselekmények elleni fellépés, megelőzés*”. A KERA Bűnügyes tanfolyamára jelenleg évente egyszer, tavasszal kerül sor. A továbbképzés időtartama 7 hét, ahol a KERA- tagállamok rendőrségi munkatársai közül egy maximum 26 fős nemzetközi csoport részesül gyakorlati jellegű továbbképzésben, amely esetében 4 fő magyar résztvevő delegálására van lehetőség.

50-51. számú kép

Dr. Földesy Éva r. alezredes, osztályvezető, Közép-európai Rendőr Akadémia (KERA), Magyar Nemzeti Iroda, Nemzetközi Oktatási Központ

Speciális (határrendészeti) tanfolyam

A sajátos képzési igény alapján 1995 óta szervezik meg a tagországok a KERA Speciális tanfolyamát (korábban a tagországok határőrségei) a határrendészeti, határbiztonsági feladatokat ellátó rendészeti szakemberek részére.

A képzésre minden év őszén kerül sor, négy hét időtartamban, amelyen országonként, így Magyarországról is maximum 3 fő (összesen 24 fő) vehet részt.

KERA-utószeminárium (Alumni-találkozók)

A KERA-tanfolyamok végzett hallgatói számára a képzés elvégzése után – lehetőség szerint – ötévente nemzetközi ismeretfrissítő utószemináriumokat rendeznek, ahol a KERA- tagországokban tapasztalható, a rendőri együttműködés szempontjából releváns új fejleményekről, valamint a KERA-n belüli újdonságokról kapnak tájékoztatást a képzés keretében.

A KERA szervez továbbá 3–5 napos, rendészeti témájú szakszemináriumokat, évente 8–10 alkalommal, valamint 5–10 napos egyéni szakmai tapasztalatcseréket (hospitációk).

A Közép-európai Rendőr Akadémia képzései az elmúlt több mint 30 évben színvonalas, a gyakorlati életben nélkülözhetetlen új ismereteket nyújtottak a szakma számára, és ez a képzési forma az elkövetkezendő időben is majd hasonló jó eredményeket fog felmutatni a rendészeti szervek együttműködésének erősítése során, melynek kiemelkedő szerepe van nem csak a rendőrség feladatai között, hanem az érintett országok politikai, társadalmi és gazdasági vonatkozásában is.

HORVÁTH GÉZA

**Rendészeti együttműködés a Délkelet-európai
Együttműködési Központ
(Southeast European Law Enforcement Center – SECI):
keretein belül 1999-, 2024**

Történeti áttekintés

A Délkelet-Európai Rendészeti Központ (Southeast European Law Enforcement Center, a továbbiakban SELEC) 2024-ben ünnepelte létrehozásának 25. évfordulóját, a negyedszázados múltra való hivatkozás azonban ténylegesen a Délkelet-európai Együttműködési Kezdeményezés (Southeast European Cooperation Initiative, a továbbiakban SECI) égisze alatt megalapított jogelőd szervezet működésének megkezdésétől számítva igaz.

1999. május 26-án írták alá Bukarestben az országhatárokat átlépő bűnözés megelőzésében és leküzdésében való együttműködésről szóló megállapodást. Ekkor a SECI már egy évek óta működő politikai folyamat volt, az újdonságot csak az jelentette, hogy ezt kiterjesztették a bűnüldözési, határrendészeti és vámigazgatási együttműködésre is. A megállapodás a részes felek hatáskörébe utalta, hogy mely szervezetet jelentik le illetékes nemzeti hatóságként, de a SECI Titkárság jogköre volt a kijelölés megerősítése, illetve őket kellett értesíteni az esetleges módosítási szándékról is.

Az együttműködést koordináló és támogató szervezeti struktúraként jött létre a SELEC jogelődje, a SECI Központ (SECI Center, teljes hivatalos nevén a Délkelet-európai Együttműködési Kezdeményezés Regionális Központja az Országhatárokat Átlépő Bűnözés Leküzdésére), továbbá az

annak működését, valamint a megállapodás végrehajtását felügyelő grémiumként a Közös Együttműködési Bizottság (Joint Cooperation Committee – JCC).

A SECI Központ működése kapcsán viszonylag korán felmerült, hogy az azt létrehozó szerződés sok aspektust nem – vagy nem megfelelően – szabályoz, aminek rendezése nélkülözhetetlen, ezt támasztották alá az Európai Bizottság által 2004-ben készített vizsgálati jelentés megállapításai. Ezeknek a hiányosságoknak a felszámolását célozta az új jogi keretek kidolgozása, ami végül a sokkal részletesebb, a Délkelet-európai Rendészeti Központ létrehozásáról szóló, 2009. december 9-én Bukarestben aláírt egyezményben öltött testet. Ennek az átmeneti rendelkezései mondták ki egyebek mellett azt, hogy a SELEC egyezmény hatályba lépésével hatályát veszti a SECI megállapodás, továbbá ezzel egyidejűleg a SECI minden vagyona, joga és kötelezettsége a SELEC-re száll.

52. számú kép
A résztvevő országok

Szervezeti felépítés

A SELEC működése feletti irányítási, felügyeleti és ellenőrzési jogkört a SELEC Tanácsa látja el, melybe minden tagország egy képviselőt és egy helyettes képviselőt jelöl. A hazai gyakorlat, hogy a Tanács tagját a

Rendőrség, helyettesét a Nemzeti Adó- és Vámhivatal delegálja, a formális kinevezés az érintett rendvédelmi szerv felügyeletét ellátó szakminiszter hatásköre. A Tanács feladata a stratégiai döntések meghozatala, ezek között a SELEC főigazgatójának és igazgatóinak megválasztása, a szervezet költségvetésének és cselekvési tervének jóváhagyása, állásfoglalás a szervezet működésével kapcsolatos jelentős kérdésekben, döntés a harmadik felekkel történő együttműködésről. A döntéshozatali eljárásban minden tagállam egy szavazati joggal rendelkezik.

A SELEC napi működéséért, operatív irányításáért a főigazgató felel, az ő mandátuma 4 évre szól. Munkáját két igazgató, a műveleti igazgató, valamint a jogi és belső ügyek igazgatója segíti, őket 3 évre választja a Tanács. A SELEC által foglalkoztatott szakértők és adminisztratív ügyintézők rendszeresített létszáma mindössze 17 fő, de ebből is több beosztás tartósan betöltetlen.

A minél gyorsabb információáramlás szempontjából kiemelt szerepet játszanak az összekötők. Minden tagállammal szemben elvárás, hogy rendőr és vámos összekötőt is helyezzen ki a Központba, de ennek több tagállam – köztük vámos összekötő hiányában Magyarország – nem felel meg. Az összekötői hálózat tagjai kapcsán fontos kiemelni, hogy ők nem a SELEC menedzsment, hanem a Nemzeti Kapcsolattartó Pont – ez Magyarország esetében a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ – és az őket delegáló rendvédelmi szerv irányítása alatt állnak, onnan kapják a feladatokat, illetve feléjük terheli őket jelentési kötelezettség. A tagállamok mellett egyes operatív partnerek, így az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Olaszország és Szaúd-Arábia is rendelkezik a SELEC elhelyezési körletében kialakított összekötő irodával, de ott az állandó képviselőt csak az első két ország esetében biztosított.

Szorosan véve nem tekinthető a szervezet részének, de annak égisze alatt működő fontos pillér az azt az igazságügyi együttműködés terén kiegészítő platform, a Délkelet-Európai Ügyészeti Tanácsadó Csoport (Southeast European Prosecutors Advisory Group – SEEPAG), amit a délke-

let-európai országok igazságügyi együttműködésének elősegítése érdekében hoztak létre 2003. december 11-12-én, Belgrádban. A csoport munka-értekezleteinek finanszírozása a SELEC költségvetéséből történik, és a SELEC az adminisztratív tevékenységüket is támogatja.

Tagállamok, együttműködők

A SECI megállapodást 12 ország, Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Görögország, Horvátország, Macedónia, Magyarország, Moldova, Románia, Szerbia és Montenegró, Szlovénia és Törökország írta alá. Közülük Szerbia és Montenegró időközben szétvált, a SELEC Egyezményt már önállóan írták alá, így azt eredetileg 13 tagállam hozta létre, de Szlovénia 2013-ban, Horvátország 2018-ban kilépett a szervezetből, ezért annak jelenleg 11 tagállama van.

A SELEC Egyezmény a harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel történő együttműködés sajátos formájaként lehetővé teszi az operatív partneri és a megfigyelői státuszt. Utóbbi az olyan államok és nemzetközi szervezetek számára áll nyitva, amelyek csupán általános együttműködési vagy támogatási szándékukat jelzik, és egyes rendezvényeken történő részvételi lehetőséggel jár. Az operatív partneri státusz ennél magasabb szintű szakmai tartalmat fed, jogot biztosít az operatív tevékenységben történő közreműködésre, valamint személyes adatok és minősített információk cseréjére is.

Az operatív partnerek szűk körébe tartozik az Interpol, az Egyesült Államok, Olaszország, Szaúd-Arábia, Szlovákia, az Egyesült Királyság központi bűnügyi és vámszerve (NCA és HMRC), valamint az ehhez a körhöz tavaly decemberben csatlakozó albán Nemzeti Nyomozó Iroda. Utóbbi érdekessége, hogy ez a szervezet úgy kérelmezte az operatív partneri státuszt, hogy maga Albánia a szervezet tagjaként eleve teljes körű együttműködési lehetőségekkel és jogosultságokkal rendelkezik. Friss fejlemény, hogy a Tanács 2025. februárban írásos eljárás keretében jóváhagyta a szándékát

hivatalosan csak az év elején bejelentő Ausztrália operatív partneri kérelmét is.

Megfigyelői státusza jelenleg 13 országnak és 7 globális vagy regionális nemzetközi szervezetnek van.

A SELEC előtt álló kihívások

Jelen sorok szerzője 2012 óta látja el Magyarország képviselőtét a SELEC Tanácsban. Ennek a bő évtizednek a tapasztalata, hogy a szervezet folyamatosan alapvető szakmai-szervezeti, pénzügyi és személyzeti problémákkal küzd, melyek részben egymásra vezethetők vissza, és öngerjesztő folyamatokat is indukálnak.

A SECI megalakulása idején a tagok közül egyedül Görögország volt egyúttal tagja az Európai Uniónak is, az Europol is még szinte csak az elképzelés szintjén élt, így szakmailag teljesen megalapozott törekvés volt a térség országait – a nemzetközi bűnügyi együttműködés terén akkor szinte egyeduralkodó Interpolnál jobban – összefogó regionális szervezet létrehozása. Néhány éven belül azonban több tagállam is az Európai Unió, illetve az Europol tagja lett, utóbbi pedig a térség számos további államával kötött együttműködési megállapodást.

A SECI és később a SELEC is igyekezett az Europol regionális partnerévé pozícionálni magát, de nem sikerült továbblépni az eseti jellegű együttműködésnél, nincs a két szervezet közötti kapcsolatokat szabályozó szerződés. Az Europol mára már a térség egészét lefedte, minden ország tagja vagy együttműködő partnere, és a SELEC rendelkezésére állónál sokkal szélesebb palettát tud nyújtani az információcsere, az elemzői kapacitás és a műveleti támogatás terén egyaránt. Ez a folyamat vezetett előbb Szlovénia, majd Horvátország kilépéséhez, ami egyértelműen jelezte, hogy a határokon átnyúló szervezett bűnözés elleni nemzetközi együttműködést a klasszikus nyugat-balkáni útvonalon elhelyezkedő országok biztosítottak látják a meghatározó regionális bűnüldözési platform szerepére törő SELEC nélkül is.

A SELEC igyekszik komplementer vagy a regionális jelleget jobban hangsúlyozó szakmai irányokkal operálni, de ennek lehetősége korlátozott. Ráadásul újabb veszély a szervezet jövőjére nézve, hogy az Interpol feladni látszik azt az eddig következetesen hirdetett álláspontját, hogy lyoni központja mellett Európában nincs szükség más képviselőre, és tavaly nem zárkozott el kategorikusan attól a szerb kormányzati kezdeményezéstől, hogy Belgrádban alakítsanak ki egy regionális irodát.

A pénzügyi nehézségek arra vezethetők vissza, hogy a SECI működése idején még nagy összegű, sokszor célhoz vagy feladathoz sem kötött anyagi támogatást nyújtó Egyesült Államok radikálisan csökkentette befizetéseit, azt évek óta az operatív partneri státuszból fakadó kötelező – a SELEC éves költségvetésének 2%-át kitevő – összegre korlátozva. A SELEC menedzsment ezt a tagállamok által befizetendő tagdíj emelésével igyekezett volna kompenzálni, amit viszont a gazdasági nehézségeikre hivatkozó tagállamok sokáig nem hagytak jóvá. A Tanács csak az utóbbi két évben fogadott el a tagdíjak emelésére vonatkozó határozatot, ennek mértéke viszont nagyjából csak az inflációs korrekciónak felel meg. Az emiatt forráshiányos szervezet operatív partnerek és külső támogatók, illetve projektforrások bevonásával próbálkozik, illetve kényszerűen szűkíti szakmai tevékenységének és pénzügyi támogatásának a spektrumát. Utóbbi viszont rontja a szervezet megítélését, csökkenti a tagállamok elkötelezettségét, ami ismét csak negatívan hat mind a szakmai munkára, mind az anyagi lehetőségekre.

Elsősorban az anyagi korlátokra vezethető vissza a személyzeti probléma is. A szervezet három vezetői posztjára még rendszerint több tagállamból vannak pályázók, bár itt is megfigyelhető egyes tagállamok felülreprezentáltsága, a SELEC szakértői és adminisztratív munkaköreit viszont szinte kizárólag románok töltik be. Ennek oka, hogy fizetésük sem kiemelkedő a romániai vagy a bővebb regionális viszonyokat tekintve, ráadásul a szervezet semmilyen egyéb támogatást vagy költségtérítést nem tud nyújtani, így a dolgozóknak többek között a lakhatásukat, egészségügyi ellátásukat és biztosításukat is önállóan, saját költségeikre kell megoldani. Ez a

korlát gyakorlatilag kizárja más tagállamok (akár magasabb szintű tudással rendelkező) szakértőinek a jelentkezését, valamint a multikulturális, eltérő tapasztalatokkal felvértezett szakmai közegből fakadó szinergiák kialakulását, hasznosítását.

Magyar szerepvállalás

Magyarország a SECI Központ 1999-ben történt létrehozásánál a legaktívabb támogatók közé tartozott. Ezt tükrözte, hogy a SECI JCC ülésein rendszerint kiemelt vezetői szintű magyar delegáció vett részt, továbbá a Rendőrség részéről első összekötőként a közbiztonsági főigazgató posztról nem sokkal korábban távozó dr. Bánfi Ferenc tábornok úr került kihelyezésre. Ez a kihelyezés meghatározó volt mind a SECI Központ szakmai prioritásainak, belső munkafolyamatainak kialakítása, mind tábornok úr később, sokkal nagyobb felelősséggel és presztízzsel járó beosztásokig ívelő nemzetközi karrierje szempontjából.

Ebben az időszakban még kihelyezett vámos összekötő is volt, de később az a döntés született, hogy a hatáskörüket érintő kisebb ügyforgalom mellett bukaresti jelenlétük nem indokolt. A fizikai jelenlét hiánya azonban nem jelenti az együttműködésből történt teljes kivonulásukat, a NAV a mai napig folytat nemzetközi bűnügyi információcserét a SELEC csatornáin is, illetve esetenként szakértői képviselőt biztosít munkacsoport üléseken és egyéb fórumokon.

Magyarország 2001. októberben együttműködési megállapodást kötött az Europollal, 2004. májusban az Európai Unió, 2004. szeptemberben az Europol tagállamává vált. A SECI és az Europol egymást kiegészítő funkciója ekkor egy ideig még jól érvényesült, de aztán a SECI a fentiekben vázolt működési problémái, illetve az Europol megerősödése és az Európai Unió túlmutató térnyerése miatt a hangsúly egyértelműen az utóbbi irányába toldódott.

A magyar szerepvállalást az utóbbi években az is negatívan befolyásolta, hogy a Magyarország által koordinált két tematikus munkacsoportból

a gépjárműbűnözés elleni a forráshiány miatti szakmai megszorítások egyik áldozatává vált, a SELEC költségvetésében évek óta nincs forrás a korábbi sikeres szakértői találkozók és regionális akciók megrendezésére. Pozitív ellenpélda a környezeti bűnözés elleni munkacsoport, ahol a Nemzeti Nyomozó Iroda által szervezett TOX akciókat a SELEC is a projekt-alapú – nem mellesleg az Europol is bevonó – együttműködés mintapéldájának tekinti, és ekként kommunikálja.

A SELEC és a magyar rendvédelmi szervek közötti kapcsolatok egyik felülete az ügycentrikus együttműködés, a másik a részvétel a tematikus munkacsoportok tevékenységében, ezeket egészíti ki és támogatja a magyar stratégiai érdekek képviselete a Tanács ülésein. Ezek közül a hazai bűnüldözési érdekek támogatását egyértelműen az ügycentrikus együttműködés szolgálja a legjobban. Ez alatt nemcsak – sőt, elsősorban nem – a klasszikus információcsere értendő, hanem a műveleti találkozók lehetősége is. Ez az a „piaci rés”, ahol a SELEC még mindig az Europol előtt jár, mert kisebb adminisztrációval és gyorsabb átfutási idővel tető alá hozható egy olyan, kiemelt bűnügyhöz kapcsolódó személyes szakmai egyeztetés, amelynek legalább két tagállam az érintettje, ha az ügyhöz kapcsolódó információcserét SELEC csatornán folytatják. Az anyagi korlátok természetesen itt is érvényesülnek, éves szinten nagyjából 50 ilyen találkozót tud megfinanszírozni a szervezet, de ebből minden évben 4-5 magyar részvétellel – és sokszor magyar kezdeményezésre – valósul meg, hazai felderítéseket és nyomozásokat előmozdítva. Ennek az együttműködési lehetőségnek hazai hasznélvezője elsődlegesen az NNI, de a NAV és vármegyei rendőr-főkapitányság is vette már hasznát.

Hogyan tovább?

A tagállamok egy évtizednyi ellenállás után megszavazták a tagdíjmelést, projektek és új operatív partnerek révén is sikerült pótlólagos forrásokhoz jutni, de egyértelmű kitörési pont továbbra sem látszik. A javuló költségvetési helyzet mellett is még mindig sokkal szűkebb a tevékenységi kör

annál, mint amit a SELEC vezetése szeretne, és maguk a tagállamok is elvárnának, de még annál is, amit a szervezet pár éve tudott nyújtani. Ehhez csak egyetlen adalék: a nyolc munkacsoport közül 2024-ben már csak három tudott ülésezni anyagi okok miatt.

A SELEC nem tudta kiharcolni azt a regionális szerepet, amit akár a SECI létrehozásánál, akár a SECI-SELEC átalakulás időszakában vizionáltak az ötletgazdák. Ennek a szerepnek a betöltését meglátásom szerint nemcsak az Europol regionális térhódítása akadályozza, hanem maga a SELEC is, mert azzal, hogy részben szakmai, részben anyagi megfontolásokból a régiótól távol eső harmadik feleket von be operatív partnerként vagy megfigyelőként, fellazítja a regionális jelleget. Ez önmagában nem feltétlenül lenne probléma, egy prosperáló szervezet esetén még logikus lépés is az ilyen fajta terjeszkedés, de a SELEC semmilyen – sem humán, sem anyagi – tekintetben nem rendelkezik a régió túlmutató szerepvállaláshoz szükséges erőforrásokkal. Meglátásom szerint ez a stratégia a SELEC menedzsment részéről inkább a regionális szerephez kapcsolódó nehézségek kompenzálását (és bizonyos fokig megoldását) célozza.

A hazai rendészeti struktúrának a külkapcsolati stratégia és a nemzetközi együttműködési prioritások meghatározásáért felelős vezetői tisztában vannak a szervezet elhúzódó nehézségeivel és a kiútkeresés korlátaival. Részben erre is vezethető vissza, hogy huzamosabb ideje már nem ambicionáljuk magyar szakember jelölését a SELEC valamelyik vezetői pozíciójára. Az viszont megkérdőjelezhetetlen, hogy a szervezet fentiekben vázolt nehézségei ellenére is biztosít olyan együttműködési lehetőségeket, amelyek előmozdíthatnak hazai – vagy a térség más országaiban folyó, de magyar érintettségű – felderítéseket, nyomozásokat. Ezekkel a lehetőségekkel mindenképpen célszerű tisztában lenni és élni.

VARGA GÁBOR

**A Nemzetközi Rendészeti Akadémia
(International Law Enforcement Academy-ILEA)
szerepe a nemzetközi biztonság erősítésében 1995-, 2024-**

A budapesti Nemzetközi Rendészeti Akadémia (továbbiakban ILEA, Akadémia) az Amerikai Egyesült Államok és a Magyar Köztársaság Kormányának megállapodása értelmében 1995. április 24-én jött létre. Az ILEA működéséhez szükséges szolgáltatásokat a Nemzetközi Oktatási Központ (a továbbiakban NOK) biztosítja. A NOK és az ILEA igazgatója a fent említett Megállapodás alapján működnek együtt.

Az ILEA megalapításának célja az Amerikai Egyesült Államok és a világ különböző országainak rendészeti szervei közötti együttműködés kereteinek kialakítása, fejlesztése volt annak érdekében, hogy az országokon átívelő szervezett bűnözés elleni közös fellépés támogatásával a demokratikus kormányzást, a társadalmi, politikai és gazdasági stabilitást elősegítse.

Az Akadémiát az Amerikai Egyesült Államok kormánya által kinevezett amerikai igazgató vezeti. Az igazgató irányítja az ILEA szervezeti egységeinek szakmai tevékenységét és azok együttműködését.

Az ILEA-nak magyar igazgatója nincs, azonban az együttműködés az ILEA vezetői és a NOK igazgatója között mind szakmai, mind emberi szempontból kiváló. Az Akadémia irányítása során a kommunikáció és a szakmai egyeztetés a felek között folyamatos. A felek együttes szándéka az Akadémia működésének, fejlődésének biztosítása, a kiváló oktatási színvonal fenntartása.

Az ILEA állománya az amerikai és a magyar titkárság munkatársaiból tevődik össze. Az Amerikai Titkárság állománya az USA nagykövetség al-

kalmazottaiból, valamint szerződéses jogviszonyban lévőkől áll, a Magyar Titkárság a NOK osztály jogállású szervezeti egysége hivatásos állományú rendőrtisztekkel és rendvédelmi igazgatási alkalmazottakkal.

Az ILEA képzési programjában szereplő kurzusokon egyszerre általában 30-40 fő vesz részt, 3-4 országból.

Az egy évben megvalósuló körülbelül 40 képzés során az Amerikai Egyesült Államok rendészeti szerveinek képviselői találkoznak meghatározott témakörben Kelet-Közép Európa, Ázsia, Afrika, valamint a volt szovjet tagállamok rendőri, ügyészi és bírói delegáltjaival. A különböző témaspecifikus kurzusok célja a tudás és információ átadása/cseréje mellett a személyes és munkakapcsolatok kialakítása a határokon átívelő bűnözés elleni harc hatékonyabbá tétele érdekében. Kiemelt témák a képzések során többek között a korrupció elleni küzdelem, a kiberbiztonság, a határvédelem és emberkereskedelem, de szerepel az órarendben (a teljesség igénye nélkül) a gyűlölet bűncselekmények, a vezetéselmélet, a gazdasági nyomozások és a vadélet biztonságának kérdése is.

Az ILEA képzéseivel kapcsolatban önálló jelentkezésre nincs lehetőség, a hallgatók kiválasztása kizárólag a nagykövetségek meghívása alapján lehetséges. A meghívást a célországbeli USA nagykövetség küldi ki a rendészeti szervek vezetőinek, majd a meghívó alapján a szervek vezetőinek feladata a hallgatók kiválasztása. A jelöltek az Amerikai Egyesült Államok kormánya és az adott ország Külügyminisztériuma által lefolytatott további ellenőrzéseken mennek keresztül.

53-54. számú kép

Életkép, valamint Varga Gábor r. alezredes, Nemzetközi Oktatási Központ Nemzetközi Rendészeti Akadémia Magyar Titkárság

A magyar rendőr hallgatók vonatkozásában az USA magyarországi nagykövetsége az adott kurzus leírását tartalmazó meghívót küld az Országos Rendőr-főkapitányságnak (továbbiakban ORFK), amelyben kifejti, hogy milyen létszámban és mely szakterületen tevékenykedő rendőrtisztek részvételére van lehetőség. A meghívó alapján a hallgatók kiválasztása az ORFK feladata.

A budapesti Nemzetközi Rendészeti Akadémia éves órarendjét, az abban szereplő képzések témáit, valamint a képzést tartó ügynökségeket az Amerikai Egyesült Államok illetékes szervei határozzák meg, egyeztetve az Akadémia vezetésével.

A budapesti ILEA összekötő szerepet lát el a magyarországi rendészeti szervek és az USA illetékes szervei között a képzésekkel kapcsolatban felmerült igények továbbításában.

Az ILEA működtetése során az elsődleges szempont a hallgatók ellátása, kényelme, az oktatási körülmények színvonalának folyamatos fejlesztése. Ennek érdekében minden évben jelentős beruházásokat, korszerűsítéseket, felújításokat finanszíroznak amerikai költségvetésből, vagy az amerikai és magyar fél által a költségeket megosztva.

Idén 30. éve, hogy a budapesti Akadémia négy másik ILEA-val és egy képzési központtal együtt világszerte a nemzetközi bűnözés elleni közös harcot szolgálja töretlenül a képzések és ezzel az országok közötti kapcsolatkialakítás lehetőségének megteremtésével.

EGRI RÓBERT

A Belügyminisztérium hatáskörébe tartozó nemzetközi rendőri tevékenység nemzetközi egyezmények és kétoldalú megállapodások alapján

Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény (PCC SEE)

A Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezményt (a továbbiakban: PCC SEE, keret megállapodás) 2006. május 5-én Bécsben, az Európai Unió Tanácsának osztrák elnöksége alatt írta alá hét ország: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Macedónia, Moldova, Montenegró, Románia és Szerbia. Az Egyezmény 2007. október 10-én lépett hatályba, utóbb 12 tagra bővült, letéteményese Szerbia lett. Tagjai közül 6 uniós tagállam (Ausztria, Bulgária, Horvátország, Magyarország, Románia, Szlovénia), továbbá 6 nem EU-tag.

A PCC SEE által szabályozott fő együttműködési formák: információcsere, határon átnyúló (forró nyomon) üldözés, határon átnyúló megfigyelés, ellenőrzött szállítás, fedett nyomozó alkalmazása, tanúvédelem, DNS-profilok és egyéb azonosítási anyagok átadása és összehasonlítása, közös nyomozó csoport létrehozása, közös határ menti járőrszolgálat, valamint közös központokban történő együttműködés. A PCC SEE a felsorolt együttműködési formák kereteit és nemzetközi jogi alapját teremtette meg. A PCC SEE-t Magyarországon a Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény kihirdetéséről szóló 2012. évi XCII. törvény hirdette ki 2012 júliusában, a hatálybalépés időpontja 2012. december 11.

A fenti együttműködés továbbfejlesztéseként 2018. szeptember 13–14. között Bécsben megrendezett miniszteri szintű konferencián Magyarország részéről is aláírásra került a Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény Szerződő Felei közötti, prümi mintára megvalósuló, DNS-adatok, daktiloszkópiai adatok és gépjármű-nyilvántartási adatok automatizált cseréjéről szóló Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás), valamint annak Végrehajtási Megállapodása. A Megállapodást és annak Végrehajtási Megállapodását, Szlovénia és Bosznia-Hercegovina kivételével, minden szerződő fél aláírta a konferencia keretében.

Az Európai Bizottság 2019. október 11-én kötelezettségszegési eljárást indított Magyarországgal, Ausztriával, Bulgáriával és Románia ellen a Megállapodás uniós joggal való összeegyeztethetőségének hiánya miatt. A Bizottság álláspontja szerint a Megállapodás a hatályos uniós szintű prümi típusú adatcsere megkettőződését jelenti, mivel nem teszi egyértelművé, hogy az uniós tagállamok közötti adatcsere az uniós jog, és nem a Megállapodás alapján történik.

A 2019. október 16–17-én Szarajevóban megtartott ülésen a tagállami szakértők egyhangúlag támogatták az osztrák javaslatot. Ausztria a csatlakozási záradék módosítása és a Bizottság aggályainak eloszlatása érdekében a Megállapodás módosításáról szóló jegyzőkönyvet javasolt: a Délkelet-európai Rendőri Együttműködési Egyezmény Felei között létrejött, a DNS-adatok, a daktiloszkópiai adatok és a gépjármű-nyilvántartási adatok automatizált cseréjéről szóló Megállapodás módosításáról szóló Jegyzőkönyv (a továbbiakban: Jegyzőkönyv) elfogadása szükséges.

Annak érdekében, hogy a kötelezettségszegési eljárást a Bizottság megszüntesse az EU-tagsággal rendelkező szerződő felekkel szemben, több körben is tárgyalást folytattak a Megállapodás megfelelő módosításával kapcsolatban.

A Jegyzőkönyvet Magyarország a 22. Miniszteri Bizottsági ülésen 2021. november 30-án írta alá, melyet az Igazságügyi Minisztérium közbenjárásával jeleztünk a Bizottság felé. 2022. március 21-ével minden szerződő fél aláírta a Jegyzőkönyvet.

A közelmúltban megrendezett üléseken gyakran felmerülő témák: a megállapodások ratifikálása, illegális migráció a Nyugat-Balkánon keresztül, a Megállapodás csatlakozási záradékának módosítása.

Salzburg Fórum

A Salzburg Fórum közép-európai biztonsági partnerségként alakult meg 2000-ben Ausztria kezdeményezésére. Magyarország az alapító országok között szerepelt. Jelenleg 9 ország vesz részt a Fórumon: Ausztria, Bulgária, Horvátország, Csehország, Magyarország, Lengyelország, Románia, Szlovákia és Szlovénia. A magas szintű ülésekre rendszeresen meghívást kapnak a nyugat-balkáni országok és Moldova is, mint a Salzburg Fórum Barátai csoport.

A Fórum eredeti célja a regionális együttműködés megerősítése volt a belső biztonság területén, valamint a Salzburg Fórum partnereinek a támogatása az EU-csatlakozásra való felkészülésükben. Az együttműködés most a következő három szintre összpontosít:

1. Együttműködés és lobbizás az EU-n belül (például egy Salzburg Fórum tagállam EU-elnöksége idején. Együttműködés a bel- és igazságügyi terület jövőbeni fejlesztését illetően.);
2. Együttműködés regionális szinten (például rendőrségi együttműködési központok, operatív szakértői értekezletek és munkacsoportok);

Egri Róbert: A Belügyminisztérium hatáskörébe tartozó nemzetközi rendőri tevékenység nemzetközi egyezmények és kétoldalú megállapodások alapján

3. Együttműködés harmadik országokkal (például a származási országokkal való együttműködés az illegális migráció elleni küzdelemben).

A Salzburg Fórum legutóbbi miniszteri konferenciája 2024. október 23–24. között került megrendezésre Bulgáriában (Szófia), hiszen a 2024-es év második felében Bulgária töltötte be az elnöki szerepet.

A miniszteri konferencián a szervezett bűnözés elleni közös fellépésről, a migráncsempészet és az illegális migráció elleni küzdelemlről egyeztettek a résztvevők, valamint elfogadták a Közös Nyilatkozatot.

2025-ben Horvátország vette át az elnökséget, amely folytatja a bolgár elnökség munkáját az embercsempészet és az emberkereskedelem megelőzése kapcsán. Prioritást jelent majd a külső határok védelmének erősítése, a menekültügyi rendszer megerősítése, a Frontex kapacitásainak hatékonyabb becsatornázása, a kifelé irányuló politikák harmonizálása, a szervezett bűnözői csoportok és a kábítószer-csempészet elleni küzdelem fokozása, a környezeti bűncselekmények elleni fellépés.

A horvát elnökség a következő miniszteri konferenciát a 2025. április és június közötti időszakban szeretné megtartani Zágrábban, a pontos időpontról később adnak tájékoztatást.

A Belső Biztonsági Alap

A Belügyminisztérium hatáskörébe tartozó Belső Biztonsági Alap keretében finanszírozott projektek részeként 2017 és 2024 között összesen 16+1 (NAV) fő összekötő tisztviselői került ki-helyezésre 8+1 projekt keretében.

Helyszínek és kedvezményezettek:

- Törökország (Isztambul, Ankara) – Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda

- Egyesült Királyság (London) – ORFK Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ
- Hollandia (Hága) – Terrorelhárítási Központ, Nemzeti Információs Központ, illetve egy új projekt keretében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal is helyezett ki összekötőt az Europolhoz.
- A 16 fő kihelyezésével érintett projektek összértéke közel 771 M Ft volt.

Az összekötő tisztviselők szakmai feladataikat elsősorban a következő bűnügyi szakterületekhez kapcsolódva végezték:

- súlyos és szervezett, határon átnyúló bűnözés, Europol, Európai Multidiszciplináris Platform a Bűnügyi Fenyegetettségek Ellen (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats – EMPACT) prioritások
- kiberbűnözés – beleértve:
 - a) kibertámadások,
 - b) gyermekek online szexuális kizsákmányolása,
 - c) bankkártya-csalások,
- emberkereskedelem;
- kábítószer-kereskedelem;
- migránssempészség;
- szervezett vagyon elleni bűncselekmények, csalás, gazdasági és pénzügyi bűncselekmények – beleértve:
 - a) bűnözés finanszírozása, pénzmosás, vagyonvisszaszerzés,
 - b) szellemi alkotáshoz kapcsolódó bűncselekmények, áru- és fizetőeszköz-hamisítás,
 - c) hiányzó kereskedő útján elkövetett csalás (Missing Trader Intra Community – MTIC),
 - d) jövedéki csalás.
- Terrorizmus – beleértve:

Egri Róbert: A Belügyminisztérium hatáskörébe tartozó nemzetközi rendőri tevékenység nemzetközi egyezmények és kétoldalú megállapodások alapján

- a) a terrorizmus-finanszírozást és
- b) a PNR (utas-nyilvántartási adatállomány) használatát is.

A belügyi összekötők szerepe a Belügyminisztérium Nemzetközi és Uniós Helyettes Államtitkár szakmai irányítása alatt

A belügyi összekötőket a Belügyminisztérium a kilencvenes évektől akkreditálja a különböző állomáshelyekre. Korábban Brüsszel, Hága, Kijev, Zágráb és Moszkva voltak az állomáshelyek.

Jelenleg a Belügyminisztérium nyugat-balkáni belügyi attaséja Szkopjében, Észak-Macedónia fővárosában rezidens. Szolgálati helye Magyarország szkopjei nagykövetsége. Innen látja el összekötői feladatait a következő nyugat-balkáni országokkal: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Macedónia, Koszovó és Montenegró. A posztot 2024. január elsejétől Erdős István tű. ezredes tölti be.

A belügyi attasé fő feladata Magyarország és a fent felsorolt nyugat-balkáni országok között a Belügyminisztérium és az önálló belügyi szervek kompetenciájába tartozó területeken az információáramlás biztosítása, az együttműködés segítése és koordinációja.

Feladatai részleteiben az alábbiak:

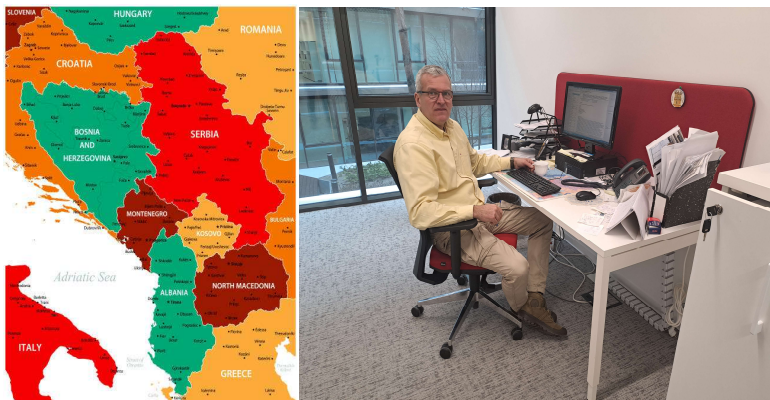
- Képviseli a fogadó ország hatáskörrel rendelkező szervénél a Belügyminisztériumot.
- Tevékenyen közreműködik és elősegíti a kétoldalú nemzetközi szerződésekben foglalt feladatok megvalósítását, aktívan részt vesz a belügyi szakterületet érintő, előkészítés alatt álló állam- és kormányközi szerződésekkel összefüggő találkozók szervezésében, lebonyolításában, a szakértői tárgyalások munkájában.

- Szervezi, intézi és végrehajtja a Belügyminisztérium, valamint az önálló belügyi szervek vezetői szintű látogatásaival és a fogadó ország hatáskörrel rendelkező szervei vezetőinek magyarországi hivatalos látogatásaival összefüggő programszervező és előkészítő munkát. Szükség szerint részt vesz a tárgyaló delegáció munkájában.
- Folyamatos tájékoztatást ad a fogadó ország közbiztonsági, határrendészeti helyzetéről, vonatkozó jogi szabályozásának változásáról, a fogadó ország szerveinél történt változásokról.
- A fogadó ország kérésére a magyar jogszabályok által lehetővé tett mértékig, a küldő szerv tájékoztatása mellett tájékoztatást nyújt a magyar közbiztonsági helyzetről, a magyar jogi háttérrel, a magyar szerveknél bekövetkezett személyi változásokról.
- Megismeri és tájékoztatást ad a fogadó ország feladatkörrel rendelkező minisztériumai és rendészeti szervei stratégiájáról, célkitűzéseiről, figyelemmel kíséri nemzetközi kapcsolatainak alakulását, beszámol annak fő irányairól, jellegzetességeiről.
- Közreműködik a két ország erre felhatalmazott közvetlenül, konkrét ügyekben együttműködő szervei által tartott szakértői találkozók munkájában, a konkrét ügyekre vonatkozó megkeresések teljesítésében.
- Elősegíti a magyar szervek által igényelt információk beszerzését.
- Együttműködik és folyamatosan kapcsolatot tart, és arról rendszeresen beszámol harmadik országok hasonló feladatot ellátó képviselőivel.
- Végzett munkájáról (mennyiség, jelleg), a felkérések, utasítások, megkeresések teljesítéséről, kapcsolatrendszeréről és kapcsolatépítéséről évente, utasításra soron

Egri Róbert: A Belügyminisztérium hatáskörébe tartozó nemzetközi rendőri tevékenység nemzetközi egyezmények és kétoldalú megállapodások alapján

kívül beszámol az európai uniós és nemzetközi helyettes államtitkárnak.

- Ellátja az utasításra jogosultak által meghatározott egyéb feladatokat – kivéve, ha azzal bűncselekményt követne el – és a munkakörhöz kapcsolódó eseti feladatokat.

55-56. számú kép

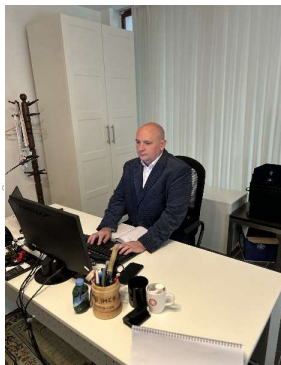
A belügyi attassék telepítésének helyszínei, valamint Dr. Egri Róbert

BULEJSZA TAMÁS

Magyar belügyi összekötőtiszt Törökországban 2021–2024

Törökország évszázadok óta híd kelet és nyugat között. Földrajzi elhelyezkedésénél fogva fontos kereskedelmi útvonal Ázsia, a Közel-Kelet és Európa kereszteződésében, valamint hosszú határai miatt az embercsempészás és kábítószer-kereskedelem elsődleges tranzit- és célországa, de nem szabad megfeledkeznünk az államhatáron átnyúló szervezett bűnözés és terrorizmus jelentette fenyegetésről sem. Az elmúlt évben felértékelődött a magyar és a török rendőrség közötti együttműködés szerepe. Igény merült fel a kapcsolatok fejlesztésére, szélesedett az együttműködés területe, amely a szervezett bűnözés egyre több formáját érinti.

A magyar – török viszonylatban jelenleg érvényben lévő együttműködési megállapodás sorolja fel azokat a bűncselekmény-kategóriákat, amelyekben a két ország rendészeti szerveinek együttműködése kiemelt fontossággal bír a hatékony nemzetközi bűnmegelőzés és bűnüldözés terén. Ezek jellemzően határon átnyúló szervezett bűnözési formák, mint például terrorizmus, illegális migráció, a kábítószeres vagy pszichotróp anyagok és az előállításhoz használt prekurzoraik illegális előállítása és csempészete, a fegyverek, kulturális és természeti vagyontárgyak és áruk csempészete, valamint a számítógépes bűnözés.

terrorizmus mára a technika, információtechnológia

Törökország a kábítószer-kereskedelem szempontjából kiemelt helyen fekszik, mivel azon túl, hogy célország is, a keletről nyugatra, illetve a nyugatról keletre csempészett kábítószerek tranzitországa is. Hazánk földrajzi elhelyezkedésénél fogva mindkét irányú csempésztútvonalban érintett, a csempészek hazánk határait átlépve vesznek részt a csempészésben. Az illegális áru depózásában, terjesztésében a hazánkban, főként Budapesten élő török kisebbség is szerepet játszhat.

2019-ben szervezett vezetői delegációk látogatása során együttműködésre alkalmas területként került azonosításra a titkosítás problematikája, a virtuális valuták kérdésköre, a „DarkWeb” elleni küzdelem, valamint a forenzikus munka, a tapasztalatok átadása, közös képzések végrehajtása.

2019-ben több magyar rendőri delegáció tett látogatást Törökországban. Ezek célja Törökországgal elsősorban a bilaterális nemzetközi bűnügyi együttműködés eredményességének és intenzitásának fokozása, valamint a központi illegális migráció elleni egységek közötti munkakapcsolat elmélyítése, információk megosztása, közös ügyek azonosítása volt. A magyar kezdeményezés fogadókésztségre talált Törökországban, amit a magyar delegációkkal folytatott tartalmas szakmai megbeszéléseken túlmenően az is alátámaszt, hogy a projekt ideje alatt több török delegáció is ellátogatott hazánkba. A török és magyar delegációk összetétele rendőri felsővezetőkől állt, ami jó indikátora lehet annak, hogy a két ország közötti együttműködés erősítését magas szinten is kiemelten fontos feladatnak tekintették Törökországban is.

A megbeszélések során a török partner több alkalommal is hangsúlyozta a személyes kapcsolatok kialakításának jelentőségét, az információcsere és a közös bűnüldöző tevékenység (tükör vagy párhuzamos nyomozások) folytatását. Kiemelték, hogy a nemzetközi bűnügyi együttműködés csatornáin bonyolított információcsere nehézkes, lassú, ezért a nyomozó szervek közötti közvetlen kapcsolatok kialakítását szorgalmazzák. Ennek alapköveként a kölcsönös bizalmon alapuló együttműködést hangsúlyozták, melynek kiépítéséhez jelentősen hozzájárulnak a kétoldalú összekötőtisztek.

De kik azok az összekötőtisztek? A bűnüldöző szervek a másik fél illetékes bűnüldöző szervének hozzájárulásával határozott időtartamra összekötő tisztviselőt helyezhetnek egymás bűnül-

döző szerveihez. Ennek elsődleges célja a bűnügyi együttműködés meggyorsítása, valamint a folyamatos segítségnyújtás biztosítása. Az uniós tagországok régóta küldenek összekötőtiszteket olyan országokba, ahol egy adott bűnözési forma megerősödése a küldő országra kockázatot jelent, vagy a korábban alkalmazott együttműködési forma már nem eredményes. Az összekötőtiszt személyes jelenlétével és kapcsolatain keresztül képes az információcsere felgyorsítására, az együttműködő felek közötti bizalom erősítésére és újabb együttműködési területek azonosítására.

Az összekötők kihelyezése természetesen azon országok vonatkozásában jelent meg először, ahol a kriminalitás magas fokon volt jelen, vagy az addigi együttműködés nem volt eredményes, és így a bűnüldözési feladatok mellett szükség volt a személyes kapcsolatok kiépítésére is. Az, hogy kábítószer vonalon történtek az első lépések, annak tudható be, hogy az említett időszakban fokozottan erősödött az európai kábítószer-kereskedelem, és az addig alkalmazott együttműködési formák már nem hoztak kielégítő eredményeket.¹ Az összekötőknek kiemelt szerepük van az együttműködés megindításában, hiszen erre a kapcsolattartásra lehetett felépíteni a később létrehozott rendszert. Ezen túlmenően fontos biztosíték az összekötő személye arra is, hogy az információ mindig a legmegfelelőbb kezekbe kerüljön, és ezért természetesen az együttműködő országok is sokkal szívesebben adták át egymásnak még a bizalmas információikat is.

Az összekötői hálózat további előnye, hogy közvetlenebbé teszi az információcserét, ami ezáltal egyben gyorsabbá is válik. Mivel minden összekötőtiszt jól ismeri a saját jogrendszerét és szabályozóit, kielégítően tudja ellátni a küldő állam megfelelő szakmai érdekképviselését. Az információcserén és az operatív akciók lebonyolításához szükséges segítségnyújtáson túl értékeléseket és bűnügyi elemzéseket is készít, ami segíti mind a fogadó, mind a küldő ország munkáját. Ez ma már igen kifinomult

¹ Uo.

módszerrel teszi lehetővé a rendszert alkalmazó országok tekintetében a nyílt és az operatív bűnügyi információk cseréjét és a nyomozások koordinálását.

Az összekötőtiszti hálózat rövid idő alatt a legsikeresebb eszköznek bizonyult a nemzetközi bűnözés elleni harcban. Alapjául szolgált annak a felismerésnek (ma már alapelv), hogy szervezet ellen csak szervezettel, hálózat ellen csak hálózattal lehet felvenni a harcot.² Az összekötőtiszt személye nagyban hozzájárulhat a nemzetközi bűnügyi együttműködés sikeréhez, és ahogyan már fentebb szerepelt, fontos hangsúlyozni, hogy a török fél kifejezetten előnyben részesíti a személyes, bizalmi alapon működő kapcsolatokat.

Törökország EU-csatlakozási tárgyalássorozatának megszakadása, a napjainkra a közel-keleti válságövezetekben folyó nagyhatalmi csatározások, ellentétes érdekek mentén kialakuló politikai viszonyok nagyban befolyásolják az ország nyugati kapcsolatait. Ez megmutatkozik a rendőri együttműködés terén a török részről az EU-val és intézményesített rendészeti/bűnügyi szervezettel szemben mutatott szkepticizmusban is. Az Európával megkötött megállapodás értelmében török rendőr összekötőtiszt dolgozik az uniós szervezet hágai központjában, de ő csak stratégiai kérdésekben kap szerepet. A török–EU-kapcsolatok jelenlegi helyzetében nem is valószínű, hogy ezen az egyébként igen hatékony csatornán műveleti együttműködést folytassunk a török rendészeti/bűnügyi szervekkel.

A magyar–török relációban megvalósuló műveleti információcsere intenzitása korábban nem volt túl jelentős. Ennek egyik oka, hogy az információcserére rendelkezésre álló csatornák egyike sem biztosította a műveleti információk azonnali, akár valós idejű továbbítását. A magyar–török viszonylatban az egyetlen műveleti együttműködésre és minősített adatok továbbítására alkalmas

² U.o.

(SELEC) csatorna mellett szükségessé vált egy alternatív, természetében más, (bilaterális) személyes kapcsolatokon, közvetlen kapcsolattartáson, bizalmi alapon működő, intenzívebb információcserét lehetővé tevő csatorna kialakítása egy magyar rendőr összekötőtiszt törökországi kihelyezésével.

Hogy miért is fontos az összekötőtiszt szerepe, azt hadd mutassam be egy szomorú példával. Korábban a szerb rendőrséggel folyó közös munka jobbra a határ menti megyék bűnügyi és határrendészeti együttműködésében merült ki. Az információcsere-re rendelkezésre álló Interpol- és SELEC-csatorna nem tette lehetővé műveleti, minősített információk valós idejű cseréjét. Ennek hiánya a 2009 őszén történt sajnálatos esemény nyomozása során is megmutatkozott, amikor 15 migráns fulladt a Tisza folyóba egy sikertelen illegális határátlépési kísérlet során. Az ügy nyomozását az elkövetők azonosítását egy személyes kapcsolatokra épülő, intenzív adatcserével jelentősen fel lehetett volna gyorsítani. A magyar összekötő belgrádi kihelyezésére 2011-ben került sor, aki a kiépített kapcsolatrendszerén keresztül lökést adott a magyar–szerb rendőri együttműködésnek.

Hazánk részéről korábban két alkalommal történt összekötőtiszt kihelyezése Törökországba, de a kihelyezések egyike sem valósult meg hosszabb távon, ami egy jól működő együttműködés kialakításához, fenntartásához nélkülözhetetlen lenne.

Az ORFK költségvetése terhére 2010–2015 között helyeztek ki rendőr összekötőt Ankarába. Mandátumának lejártakor azonban nem került sor újabb összekötő kihelyezésére. Ezt követően 2017 májusában egy Belügyi Alapok projekt keretében helyeztek összekötőtisztet Isztambulba. Delegálásának célja elsősorban az volt, hogy a Törökországgal felmerülő műveleti információcsere biztosított legyen, azonban egyéves kihelyezése nem hozta meg az elvárt eredményeket, így utódlására nem került sor.

A török fél üdvözölte a magyar összekötőtiszt isztambuli kihelyezését, több találkozón kinyilvánította a hazánkkal történő

együttműködési szándékát. Ez megmutatkozott megkereséseinkre adott válaszaikban, a szakmai delegációk utazásának szervezésében.

Az Isztambulba kihelyezett összekötőtisztre tekintettel a török fél döntött egy török rendőri összekötőtiszt magyarországi kihelyezéséről, aki 2018-ban kezdte meg munkáját hazánkban. A török összekötő viszonyossági alapon történt delegálása egyértelmű rendőr diplomáciai sikerként értékelhető, és jelzi a török rendőrség együttműködési szándékának komolyságát. A budapesti török rendőr összekötőtiszt több alkalommal nyújtott segítséget információcseréhez, szakmai delegációk, műveleti találkozók megszervezéséhez. Jelenlétével intenzívebbé, közvetlenebbé vált a kapcsolat a két ország rendőrsége között. Ennek, illetve a fentiekben felsorolt magas szintű vezetői találkozóknak az eredményeként Törökország 2020-ban újabb összekötőt helyezett ki Budapestre, aki a Török Csendőrség képviseletét látja el. Így jelenleg Budapesten két török összekötőtiszt dolgozik.

A magyar–török rendőri együttműködés szükségességét felismerve hazánk harmadik alkalommal a „*Magyar rendőri összekötőtiszt kihelyezése Törökországba*” elnevezésű projekt keretében Ankara állomáshelyre helyezett ki rendőr összekötőtisztet 2021. június 16-án. A projekt 2023. december 31-én befejeződött, azonban a Belügyi Alapok 2021–2027-es programozási időszakának keretében újabb támogatási kérelmet nyújtottak be, amelyet a Fellelős Hatóság pozitívan bírált el, így a kihelyezést 2025. június 15-ig meghosszabbították. Az új projekt a Belügyi Alapok 2014–2020 pénzügyi időszakában megvalósult és lezárt korábbi sikeres projektekre épül, az abban megvalósult tevékenységek továbbfejlesztésére irányul.

Az ankarai rendőr összekötőtisztet a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM), valamint a Készenléti Rendőrség (KR) között megkötött együttműködési megállapodás alapján hazánk ankarai külképviseletén helyezték el.

Törökországban jelenleg 103 fő (plusz 40 fő helyi asszisztens) összekötőtiszt állomásozik a világ 29 országából. Van köztük rendőr, határőr, vámós, ügyészi/igazságügyi, migrációs és repülőtéri összekötőtiszt, valamint vízumtanácsadó, okmányszakértő is. A valós létszámuk ennél magasabb, mivel vannak olyan országok, (például Kína, Azerbajdzsán, Irán) amelyek állomásoztatnak összekötőket az országban, de ők gyakran nyelvi akadályok miatt nem vesznek részt a közösség életében. A kihelyezett összekötők többsége Ankarában, a többiek pedig Isztambulban tartózkodnak. Tekintettel Isztambul méreteire és arra a tényre, hogy a török légitársaság a világ több mint 120 országába indít járatot, Isztambulban főként migrációs, repülőtéri összekötőtisztek és okmányszakértők állomásoznak, aki végzik az EU-desztinációkba repülő járatok földi kiszolgáló személyzetének képzését is. Emellett esetenként részt vehetnek a beszállításkor az utasok okmányainak ellenőrzésében.

Az összekötőket a Külföldi Összekötők Közössége fogja össze, amelynek vezetője az Ausztrál Szövetségi Rendőrség tisztje. A közösségen belül 2022 nyarától a magyar rendőr összekötőtiszt látja el az *„Ankarai Migrációs Munkacsoport”* vezetői tiszti pozícióját. Ebben a szerepkörben szervez az ankarai összekötőknek migrációs fórumot, szakterületi török rendőri vezetők részvétele mellett. Ezen túl szervezi az összekötői közösség rendszeres közgyűléseinek elsősorban migrációs, szakmai programjait, török és nemzetközi vendégelőadók meghívásával. Az összekötő tisztek között a kommunikáció folyamatos, lehetőség van gyors ellenőrzések elvégzésére, egymás kapcsolati körének megosztására akár Törökországban, akár a régióban vagy éppen a tengerentúlon. Rendszeres kommunikáció keretében folyamatosan osztják meg az összekötők egymással a tapasztalataikat, az új alkalmazott gyakorlati megoldásokat, trendeket, kérik egymás segítségét sürgős ügyekben (például többek között repülőgépre utas beszállításakor bemutatott hamis dokumentum/vízum gyanúja esetén).

A közösségen belül folyó együttműködés jó példája az elmúlt évben (2024) megalakított „*Csalás Elleni Munkacsoport*”. A munkacsoport szükségessége korábbi találkozók során merült fel, és szakmai igények alapján alakult meg. A munkacsoport rendszeres találkozók keretében főként a vízumcsalásokra, vízumkérelmekhez csatolt hamis támogató dokumentumokra és okmányhamisítási trendekre fókuszál.

Törökországban a belügyminisztérium az a kormányzati szerv, amely a közrend/közbiztonság fenntartásáért felelős az ország teljes területén. Küldetését három fő rendészeti szervén keresztül teljesíti. Saját illetékességi területén mind a három szerv bűnmegelőzési, felderítési és nyomozati tevékenységet végez, azonban a határőrizet, a terrorizmus elleni küzdelem és a kiberbiztonság mindhárom szerv közös feladata.

A Török Nemzeti Rendőrség a városi területekért, repülőtérért és a közlekedésbiztonságért és határforgalom ellenőrzéséért felelős. Általában véve azt mondhatjuk, hogy a rendőrség illetékességi területe földrajzilag a törökországi önkormányzati határokon belül helyezkedik el. A török rendőrség továbbá jelentős szerepet játszik a (bűnügyi) hírszerzési és terrorelhárító műveletekben is. A rendőrség feladat- és hatásköréről szóló törvény értelmében a rendőrség feladatai: a közrend/közbiztonság fenntartása, a személyes tulajdon védelme, a bűnmegelőzés, bűnüldözés, közlekedésbiztonság, az állam integritásának védelme és az alkotmányos rend megőrzése. A rendőrség emellett adminisztratív feladatokat is ellát, beleértve a megelőző, védelmi és segítségnyújtási feladatokat. A Török Nemzeti Rendőrség a civil közigazgatási rendszer keretén belül működik, feladatait a civil hatóság (tartományi és járási kormányzók) irányítása és ellenőrzése alatt látja el, akik felelősek a közrend, közbiztonság fenntartásáért.

Legaktívabb együttműködés a török rendőrséggel folyik. A török fél részéről megkeresés/műveleti információ csalás, illegális migrációhoz kapcsolódó bűncselekmény miatt érkezik, illetve

többször kaptunk tájékoztatást hazánkból légi úton érkező és oda terrrorszervezettel fennálló kapcsolat gyanúja miatt visszairányított külföldi állampolgárokról.

A hazai szervektől elsősorban illegális migrációval kapcsolatban folyt információcsere, valamint az elmúlt időszakban kisebb intenzitás volt érezhető a kábítószer-bűnözés elleni területen folyó közös munkában. Érkezett megkeresés más bűncselekményekben indított hazai nyomozásokban is, valamint ügyészségtől meg nem válaszolt hazai jogsegély-kérelem helyzetének ellenőrzése, a válaszadás meggyorsítása érdekében.

A Külgazdasági és Külügyminisztériummal a rendőr összekötőtiszt kihelyezésével kapcsolatban megkötött együttműködési megállapodás alapján hozzáféréssel rendelkezünk a védett konzuli hálózat levelező részéhez, amelyen keresztül, bizalmas szintig, minősített adatok küldésére is lehetőség van. Alkalmazásával a felderítő munka során szerzett információk a gyakorlatban is a keletkezéstől számított néhány órán belül eljuttathatók a török félhez. Ennek különösen közös, párhuzamos nyomozások során van jelentősége.

A török rendőrséggel folyó információcseréről általánosságban elmondható, hogy a küldött megkereséseinkre szinte minden esetben kaptunk választ, néhány esetben maradt csak megkeresésünk megválaszolatlanul. Ezekben az esetekben egy személyes találkozó keretében sikerült a kért információkat beszerezni. A válaszadás ideje azonban kiszámíthatatlan, a 4-5 naptól akár több hétig is tarthat, függetlenül a megkeresésben kért információk/ellenőrzések nagyságától/összetettségétől. Sok esetben a megkereséseinkben foglalt kérdéseket nem teljes körűen válaszolják meg, a kért ellenőrzéseket csak részben hajtják végre, aminek egyik oka lehet a nyelvismeret hiánya.

Az országaink között érvényben lévő, bűnügyi együttműködést elősegítő megállapodások ellenére esetenként megtagadják a megkeresésünkben foglaltak teljesítését, arra hivatkozva, hogy az

adott adatot/információt csak az igazságügyi hatóságok által küldött nemzetközi kölcsönös bűnügyi jogsegély keretében tudják átadni.

Törökországban az ügyész rendeli el és teljes körűen felügyeli/koordinálja a nyomozást. Emiatt a nyomozás során a rendőrség/csendőrség által beszerzett információkat „igazságügyi” információnak tekintik, ami egy újabb hivatkozás alap arra, hogy miért nem tudják megkereséseinket megválaszolni. Ugyancsak jellemző, hogy bűncselekmény elkövetésére utaló hazai információk megküldése esetén sem automatikus a nyomozás elrendelése Törökországban, amely alapja lehetne egy jól működő közös fel dolgozásnak. A török fél minden ilyen esetben kéri annak bemutatását, hogy az adott ügyben felmerült elkövetői kör Törökország területén is követ el bűncselekményt. Ez esetben a közös munkának nincs akadálya.

Előfordul, hogy ugyanazon személyre vonatkozóan több szakmai egység is rendelkezik információkkal, nincs központi „robotzsaru” rendszer, amelyen keresztül az egyes egységek ráláthatnának egymás nyomozásaira. Emiatt gyakran ugyanazt a megkeresést több szervezeti egységnek is meg kell küldeni, és az ezektől érkező válaszok gyakran több hetes időszakot ölelnek fel. A török rendőrséghez küldött angol nyelvű megkeresésekre minden esetben kizárólag török nyelven érkezik a válasz, még olyan egységektől is (például Interpol-Europol vagy Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya), ahol egyébként beszélnek angolul. Ez általános, bevett gyakorlat az összekötő közösség minden tagja felé, még azok irányába is, akik egyáltalán nem beszélnek törökül, vagy nincs a nyelvet ismerő asszisztensük.

A török rendőri életpálya gyakorlata szerint minden év augusztus–szeptember hónapjában felsővezetői (többek között szakmai főosztályok, tartományi rendőrfőnökök, összekötőtisztek) váltások történnek. Emiatt egyes esetekben megakadhat az együttmű-

kódás az adott szakterülettel, de a személyes jelenlétnek köszönhetően ez áthidalható az új vezetővel történő „azonnali” kapcsolatfelvétellel. Az új vezetővel történt első szakmai megbeszélés során érezhető volt, hogy elődje vagy kollegái felkészítették/tájékoztatták a hazánkkal folyó együttműködésről.

Korábbi és a kihelyezésem alatt szerzett tapasztalatok is azt mutatják, hogy a török partnerekkel folyó együttműködésben jelentős szerepe van a személyes kapcsolatoknak.

A másik fontos együttműködésben érintett partner a török csendőrség, amely egy fegyveres, bűnüldöző szerv. Fenntartja a közbiztonságot és a közrendet, és ellátja az elnöki rendeletekkel ráruházott feladatokat. A török rendőrséghez hasonló feladatokat lát el azokon a területeken, amelyek kívül esnek a rendőrség illetékességi területén. Ezek jellemzően a nagyvárosokon és határátkelőhelyeken kívül eső területek, ami az ország kb. 70%-át teszi ki. Feladataik közé tartozik a bűnüldözés, a bűnmegelőzés, a közrend-közbiztonság fenntartása, a csempészás bűncselekmény megakadályozása és büntetőeljárás lefolytatása, a kiemelt fontosságú épületek őrzése/védelme (általános rendőri feladatok), a bűncselekmények elkövetőinek elfogása, a bizonyítékok szállítása, az eljárás alatt álló személyek szállítása a büntetés-végrehajtási intézet és a bíróság között, ügyészi utasításra elsődleges nyomozási cselekmények lefolytatása (igazságügyi feladatok), valamint a törvényben előírt katonai feladatok elvégzése.

Az információcserében elsősorban illegális migrációval összefüggésben történik információcsere, köszönhetően a török rendészeti szervekkel az illegális migráció elleni küzdelem területén folyó együttműködés fejlesztését célzó, Németország vezette projektben történő közös munkának.

A csendőrség részéről az illegális migráción túl a környezeti bűncselekmények elleni fellépés területén mutatkozott érdeklődés hazánk irányába, valamint tárgyalásokat folytattak szolgálati lovak vásárlásáról a Készenléti Rendőrséggel.

A Parti Őrség Törökország 8 484 km-es partvonalát felügyeli. A török rendőrséggel és csendőrséggel egyenértékű általános, fegyveres rendészeti szerv. Feladata a tengeri biztonság és a közrend fenntartása, védelme, a Török Köztársaság partvidékein elkövetett bűncselekmények megakadályozása, megelőzése, ideértve a szárazföldi és a tengeri területeken található kikötői létesítmények és egyéb létesítmények területét is. a belvizek is az illetékességi területük, a kelet-törökországi Van tavon például külön parancsnokságuk is van a migráció miatt.

A Bevándorlásügyi Hatóság ugyan nem rendészeti szerv, de a belügyminisztérium irányítása alá tartozik, és migráció szempontjából jelenik meg mindhárom rendészeti szerv tevékenységében.

A negyedik rendészeti szerv a Vámigazgatási Főigazgatóság, amely nem a belügyi tárcához, hanem a Kereskedelmi Minisztérium alárendeltségébe tartozik. Hatásköre a csempészség elleni fellépésre terjed ki a határátkelőhelyeken és az egész török vámzónában. A tartományokban 19 regionális igazgatóság irányítása alatt működik. A főigazgatóság vasúti, közúti, tengeri és légi fuvarozással kapcsolatos vámhatósági eljárásokat folytat le, csempészetellenes tevékenységet folytat, biztosítja a közbiztonságot és közrendet a vámterületen, teher- és személyszállítással kapcsolatos információkat gyűjt, kockázatelemzést folytat, valamint együttműködik a külföldi vámhatóságokkal. A török vámszervekkel a minimális információcsere mellett is aktív, jól működő munkakapcsolat alakult ki. Minden megkeresésünkre időben, tartalmilag teljekörű választ adtak, a többi török rendészeti szervvel ellentétben angol nyelven.

A török rendőrség négy szakmai egysége (terrorizmus, kiberbűnözés, kábítószer-csempészség és szervezett bűnözés) rendelkezik saját szakmai akadémiával, ahol alap- és továbbképzést biztosít az állomány részére. A tapasztalt oktatókkal, nemzetközi szakértők bevonásával, korszerű infrastruktúrával és felszereléssel,

valamint a régió igényeinek megfelelően fejlesztett képzési programmal kiemelkedő ismereteket és szakértelmet nyújt nemcsak a nemzeti, hanem a Törökországgal kétoldalú biztonsági és együttműködési megállapodásokat aláíró országok rendészeti szerveinek is.

A kapcsolatok fejlődésének köszönhetően két sikeres szakmai képzés zajlott a hazai kollégák részére 2023-ban. Egy alkalommal „*Kutatási technikák és kockázatelemzés*” címmel, majd ezt követte a „*Mobileszközök elemzése*” elnevezésű haladó szintű képzés. A két szakmai programot mind a résztvevők, mind a képzést tartó török kollégák hasznosnak és tartalmasnak ítélték. Erre tekintettel a török rendőrség Kiberbűnözés Elleni Főosztályával egyeztetve egy 5 képzésből álló képzési programsorozatot állítottunk össze a hazai szakértők részére, amelynek megvalósítására eddig forráshiány miatt nem került sor. Ugyancsak élő felajánlásunk van török részről a kutatási technikák képzés második moduljára, amely a reptéri kutatási technikákról és kockázatelemzésről szól.

Nem csak bűnügyi, de rendészeti vonalon is folyik információcsere. A törökországi migrációs helyzetről, trendekről, naprakész adatokkal támogatja az összekötőtiszt a hazai rendőri vezetést. Aktív szerepet vállal a hazánkba vezényelt és határátkelőhelyeinken szolgálatot ellátó török megerősítéssel kapcsolatos feladatok ellátásában, szinte minden alkalommal, még indulása előtt találkozik a török megerősítés vezetői feladatait ellátó, rendszerint magasabb beosztású török rendőrtisztekkel.

Zárszó

Tisztelt Olvasó!

Az ENSZ Békefenntartók Napja alkalmából az elmúlt évben hagyományteremtő szándékkal indítottuk el a Rendőrségi Tanulmányok VII. évfolyam 2024/2. tematikus számában a magyar rendvédelmi szervek munkatársainak az írásait, akik a békeműveleti, békefenntartás és a polgári válságkezelői feladatok magas szintű végrehajtásában Magyarországot képviselték.

A világban zajló események, korunk biztonsági aspektusai komplex módon jelentkeznek, melyek időről-időre új kihívások elé állítják kollégáinkat. Jelen kiadvány szerzői ismét bizonyították, hogy nemzetközi megmérettetésben is alkalmasak az előttük álló feladatokat példaértékű módon kezelni.

Bízom abban, hogy a jelen kiadvány is méltó módon emlékezik meg a fenti jeles napról, a szerzők írásai érdekes és izgalmas élményt nyújtanak a tisztelt olvasónak.

Dr. Németh József PhD r. ezredes
Rendőrség Tudományos Tanácsa
elnök

Summary

Hungarian law enforcement professionals (border guards and police officers) first participated in the military inspection and supervision tasks of the International Commission of Control and Supervision- ICCS, between 1973-1975 in Vietnam.

Hungarian Police has been participating in police peacekeeping missions organized and managed by the United Nations (UN) since 1989 (Namibia).

Based on bilateral and multilateral agreements, we have been present in other military and police peace support, peace building and civilian crisis management tasks since 1995 (Sinai Peninsula, Afghanistan, Jordan).

Our colleagues have been working as police experts (trainers, consultants, etc.) in the Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) since 1999 (mainly in Central Asia and the Balkan countries).

At the request of the Western European Union, the predecessor organization of the European Union (EU), in 1999 we delegated police officers to the Multinational Advisory Group operating in Albania.

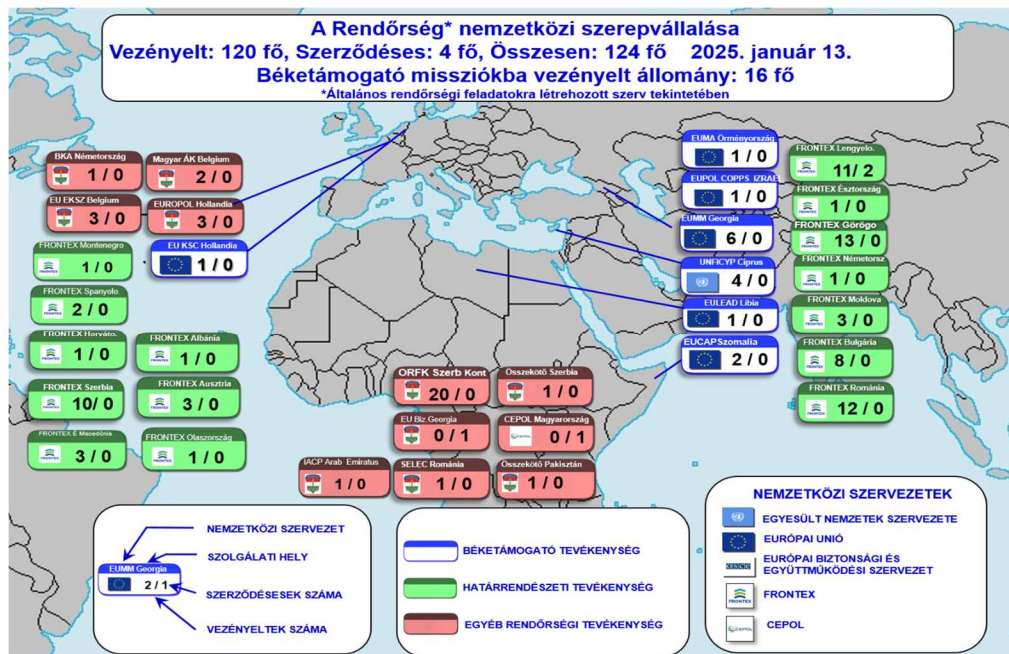
Even before our accession to the European Union, our country was invited to participate in the first EU Police Mission in Bosnia and Herzegovina, which was launched in 2003.

Although the North Atlantic Treaty Organization is primarily involved in military crisis management, since 2001 we have also provided law enforcement experts to the organization at its request (e. g. Afghanistan, Albania).

Currently Hungary is providing more than one hundred professional law enforcement personnel for peacekeeping and civilian crises management missions!

Dr. habil. József Boda
ret. National Security Major general

Missziós térkép: Kassai András r. alezredes

A 2024-ben évfordulós kontingensek tagjai

Angola 1994

Adorjáni Attila rendőr (r.) főtörzsszáslós, **elhunyt**

Havas Zoltán r. főhadnagy

Paló Róbert r. hadnagy, **elhunyt**

Renczes Sándor nb. százados

Szauter Zoltán r. főhadnagy

Dr. Temesi László r. őrnagy, parancsnok

Mozambik

1. Ábel Zoltán rendőr r. hadnagy

2. Balatoni Zoltán r. főhadnagy

3. Benkő János r. főhadnagy

4. Boda József r. alezredes, kontingens parancsnok

5. Debreczeni Nándor r. főhadnagy

6. Hajdú Sándor r. hadnagy

7. Hódosi Gábor r. hadnagy

8. Kiss József r. hadnagy

9. Kovács Zsolt r. főhadnagy

10. Majoros Gábor r. alhadnagy

11. Patz András r. hadnagy

12. Pável Tamás r. hadnagy

13. Rosta Gábor r. százados

14. Soós Károly r. főhadnagy

15. Szabó Miklós r. hadnagy

16. Szentessy Zsolt r. hadnagy

17. Treiber Miklós r. hadnagy

18. Varga Zoltán r. főhadnagy, **elhunyt**

19. Varsányi Zsolt r. őrnagy

20. Vasas László r. főhadnagy

Az első ENSZ-misszió, amelyben magyar rendőrök részt vettek, az ENSZ Átmeneti Tanácsadó Csoportja, 1989. április – 1990. március, Namíbia, 22 fő

(United Nations Transition Assistance Group–UNTAG)

1. Gál Gáspár Tamás r. alez. kontingensparancsnok, KÜM
2. Gratzner József r. őrnagy, Rendőrség,
3. Temesi Zoltán r. főhadnagy, Rendőrség
4. Varsányi Zsolt r. százados, Rendőrség,
5. Balogh Itsván r. főtörzsőrmester, KÜM
6. Béres András r. főtörzsőrmester, KÜM,
7. Bielek Péter r. főtörzsőrmester, KÜM
8. Disztl Antal r. főtörzsőrmester, BM,
9. Domokos István r. főtörzsőrmester, BM
10. Farkas Jenő r. főtörzsőrmester, KÜM
11. Gulácsi Ferenc r. főtörzsőrmester, BM
12. Kollár János r. főtörzsőrmester, KÜM,
13. Kontra Ferenc r. főtörzsőrmester, KÜM,
14. Körösi Antal Béla r. főtörzsőrmester, KÜM,
15. Maris Zsolt r. főtörzsőrmester, KÜM,
16. Dr. Molnár László r. főtörzsőrmester, BM
17. Petróczy Sándor r. főtörzsőrmester, KÜM
18. Schiff György r. főtörzsőrmester, BM
19. Szabó György r. főtörzsőrmester, KÜM
20. CsákTibor r. főtörzsőrmester, BM
21. Somogyi Győző r. alezredes, BM,
22. Surányi Péter r. főtörzsőrmester, BM.

Az első fegyveres végrehajtó feladat, az ENSZ missziója Koszovóban, 1990-200, 10 fő (United Nations Mission in Kosovo – UNMIK).

1. Pallagi Imre r. alezredes, kontingensparancsnok
2. Székely József r. főhadnagy
3. Szommer Szilvia r. főhadnagy

4. Horváth Gergely r. alezredes
5. Káplár János r. alezredes
6. Paskó Ferenc r. zászlós
7. Szipola Gyula ro. alezredes
8. Külkei Árpád r. zászlós
9. Kelemen László r. alezredes
10. Balogh Tibor c. r. főtörzszászlós.

Az első afganisztáni szerepvállalásunk, a magyar Külügyminisztérium és Belügyminisztérium nemzetközi rendőri kiképzőmissziója Afganisztánban, 2004. május – 2005. április, 6 fő. (International police training mission of the Hungarian Ministry of Foreign Affairs and Interior in Afghanistan)

1. Kotricz János r. őrnagy, kontingensparancsnok
2. Barna Zsolt hőr. őrnagy
3. Kollár Zsolt r. őrnagy
4. Papp András r. százados
5. Sere Zoltán r. százados
6. Torda Sándor r. zászlós.

Az első nemzetközi kiképző misszió: Jordániai Nemzetközi Rendőrségi Kiképző Központ, Polgári Rendőri Kiképzést segítő Csoport, (Magyar Oktató Kontingens) Amman, Jordánia, 2004. május – 2005. december 6 fő (Jordan International Police Training Center – JIPTC, Civilian Police Assistance Training Team – CPATT):

1. Hegedűs János hőr. őrnagy, kontingensparancsnok
2. Stelmach László hőr. főhadnagy
3. Ötvös Ákos r. százados
4. Győri Gábor r. főhadnagy
5. Paskó Ferenc r. főtörzszászlós
6. Antal István r. törzszászlós.

Az első különleges rendőri feladat, a magyar rendőri személyvédelmi al-egység missziója Irakban, 2004. augusztus – 2005. február, 5 fő (Mission of the Hungarian Police Personnel Protection Unit in Iraq):

1. Surányi Péter r. őrnagy, kontingensparancsnok
2. Herczegh Róbert r. hadnagy
3. Dr. Letenyei Ferenc r. törzszászlós(orvos)
4. Fedor Tibor r. zászlós, **elhunyt**
5. Pócsmegyeri Gábor r. zászlós.